

รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT CURRICULUM MODELS
OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THAILAND

สกุลปรียวัศว์ หงษ์สกุล

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการการบิน
สถาบันการบินพลเรือนสถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2559

รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการจัดการมหาบัณชิต

สาขาวิชาการจัดการการbin

สถาบันการbinพลเรือนสถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2559

**THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT CURRICULUM MODELS
OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THAILAND**

**THIS THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF MANAGEMENT
AVIATION MANAGEMENT
CIVIL AVIATION TRAINING CENTER THAILAND
ACADEMIC YEAR 2016**

การบริหารจัดการพื้นที่สำหรับเพิ่มมูลค่าสินค้าในเขตปลอดอากร
ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

สถาบันการบินพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อนุมัติให้นำ
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(อ. น.ต. ดร. วิฒนา มานนท์)

ประธานกรรมการ

(อ. ดร. อาริรัตน์ เส้นสด)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

(อ. สุรัตน์ ชุนงาม)

กรรมการ

(อ. สุขชัย แก้วศิริ)

กรรมการ

(อ. พต. อ.ต.หญิง ดร. จิราภรณ์ ศรีคิด)

กรรมการ

(อ. น.ต. ดร. วิฒนา มานนท์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ

สถาบันการบินพลเรือน

(อ. น.ต. ดร. วิฒนา มานนท์)

ผู้อำนวยการ

หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต

สกุลปรีชวี หงษ์สกุล : รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษา
ในประเทศไทย (THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT CURRICULUM MODELS
OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THAILAND)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.วราภรณ์ เต็มแก้ว, 148 หน้า

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย 2) เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย และ 3) เพื่อหาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน จำนวน 6 คน และพนักงานในอุตสาหกรรมการบินจำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลของการวิจัย พบว่า 1) ด้านรูปแบบโครงสร้างหลักสูตร มีความแตกต่างด้านชื่อหลักสูตร ระบบภาคการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรรวม และหมวดวิชาต่าง ๆ สำหรับด้านอื่น ๆ ได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ และใช้สื่อการเรียนการสอนเสมือนจริง 2) ด้านการสัมภาษณ์อาจารย์ประจำ มีความคิดเห็นตรงกันในทุก ๆ ด้าน เช่น รูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อในการเรียนการสอน คุณวุฒิของอาจารย์ประจำ และการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ และ 3) ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน พบว่า บัณฑิตด้านประชากรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงช่วงอายุระหว่าง 21-40 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปี และอยู่ในหน่วยงานสายการบิน บัณฑิตด้านความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิต ส่วนใหญ่มีความต้องการบัณฑิตที่จบปริญญาตรี ในสาขาวิชาทางการบินโดยเฉพาะ ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์แต่เคยฝึกปฏิบัติงานในอุตสาหกรรมการบิน และมีความต้องการบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีทักษะด้านความรู้ ด้านปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี

สาขาวิชา การจัดการการบิน

ปีการศึกษา 2559

ลายมือชื่อนักศึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา _____

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม _____

SAKULPRIYAWATH HONGSAKUL: THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT
 CURRICULUM MODELS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF THAILAND
 THESIS ADVISOR: WARAPORN TEMKAEW, Ph.D., 148 PP

This research aims 1) To study formats of Aviation Business Management curriculums of higher education institutions in Thailand, 2) To compare curriculums of aviation business management programs among the higher education institutions in Thailand, and 3) To find the desirable characteristics of graduates which meet the needs of aviation industry. By applying the mixed method, research sample comprised of 6 lecturers in Aviation Business Administration and 32 personnel working in Aviation industry. Tools used in this study were in-depth interview and questionnaires, and the data was analyzed by statistical methods including frequency, percentage, average and standard deviation.

The findings revealed that 1) In terms of curriculum structure, there were differences among institutions including title, education system, total credit, and group of courses. However, in every institution, theoretical class, practical class, virtual media and internship in the aviation industry were provided. 2) From the in-depth interviews of lecturers, it showed that they agreed on every aspect including teaching model, teaching activity, instruction media, qualification of lecturer, and labor market's acceptance of graduates. And 3) The study of desirable characteristics of graduates found that labor market required a bachelor's degree graduate who graduated directly from aviation business program with no working experience but internship experience in aviation industry was preferable, complying with Thai qualifications framework for higher education in terms of moral and ethics, knowledge, cognitive skill, interpersonal relationship and responsibility, and numerical analysis, communication and technology skills.

Aviation Management

Student's Signature _____

Academic Year 2016

Advisor's Signature _____

Co-Advisor's Signature _____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ข้าพเจ้าได้รับความช่วยเหลือ เอาใจใส่ด้วยความเต็มใจ อย่างดียิ่งจาก อ. ดร.วราภรณ์ เต็มแก้ว อ. ดร.อภิรดา นามแสง และ อ. เรืออากาศโท ดร.ประพนธ์ จิตตะปุตตะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ และมี คำแนะนำ คำสั่งสอนในการจัดทำโดยละเอียด แก่ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนความเมตตากรุณา ถ้ายทอดความรู้แก่ศิษย์เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อ. ดร.คงศักดิ์ ชมชุม ผู้อำนวยการหลักสูตรการจัดการ มหาลัย ชาติ สาขาวิชาการจัดการการบิน ที่รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐภรณ์ ปะพาน อ. ดร.อรรถพล ม่วงสวัสดิ์ ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) ในการสอบโครงร่าง และสอบวิทยานิพนธ์ และยังกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขที่เป็นประโยชน์ ทำให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจน ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ความถูกต้องของภาษา และพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในส่วน of ข้อมูลเนื้อหาด้านวิชาการ และกระบวนการวิจัย ตลอดจนความช่วยเหลือใน ด้านการเรียน ขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือน ตลอดจนขอขอบพระคุณ อ. พล เหลืองรังษี อ.คุณิต ศิริสมบัติ อ. ทศนาวดี ไพโรจน์บริบูรณ์ และคณาจารย์ประจำหลักสูตร บริหารธุรกิจด้านการบิน ของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหัวข้อที่ ข้าพเจ้าทำการศึกษา

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ นางสาวอำภาพร คำศรี มารดา ที่อบรม เลี้ยงดู ให้ ความรัก ความอบอุ่น คอยส่งเสริม สนับสนุน และได้ให้โอกาสที่ดีที่สุดทางการศึกษามาโดย ตลอด นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ ทุกคนในครอบครัวคำศรี ทั้งที่ล่วงลับไปแล้วและยังมีชีวิตอยู่ ซึ่ง คอยให้กำลังใจกับข้าพเจ้าเสมอมา รวมทั้งเพื่อน พี่ น้อง ที่ได้ร่วมเรียนปริญญาโท หลักสูตรการ จัดการมหาลัย ชาติ สาขาวิชาการจัดการการบิน ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัย ตลอดมา

สกุลปรียวัศว์ หงษ์สกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย)	ง
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ)	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
1.5 คำอธิบายศัพท์	6
2. ทัศนวิสัยวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	7
2.1.1 หลักการความสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	9
2.1.2 วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	9
2.1.3 องค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	10
2.1.4 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต	11
2.1.5 การจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	14
2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ	16
2.3 ทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	17
2.3.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร	17
2.3.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร	18

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	29
2.5 กรอบการดำเนินงานวิจัย	39
3. วิธีการดำเนินการวิจัย	40
3.1 วิธีดำเนินงานวิจัย	40
3.2 ประชากร	41
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ	42
3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ	43
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
3.4.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก	43
3.4.2 การใช้แบบสอบถาม	44
3.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างคำถาม	45
3.4.4 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4.1 การรายงานผลการวิจัย	48
4.1.1 ผลการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	48
4.1.2 ผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตร บริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง	77
4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	83
4.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม ความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน	88
4.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ	98
5. สรุปและอภิปรายผล	100
5.1 สรุปผลการวิจัย	101
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	111

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย	113
5.4 ข้อเสนอแนะ	113
5.5 การประยุกต์ผลการวิจัย	114
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	119
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	120
ภาคผนวก ข แบบคำถามสัมภาษณ์ และแบบสอบถามงานวิจัย	124
ภาคผนวก ค การหาค่า IOC แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ	136
ภาคผนวก ง แบบตอบรับบทความเพื่อลงตีพิมพ์วารสารเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	146
ประวัติผู้จัดทำวิทยานิพนธ์	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบัน การบินพลเรือน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และ มหาวิทยาลัยนครพนม	50
4.2 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน	69
4.3 ตารางสรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของ สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ	70
4.4 ตารางจำนวน และร้อยละของเพศ	83
4.5 ตารางจำนวน และร้อยละของอายุ	83
4.6 ตารางจำนวน และร้อยละของวุฒิการศึกษา	84
4.7 ตารางจำนวน และร้อยละของตำแหน่งงานปัจจุบัน	84
4.8 ตารางจำนวน และร้อยละของระยะเวลาการปฏิบัติงาน	85
4.9 ตารางจำนวน และร้อยละของประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน	85
4.10 ตารางจำนวน และร้อยละของความต้องการด้านระดับการศึกษาของบัณฑิต	86
4.11 ตารางจำนวน และร้อยละของความต้องการด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของ บัณฑิต	86
4.12 ตารางจำนวน และร้อยละของความต้องการด้านประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต	87
4.13 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	88
4.14 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และแปรผล	90
4.15 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	91

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.16 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ บัณฑิตด้านด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบต่อ การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	93
4.17 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	95
4.18 ตารางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากคุณลักษณะด้านทักษะทางวิชาชีพ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	96
4.19 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับของปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยพบเจอในบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล	98
5.1 สรุปผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน	104

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงลักษณะสำคัญ 5 ประการของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา	8
2.2 แสดงขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา	15
2.3 แสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์	19
2.4 แสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของทาบา	21
2.5 แสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของเซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวี	22
2.6 แสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวา	23
2.7 แสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของโอลิวาที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร และการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน	23
2.8 แสดงรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของวิจัยวงษ์ใหญ่	24
2.9 แสดงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร SU Model	26
2.10 แสดงกรอบการดำเนินการวิจัย	39
5.1 แบบจำลองรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของ สกูลปริยวัศว์ หงษ์สกุล	108

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

ในปัจจุบันแต่ละประเทศย่อมแข่งขันกันพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ตนเองกำลังประสบทั้งในเรื่องปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจรวมไปถึงปัญหาอาชญากรรม ทุกประเทศพยายามเร่งรัดแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้หมดไป แต่ปัญหาดังกล่าวจะไม่สามารถหมดไปได้หากประชาชนในประเทศนั้น ๆ ขาดการศึกษา การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าจะต้องควบคู่ไปกับการพัฒนาคน ซึ่งแนวทางการพัฒนาคนเริ่มต้นจากการศึกษา เพราะเชื่อว่าการศึกษาย่อช่วยสร้างความรู้ความคิด ทักษะ เจตคติให้รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตทั้งส่วนตัวและสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้การศึกษายังสามารถสร้างคนเข้าสู่อาชีพตามความถนัดและความสนใจได้ สร้างคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ทันทต่อเหตุการณ์ แก้ปัญหาสังคม ประเทศได้

เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2559 ได้มีการประชุมระดมความคิดเห็นเรื่อง "ทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 จากกลุ่มนักวิชาการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยได้ข้อสรุป ร่างกรอบทิศทางการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ 9 ด้าน ได้แก่

- 1) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการศึกษา
- 2) ยุทธศาสตร์การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการระดับสถานศึกษา
- 3) ยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา
- 4) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม
- 5) ยุทธศาสตร์การปรับระบบและกลไกการบริหารงานบุคคล
- 6) ยุทธศาสตร์การปฏิรูประบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา
- 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน
- 8) ยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อสนองตอบตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ (สถาบันอาชีวศึกษา/สถาบันอุดมศึกษา)
- 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต

ในแต่ละยุคศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้นนั้น มีความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขพัฒนาด้านการศึกษา จากรายงานสรุปสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553) ได้สรุปรายชื่อสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ/ในสังกัด ทั้งของรัฐและเอกชน รวมวิทยาลัยชุมชน รวมทั้งหมด 169 แห่ง ประกอบด้วย (1) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 14 แห่ง (2) มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ จำนวน 65 แห่ง แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐเดิม จำนวน 16 แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 40 แห่ง และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง (3) มหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยเอกชน และสถาบันเอกชน รวม 71 แห่ง และ (4) วิทยาลัยชุมชน จำนวน 19 แห่ง

ประเทศไทยได้มีแนวคิดเปลี่ยนสถานภาพจากมหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ให้เป็นมหาวิทยาลัยนอกระบบ โดยให้มีอิสระในการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยด้วยตนเอง ทั้งในการบริหารจัดการและเปิดหลักสูตรเพื่อหาผู้เรียนเข้าเรียนให้ได้จำนวนมาก สิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อในระยะยาว คือมีบัณฑิตจบการศึกษาเป็นจำนวนมากเข้าสู่ตลาดแรงงานซึ่งไม่สามารถรองรับได้ทั้งหมด โดยกลุ่มแรงงานระดับอุดมศึกษาที่ไม่มีคุณภาพหรือไม่จบจากสาขาวิชาที่ตลาดแรงงานต้องการ จะถูกผลักสู่แรงงานนอกระบบ หรือหาทางออกโดยเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดภาวะแรงงานระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่ไม่มีคุณภาพและล้นตลาดตามมาเช่นกัน

แม้ว่าสภาพการแข่งขันทางการศึกษาจะเป็นแรงผลักดันให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แต่เนื่องจากทรัพยากรของแต่ละสถาบันการศึกษามีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นความรู้ความสามารถและปริมาณของบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณ เงินทุน เทคโนโลยี สถานที่ ความมีชื่อเสียง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้โอกาสการพัฒนาคุณภาพการศึกษาย่อมแตกต่างกันด้วย มหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องหาคนเข้าเรียน ทำให้ประสบปัญหาเรื่องความคั่งคั่ง นำไปสู่ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านการตลาดทุกวิถีทาง และมุ่งเปิดสอนแต่สาขาวิชาที่ทำได้ง่าย ต้นทุนต่ำ และได้เงินเร็ว ซึ่งเกิดขึ้นทุกระดับชั้นปริญญา ทำให้มีบัณฑิตล้นตลาดแรงงานในหลายสาขา แต่ขณะเดียวกันก็มีการขาดแคลนในสาขาวิชาเฉพาะทาง มหาวิทยาลัยจำนวนมากมุ่งหาเงินจนเป็นระบบการศึกษาเชิงปริมาณ ความจำเป็นที่ต้องคืนทุนเพื่อความอยู่รอดเช่นนี้ อาจพอเข้าใจได้สำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งต้องแบกภาระค่าดำเนินการต่าง ๆ ด้วยรายได้ที่ต้องหามาเอง ซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ได้กระจายเข้าไปสู่มหาวิทยาลัยของรัฐด้วยในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนนักศึกษา หรือการจัดทำเป็นโครงการพิเศษในลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งเปิดสอนนอกสถานที่ตั้งในขณะเดียวกันการแข่งขันของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่นับวันยิ่งต้องพัฒนามหาวิทยาลัยของตนเอง เพื่อดึงดูดนักศึกษาให้เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้น ทั้งในเรื่อง

คุณภาพการศึกษา สวัสดิการของนักศึกษา บุคลากรในมหาวิทยาลัย บรรยากาศในมหาวิทยาลัย สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมไปถึงขณะที่เปิดทำการสอน ต้องรองรับความต้องการของนักศึกษาให้ครบถ้วน อีกทั้งยังต้องพัฒนาไปถึงภาพลักษณ์ที่เกิดกับมหาวิทยาลัยของตนเองทำให้เกิดแรงจูงใจให้กับนักศึกษาในการเข้าศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น

หลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน เป็นอีกหนึ่งหลักสูตรในระดับชั้นปริญญาตรีที่ได้รับความสนใจจากผู้ที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นอย่างมาก ซึ่งอุตสาหกรรมการบินเป็นอุตสาหกรรมสาขาหนึ่งของกระบวนการงานด้าน โลจิสติกส์ และการขนส่ง ซึ่งปัจจุบันอุตสาหกรรมการบินมีความสำคัญ และขยายตัวอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากภาวะความต้องการในการเดินทางที่สะดวก รวดเร็วขึ้น การตอบสนองด้านการท่องเที่ยว การประกอบธุรกิจด้านการค้าระหว่างประเทศ ที่สำคัญประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่การเป็นประเทศสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งนั่นหมายถึงการติดต่อค้าขาย การเจรจา การศึกษา แรงงาน และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะเตรียมความพร้อมเพื่อจะก้าวเข้าสู่ความเป็นศูนย์กลางด้านการขนส่งทางอากาศของอาเซียนทั้งในด้านสนามบิน เครื่องมือและองค์ประกอบด้านการบิน รวมไปถึงหัวใจหลักในการดำเนินงานในอุตสาหกรรมการบิน นั่นคือบุคลากรด้านการบิน ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการนำพาอุตสาหกรรมการบินและการขนส่งทางอากาศของประเทศไทยพัฒนาให้ก้าวหน้าและทันสมัย เพื่อรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนหลายแห่งในประเทศไทย เล็งเห็นถึงความสำคัญของการผลิต และพัฒนาบุคลากรด้านการบิน จึงได้มีการเปิดดำเนินการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินในสถาบันการศึกษา ซึ่งในแต่ละสถาบันการศึกษาได้รับผู้ที่สนใจจะเข้าศึกษาต่อเข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมาก แต่สามารถผลิตและพัฒนาบุคลากรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานในอุตสาหกรรมการบินได้เพียง 2,000 คนต่อปีเท่านั้น สวนทางกับการเติบโตของอุตสาหกรรมการบินในประเทศ ที่ปัจจุบันประเมินว่า ธุรกิจการบินของไทยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า 400,000 - 500,000 ล้านบาทต่อปี มีบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลายหมื่นคน มีผู้โดยสารใช้บริการ 80-90 ล้านคนต่อปี และ 10 ปีที่ผ่านมายังมีการเติบโตอย่างรวดเร็วอีกด้วย (สำนักวิจัยและพัฒนาธุรกิจ สถาบันการบินพลเรือน, 2558)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความสนใจโดยมุ่งที่จะศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย นำมาเปรียบเทียบกันว่า เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร เพื่อที่จะได้ข้อมูลและผลการวิจัย มาเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา รูปแบบที่เหมาะสมที่สุด เพื่อให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้ อันจะเกิดประโยชน์กับระบบการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอุตสาหกรรมการบินต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinsของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- 2) เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinsของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- 3) เพื่อหาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการbins

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยมีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

1) องค์ประกอบในหลักสูตรบริหารธุรกิจการbins โดยศึกษาเนื้อหา รายละเอียด วิชา กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน อาจารย์ผู้สอน ความสอดคล้องเหมาะสมของหลักสูตร และรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinsของสถาบันอุดมศึกษาศึกษาในประเทศไทย

2) รูปแบบหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการbins ที่มีเนื้อหาหลักสูตรใกล้เคียงกัน ได้แก่

- หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
- หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการbins มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี
- หลักสูตรเทคโนโลยีการbinsบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการbins สถาบันการbinsพลเรือนสถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี
- หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการbins มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม
- หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยได้แบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากร

ที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 38 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี สถาบันการบินพลเรือน กรุงเทพมหานคร สถาบัน การจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม มหาวิทยาลัย เกริก กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นสถานศึกษาละ 1 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 6 คน

2) พนักงานระดับผู้จัดการขึ้นไป และระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมด้านการบิน จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

- พนักงานในธุรกิจทำอากาศยาน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่ง ระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังต่อไปนี้ กรมทำอากาศยาน กระทรวงคมนาคม บริษัท ทำอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)

- พนักงานในธุรกิจสายการบิน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่งระดับ ผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละ หน่วยงานดังต่อไปนี้ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) บริษัท สายการบินนกแอร์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยสมายล์แอร์เวย์ จำกัด บริษัท ไทยไลอ้อน เมนทารี จำกัด และบริษัท ไทยแอร์เอเชีย จำกัด

- พนักงานในธุรกิจสนับสนุนด้านการบิน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานใน ตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังต่อไปนี้ บริษัท บางกอกฟลิทเซอร์วิส จำกัด บริษัท แม็คส์ กราวด์เซอร์วิส จำกัด บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และบริษัท เอ็มเจทส์ จำกัด

- พนักงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน โดยแบ่งออกเป็น พนักงานในตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังต่อไปนี้ บริษัท ดำเนินกิจการด้านการท่องเที่ยว บริษัท ดำเนิน กิจการด้านการ โรงแรม และบริษัท ดำเนินกิจการด้านการประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล งานนิทรรศการและจัดแสดงสินค้า

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้มีช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกันยายน 2558-เดือนกันยายน 2559

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ทราบถึงรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- 2) ทราบถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน
- 3) สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินสามารถนำไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมการบินต่อไป

1.5 คำอธิบายศัพท์

1) รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน หมายถึง ลักษณะของการจัดหลักสูตรและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ที่มีความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตรสาขาวิชาที่เปิดสอน และลักษณะการเรียนการสอน

2) สถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐบาล และเอกชนที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

3) มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะคุณภาพที่พึงประสงค์ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและการกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินวัดผลและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา

4) อุตสาหกรรมการบิน หมายถึง อุตสาหกรรมที่มีหน่วยธุรกิจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ประเภทที่หนึ่ง ธุรกิจสายการบิน (Airline business) หมายถึงผู้ประกอบการที่ทำหน้าที่รับ-ส่งผู้โดยสาร และประเภทที่สอง ธุรกิจการขนส่งสินค้าพัสดุภัณฑ์ทางอากาศ (Air freight business) หมายถึงผู้ประกอบการขนส่งสินค้าทางอากาศ ถือได้ว่าเป็นผู้รวบรวมปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เช่น เครื่องบิน เส้นทางบิน ทูน แรงงาน เป็นต้น และมีการให้บริการของท่าอากาศยาน และบริการเครื่องช่วยในการเดินอากาศมาผลิตเป็นบริการขนส่งโดยเครื่องบิน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในรูปของการให้บริการผู้โดยสารและสินค้า

5) บัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง บัณฑิตที่มีภาวะผู้นำและสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ภาษาและเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งรู้เท่าทันและสามารถปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสากล พร้อมทั้งมีความรอบรู้ในวิชาการและวิชาชีพ ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ รวมทั้งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม ตามจุดประสงค์ของหลักสูตรและมาตรฐานวิชาชีพ

บทที่ 2

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

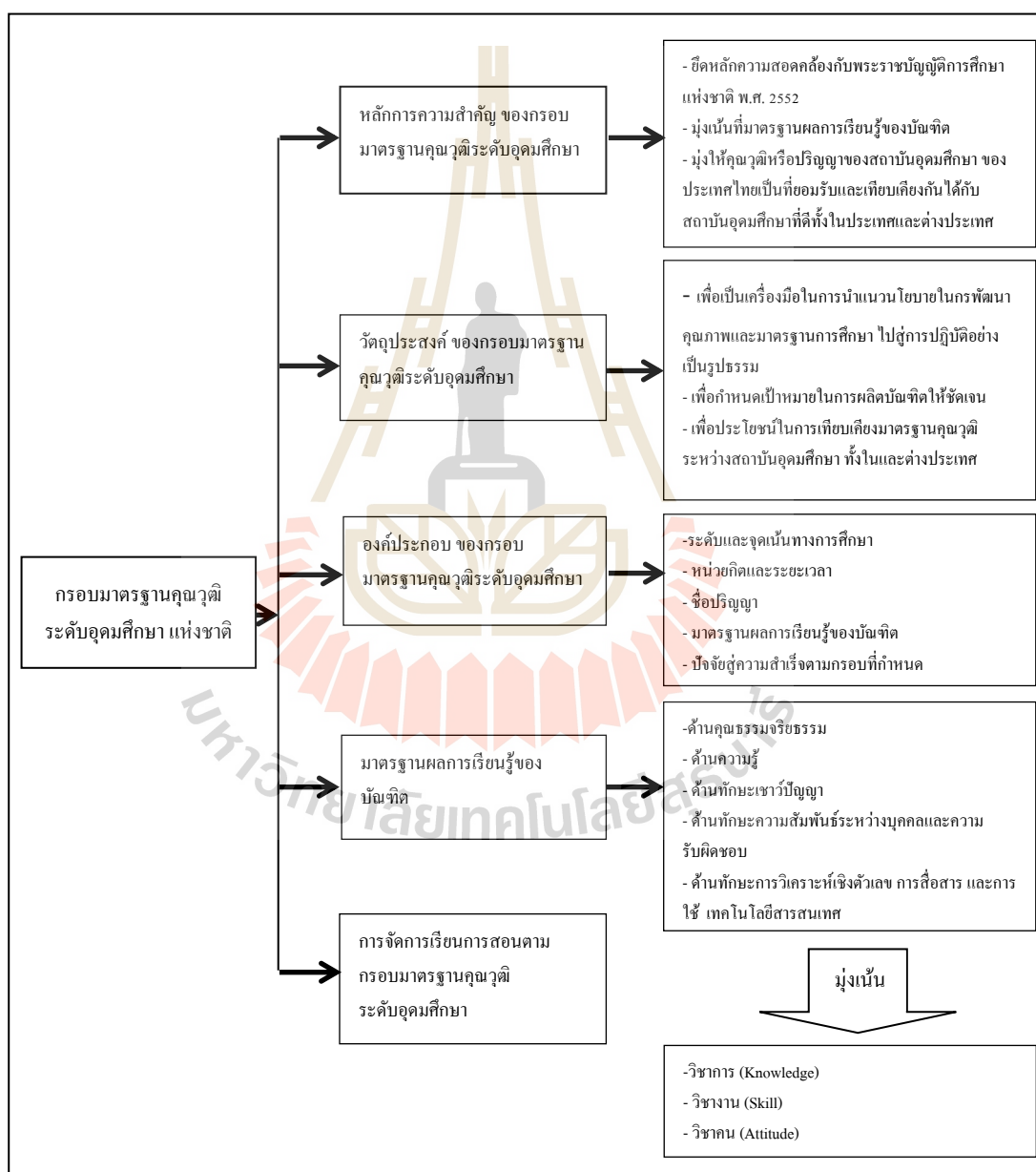
ในการวิจัยเรื่องการศึกษาในรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเพื่อให้การศึกษาค้นคว้าดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552
- 2) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
- 3) ทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร
- 4) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5) กรอบการดำเนินงานวิจัย

2.1 กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552

จากการศึกษาเอกสารแนบท้ายแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552 (คณะกรรมการอุดมศึกษา, 2552) สรุปในภาพรวมดังนี้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thailand Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) หมายถึงกรอบที่แสดงคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสาขาวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปริมาณที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นแนวคิดของการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติมุ่งเน้นที่ผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) ของผู้เรียนที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต และมีการสื่อสารให้หน่วยงานรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและมั่นใจในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาถึงกระบวนการผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้

โดยลักษณะของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 5 ประการ อันประกอบไปด้วย 1) หลักการสำคัญของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ 2) วัตถุประสงค์ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 3) องค์ประกอบของ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ 4) มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Domains of Learning) 5) การจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังแสดง ในภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงลักษณะสำคัญ 5 ประการของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

2.1.1 หลักการความสำคัญ ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

คณะกรรมการอุดมศึกษา ได้ระบุในเอกสารแนบท้ายประกาศ เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ว่า

1) ยึดหลักความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 โดยมุ่งให้กรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) มุ่งเน้นที่ด้านมาตรฐานและผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพ เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต โดยเริ่มที่ผลผลิตและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา คือกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังไว้ก่อน หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้บัณฑิตบรรลุถึงมาตรฐานผลการเรียนรู้นั้นอย่างสอดคล้องและส่งเสริมกันอยู่เป็นระบบ

3) มุ่งให้คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาจะช่วยกำหนดความมีมาตรฐานในการจัดการศึกษาในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถจัดหลักสูตร ตลอดจนกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย โดยมั่นใจถึงผลของการจัดการศึกษา คือคุณภาพของบัณฑิตซึ่งมีมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจ เป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทย

2.1.2 วัตถุประสงค์ ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา

คณะกรรมการอุดมศึกษา ได้ระบุในเอกสารแนบท้ายประกาศ เรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ว่า

1) เพื่อเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการนำแนวนโยบายการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการนำไปเป็นหลักในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

2) เพื่อกำหนดเป้าหมายในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน โดยกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตที่คาดหวังในแต่ละคุณวุฒิ ปริญญาของสาขาวิชาต่าง ๆ และเพื่อให้สถาบันอุดมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขา และสาขาวิชาได้ใช้เป็นหลัก และเป็นแนวทางในการวางแผน ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่นการพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอน วิธีการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัดและการประเมินผลนักศึกษา

3) เพื่อเชื่อมโยงระดับต่าง ๆ ของคุณวุฒิในระดับอุดมศึกษาให้เป็นระบบ เพื่อให้ได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง และหลากหลายตามหลักการศึกษาดลอดชีวิต มีความชัดเจนและโปร่งใส สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานคุณวุฒิในระดับต่าง ๆ กับนานาชาติได้

4) เพื่อช่วยให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา และเป็นกลไกในการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง และใช้เป็นกรอบอ้างอิงสำหรับผู้ประเมินของการประกันคุณภาพภายนอกเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิต และการจัดการเรียนการสอน

5) เพื่อเป็นกรอบของการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพในการสร้างความเข้าใจและความมั่นใจในกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง อาทิ นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้ประกอบการ ชุมชน สังคมและสถาบันอื่น ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับความหมายของคุณวุฒิ คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะในการทำงาน รวมทั้งคุณลักษณะอื่น ๆ ที่คาดว่าบัณฑิตจะพึงมี

6) เพื่อประโยชน์ในการเทียบเคียงมาตรฐานคุณวุฒิระหว่างสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศในการโอนย้ายนักศึกษาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา การลงทะเบียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา และการรับรองคุณวุฒิผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

7) เพื่อให้มีการกำกับดูแลคุณภาพการผลิตบัณฑิตของแต่ละสาขาวิชา ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา

8) เพื่อนำไปสู่การลดขั้นตอน หรือระเบียบ (Deregulation) การดำเนินการให้กับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเข้มแข็ง

2.1.3 องค์ประกอบของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 5 ส่วนด้วยกัน คือ

1) ระดับและจุดเน้นทางการศึกษา ซึ่งมีกรอบการแบ่งระดับคุณวุฒิ แบ่งออกเป็น 6 ระดับ อนุปริญญา ปริญญาตรี ประกาศนียบัตรบัณฑิต ปริญญาโท ประกาศนียบัตรชั้นสูง ปริญญาเอก

2) หน่วยกิตและระยะเวลา ซึ่งมีกรอบการกำหนดปริมาณการเรียนรู้ และระยะเวลาที่คาดหวังเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3) ชื่อปริญญา กรอบการกำหนดชื่อปริญญาที่สอดคล้องกับผลผลิตและผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของบัณฑิตเพื่อเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องหลักเกณฑ์การกำหนดชื่อปริญญา

4) มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต เป็นผลและผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาไว้ 5 ด้านดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะเชาว์ปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

5) ปัจจัยสู่ความสำเร็จกรอบการกำหนด ข้อกำหนดเฉพาะของหลักสูตรและรายวิชาโดยมีการกำหนดวิธีการสอน การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายและการประเมินหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา

2.1.4 มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Domains of learning)

เป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม หมายถึง การพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม และด้วยความรับผิดชอบต่อทั้งในส่วนตัวและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยม การพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม

2) ด้านความรู้ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่าง ๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ หมายรวมถึงความรู้ในวิทยาการสมัยใหม่และความรู้จากภูมิปัญญาไทย

3) ด้านทักษะเชาว์ปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่ม มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การมีอิสระในการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข ความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติ ความสามารถด้านภาษา การสื่อสารทั้งการพูด การเขียน แลการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Domains of learning) นอกจากจะเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาทั้ง 5 ด้านที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังจะมุ่งเน้นวิชาการ วิชางาน และวิชาคนอีกด้วยผู้ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตหรืออาชีพ นอกจากมีความรู้ทางวิชาการแล้ว จะต้องมีความรู้ทางวิชาคน ซึ่งหากจะดูความหมายของวิชาการ วิชางานและวิชาคนนั้น จะเป็นการบูรณาการระหว่างทักษะด้านต่าง ๆ ของมาตรฐานการเรียนรู้ กล่าวคือ

- วิชาการ (Knowledge) เป็นการนำความรู้และทักษะเข้าแก้ปัญหามาใช้ด้วยกัน ซึ่งผู้เรียนต้องมีองค์ความรู้ในสาขาวิชาการและประสบการณ์เรียนรู้ ที่จะสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้ การใช้ความรู้และประสบการณ์เพื่อการพัฒนาวิชาการของตนเองได้
- วิชางาน (Skill) เป็นการนำทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะเข้าแก้ปัญหาเข้าด้วยกัน ผู้เรียนจะมีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในสภาวะแวดล้อมการทำงานที่ทันสมัยและมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
- วิชาคน (Attitude) เป็นการนำเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบมาใช้ด้วยกัน ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว วิชาชีพ และสังคม รวมทั้งมีจริยธรรมเพื่อการดำรงตนในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2559) ได้กล่าวถึง มาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิตในระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยดังนี้

การเรียนรู้หมายถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นักศึกษาพัฒนาขึ้นในตนเองจากประสบการณ์ที่ได้รับระหว่างการศึกษารอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตมีอย่างน้อย 5 ด้านดังนี้

- 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (Ethics and Moral) หมายถึงการพัฒนานิสัยในการประพฤติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรมและด้วยความรับผิดชอบต่อทั้งในส่วนตนและส่วนรวม ความสามารถในการปรับวิถีชีวิตในความขัดแย้งทางค่านิยมการพัฒนานิสัยและการปฏิบัติตนตามศีลธรรมทั้งในเรื่องส่วนตัวและสังคม
- 2) ด้านความรู้ (Knowledge) หมายถึงความสามารถในการเข้าใจการนึกคิดและการนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และใช้ความรู้ความเข้าใจในแนวคิดหลักการทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility) หมายถึง ความสามารถในการทำงานเป็นกลุ่มการแสดงถึงภาวะผู้นำความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมความสามารถในการวางแผนและรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง

5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, communication and information technology skills) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติความสามารถในการสื่อสารทั้งการพูดการเขียนและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น การเดินร่า ดนตรี การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)

มาตรฐานผลการเรียนรู้คือข้อกำหนดเฉพาะซึ่งเป็นผลที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านที่ได้รับการพัฒนาระหว่างการศึกษาจากการเรียนและการเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตรและแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจและความสามารถจากการเรียนรู้เหล่านั้นได้อย่างเป็นที่เชื่อถือเมื่อเรียนจบในรายวิชาหรือหลักสูตรนั้นแล้ว

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมใช้กับนักศึกษาทุกคนแม้ว่าบางสาขาวิชานักศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาเป็นการเฉพาะ เช่น จรรยาบรรณของแพทย์ นักบัญชี และนักกฎหมาย เป็นต้น

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญาจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับสาขาวิชาที่เรียนซึ่งต้องระบุรายละเอียดของความรู้และทักษะของสาขาวิชาที่เหมาะสมกับระดับคุณวุฒิไว้ในรายละเอียดของหลักสูตรและรายละเอียดของรายวิชา

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านเหล่านี้

มาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมุ่งหวังให้นักศึกษาทุกคนไม่ว่าจะเป็นระดับคุณวุฒิสาขา/สาขาวิชาใดต้องบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านนี้ แต่สำหรับนักศึกษาที่เรียนในสาขา/สาขาวิชาที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับ

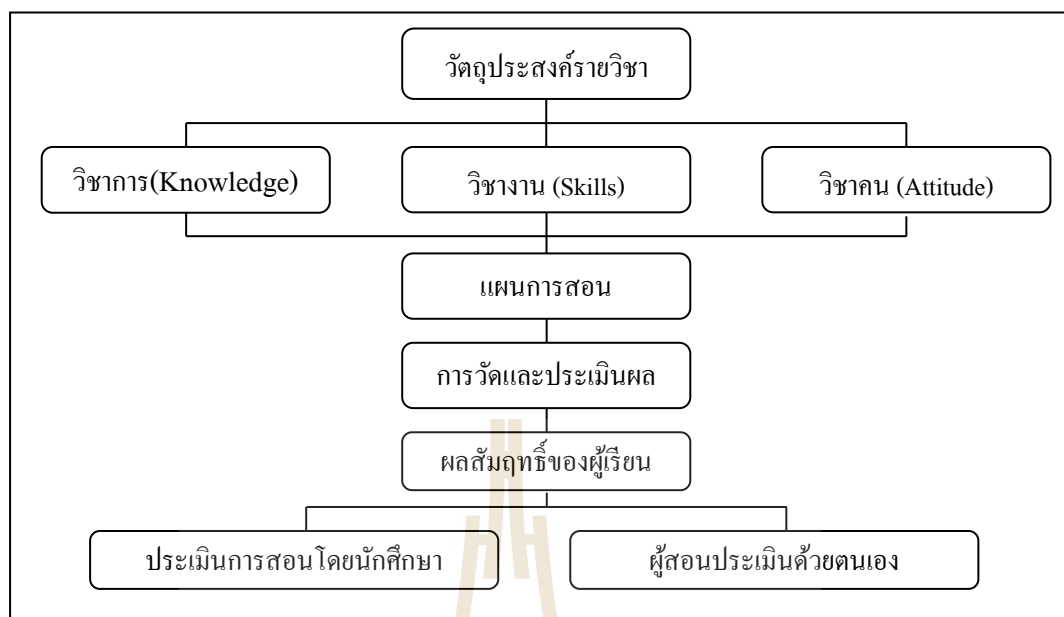
มาตรฐานผลการเรียนรู้จะต้องเน้นให้มีความชำนาญมากกว่านักศึกษาสาขา/สาขาวิชาอื่น ๆ เช่น นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศจะต้องมีความชำนาญและทักษะตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความรู้และด้านทักษะทางปัญญาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี่

- 1) ความรู้ที่ครอบคลุมสอดคล้องและเป็นระบบในสาขา/สาขาวิชาที่ศึกษาตลอดถึงความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง
- 2) ความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อนและพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์จากความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำแต่เพียงเล็กน้อย
- 3) ความสามารถในการค้นหาการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาที่ซับซ้อนตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ
- 4) ในกรณีของหลักสูตรวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในวิชาชีพนั้น ๆ
- 5) ในกรณีของหลักสูตรวิชาการที่ไม่มุ่งเน้นการปฏิบัติในวิชาชีพสิ่งสำคัญคือความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในผลงานวิจัยต่าง ๆ ในสาขา/สาขาวิชานั้นความสามารถในการแปลความหมายการวิเคราะห์และประเมินความสำคัญของการวิจัยในการขยายองค์ความรู้ในสาขา/สาขาวิชา

2.1.5 การจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาจะต้องมีขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การกำหนดวัตถุประสงค์รายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนทั้ง 5 ด้าน (5 domains of learning) หรือวิชาการ วิชางาน และวิชาคน จากนั้นจึงเขียนแผนการสอน และกิจกรรม รวมถึงการวัดและประเมินผล ผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนซึ่งจะต้องอาศัยแบบประเมินทั้งจากผู้เรียนและตนเอง ดังแสดงตามภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชา

นอกจากคุณลักษณะทั่วไปของบัณฑิตที่ต้องมีครบทั้ง 5 องค์ประกอบนี้แล้ว ยังจะต้องมีการกำหนดคุณลักษณะเด่นหรือคุณลักษณะเฉพาะสาขา เช่น บัณฑิตวิทยาศาสตร์ที่พึงแสดงออกจะต้องมีความอยากรู้อยากเห็น ชอบสงสัย และยอมรับคำกล่าวอ้างใดว่าเป็นจริงก็ต่อเมื่อมีหลักฐานเชิงประจักษ์เพียงพอ และมีคำอธิบายหลักฐานเหล่านั้นตามตรรกะในหลักวิชา มีความมุ่งมั่นและพร้อมทำงานจนบรรลุเป้าหมาย มีคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบ

จากการกำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (Thailand Qualifications Framework for Higher Education; TQF:HEd) สามารถสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้น โดยผู้เรียนจะมีมาตรฐานตามผลการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีกำหนดในกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ทำให้ผู้พัฒนาหลักสูตรจะมีแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานระดับชาติ สำหรับผู้ใช้บัณฑิตก็จะมี ความพึงพอใจในทักษะความสามารถของบัณฑิต และด้านสถาบันการศึกษาก็จะมีคุณภาพในการจัดการศึกษา บรรลุผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อพัฒนาประเทศ ที่สำคัญประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับประเทศชาติ คือ มีบุคลากรที่มีทักษะความรู้ความสามารถที่พร้อมจะแข่งขันในระดับนานาชาติได้ สำหรับการดำเนินงานในการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาจะสำเร็จได้โดยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย และการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากผู้บริหารทุกระดับที่ต้องให้ความสำคัญต่อการจัดทำกรอบมาตรฐานคุณวุฒิเป็นอันดับแรก

2.2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2559) ได้กล่าวถึง คุณลักษณะบัณฑิตของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับปริญญาตรี ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ดังนี้

- 1) มีความคิดริเริ่มในการแก้ไขปัญหาและข้อโต้แย้งทั้งในสถานการณ์ส่วนบุคคลและของกลุ่ม โดยการแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการแสวงหาทางเลือกใหม่ที่เหมาะสมไปปฏิบัติได้
- 2) สามารถประยุกต์ความเข้าใจอันถ่องแท้ในทฤษฎีและระเบียบวิธีการศึกษาค้นคว้าในสาขาวิชาของตน เพื่อใช้ในการแก้ปัญหา และข้อโต้แย้งในสถานการณ์อื่น ๆ
- 3) สามารถพิจารณาแสวงหาและเสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาทางวิชาการหรือวิชาชีพ โดยยอมรับข้อจำกัดของธรรมชาติของความรู้ในสาขาวิชาของตน
- 4) มีส่วนร่วมในการติดตามพัฒนาการในศาสตร์ของตนให้ทันสมัยและเพิ่มพูนความรู้และความเข้าใจของตนอยู่เสมอ
- 5) มีจริยธรรมและความรับผิดชอบสูงทั้งในบริบททางวิชาการในวิชาชีพและชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (2552) ระบุว่า ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยทั่วไปจะมีความรู้ความสามารถอย่างน้อยต่อไปนี้

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความรู้ที่ครอบคลุม สอดคล้อง และเป็นระบบในสาขาวิชาที่ศึกษา ตลอดจนความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้อง
- 2) ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความสามารถที่จะตรวจสอบปัญหาที่ซับซ้อน และพัฒนาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ และมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งของตนเองและความรู้จากสาขาวิชาอื่นที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยคำแนะนำเพียงเล็กน้อย
- 3) ผู้สำเร็จการศึกษาต้องมีความสามารถในการค้นหา การใช้เทคนิคทางด้านคณิตศาสตร์และสถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ตลอดจนการเลือกใช้กลไกที่เหมาะสมในการสื่อสารผลการวิเคราะห์ต่อผู้รับข้อมูลข่าวสารกลุ่มต่าง ๆ
- 4) ในกรณีที่ผู้สำเร็จการศึกษาของหลักสูตรวิชาชีพ สิ่งที่สำคัญคือ ต้องมีความรู้และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ

2.3 ทฤษฎีรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดีจึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิตและสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสมทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคมอยู่เสมอ

2.3.1 ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุกประเภท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียนว่าได้บรรลุตามความมุ่งหมายและจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้และคิดเพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ดังนั้น หลักสูตรที่ดีและเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครองของประเทศตลอดจนความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ

ในอดีตนักพัฒนาหลักสูตรจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมาย เนื้อหาและวิธีการสอนของหลักสูตรโดยไม่ค่อยสนใจหรือคำนึงผู้เรียนว่าจะมีความรู้สึกรักหรือมีผลกระทบบางอย่างใด ปกตินักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ และเนื้อหาสาระตลอดทั้งกระบวนการเรียนการสอนก็จะต้องเป็นเรื่องของครูที่จะต้องคิดมา ครูมักจะหาเนื้อหาเรื่องและวิธีการเรียนการสอนโดยคำนึงว่าผู้เรียนคิดอย่างไร มีความรู้สึกรักอย่างไร และมีความต้องการอย่างไร แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป จึงเป็นหน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ทั้งนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2537) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาหลักสูตร อย่างเป็นระบบ ซึ่งมีขั้นตอนสำคัญสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อวินิจฉัยปัญหาและความต้องการ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจ

ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าประสงค์ จุดหมายและจุดประสงค์ หลังจากได้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแล้ว จะพิจารณาและกำหนดความมุ่งหมายของการศึกษา

ขั้นที่ 3 การเลือกและการจัดเนื้อหา จะต้องมีความถูกต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของผู้เรียน มีความยากง่าย

สอดคล้องเหมาะสมกับวัย เนื้อหาต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน และเนื้อหานั้นเป็นสิ่งที่สามารถจัดให้ผู้เรียนได้ ในแง่ของความพร้อมด้านเวลา ผู้สอน และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 การเลือกและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว รวมไปถึงยุทธวิธีการสอน การเลือกใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต้องเอื้อต่อการเรียนรู้ และกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 5 การกำหนดอัตราเวลาเรียน หลักเกณฑ์ในการวัดประเมินผลการเรียน กำหนดเวลาเรียนการสอน โดยจัดเนื้อหาวิชาตามลำดับก่อนหลังให้สัมพันธ์กับจำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนการวัดผลประเมินผล ควรกำหนดวิธีการเกณฑ์การจบหลักสูตร

ขั้นที่ 6 การนำหลักสูตรไปใช้ หลังจากกลางหลักสูตรแล้วต้องมีการตรวจสอบข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

ขั้นที่ 7 การประเมินผลหลักสูตร เมื่อใช้หลักสูตรไปได้สักระยะหนึ่ง ควรมีการประเมินผลหลักสูตรในด้านต่างๆว่ามีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงหรือเพิ่มเติมอะไรบ้าง

ขั้นที่ 8 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร หลังจากที่ทำทราบข้อบกพร่องของหลักสูตร อาจจะต้องมีการศึกษาปัญหาเพื่อปรับปรุงข้อบกพร่องให้หลักสูตรเหมาะสมยิ่งขึ้น

หัททยา เจียมศักดิ์ (2539) ได้ให้ความหมายในหัวข้อ การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาหรือคิดประสบการณ์เรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมหรือดียิ่งขึ้น

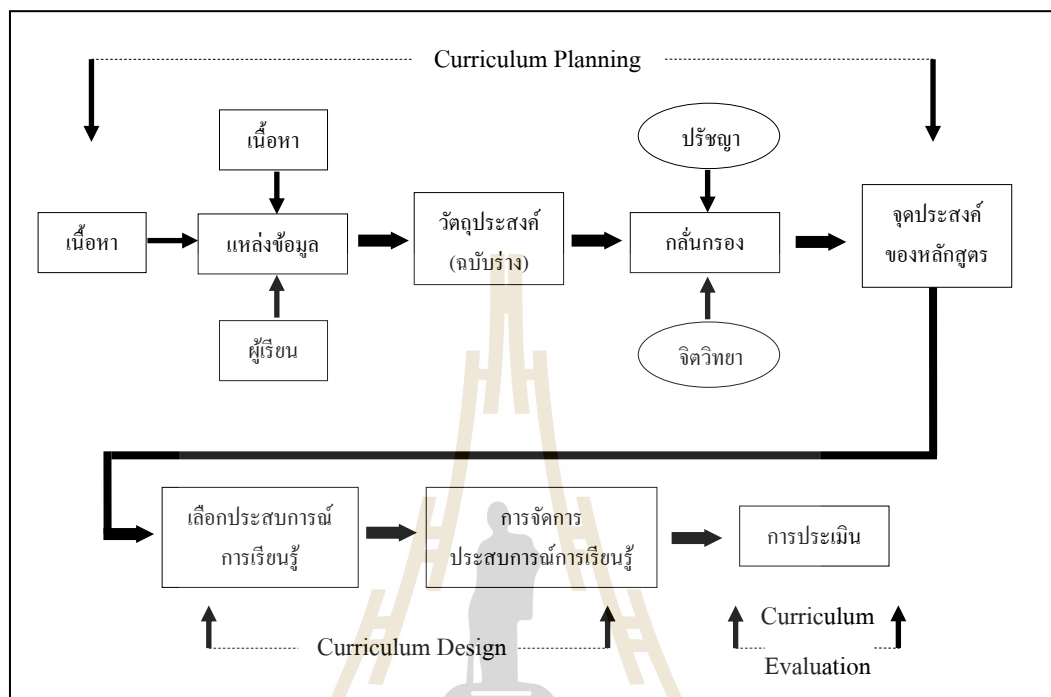
จากการที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การปรับ แต่ง เสริมเติมต่อ หรือการดำเนินงานอื่น ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งความเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปและสนองต่อความต้องการของผู้เรียน

2.3.2 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีขั้นตอนสำคัญหลายขั้นตอน นักพัฒนาหลักสูตรหลายท่านได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร (Models of curriculum development) ไว้หลายรูปแบบซึ่งมีความคล้ายคลึง และแตกต่างกันออกไป ดังตัวอย่างรูปแบบต่อไปนี้

1) แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949, p.99) ถือเป็นต้นแบบของการพัฒนาหลักสูตร Tyler ให้คำแนะนำว่า ในการกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของหลักสูตรทำได้ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ประกอบด้วย ข้อมูลผู้เรียน ข้อมูลสังคมที่โรงเรียนตั้งอยู่ และข้อมูลเนื้อหาสาระวิชา นำข้อมูลจากสามแหล่งนี้มาวิเคราะห์เชื่อมโยงเพื่อช่วยให้อึดมั่นในข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา การเชื่อมโยงข้อมูลเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำข้อมูลไปกำหนด

จุดประสงค์ของหลักสูตร (ฉบับร่าง) ต่อจากนั้นจึงกลั่นกรองด้วยปรัชญาการศึกษาของสถานศึกษา และจิตวิทยาการเรียนรู้ โดยแสดงแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.3 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler

Tyler มองว่า นักการศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่มุ่งให้ความสำคัญกับสังคม ด้วยการยอมรับความต้องการของสังคม และในการดำเนินชีวิต ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือที่มุ่งปรับปรุงสังคม ผู้สอนควรได้นำทั้งปรัชญาสังคมและปรัชญาการศึกษา มาเป็นเค้าโครงพิจารณาใน 4 ประเด็น คือ

- ความจำเป็นและการระลึกได้ของแต่ละคน เป็นพื้นฐานของการเป็นมนุษย์ ไม่จำกัดว่าจะเป็นเชื้อชาติ สัญชาติ หรือฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม
- โอกาสเพื่อการมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างในทุก ๆ ระยะของกิจกรรมในกลุ่มสังคม
- ให้การสนับสนุนของการเปลี่ยนแปลงมากกว่ามุ่งตอบสนองความต้องการส่วนบุคคล
- ความเชื่อและสติปัญญาเป็นดังวิธีของความคิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสำคัญมากกว่าที่จะขึ้นอยู่กับอำนาจรัฐหรือผู้มีอำนาจ Tyler ให้ความสำคัญในการใช้จิตวิทยา ไม่เพียงการ

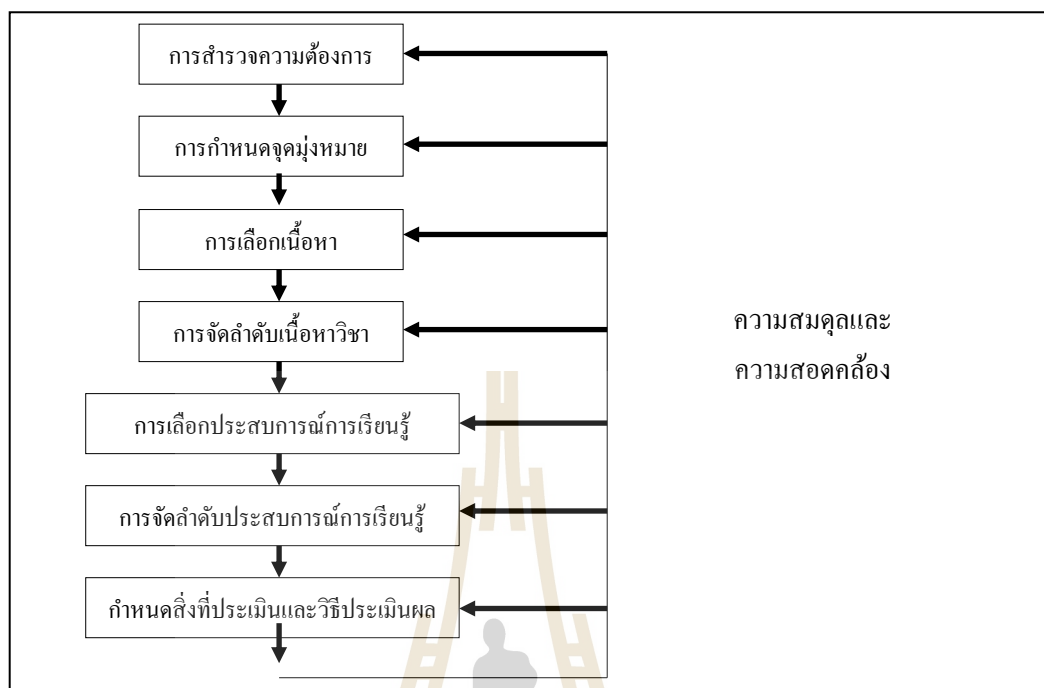
ตอบข้อค้นพบเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น หากยังใช้จิตวิทยาในฐานะทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งช่วยในการกำหนดกรอบโครงสร้างของกระบวนการเรียนรู้อีกด้วย Tyler กล่าวถึงความสำคัญของการกลั่นกรองด้วยจิตวิทยา สรุปได้ดังนี้

- ช่วยให้เราเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นที่แตกต่างกันและสามารถคาดหวังผลจากกระบวนการเรียนรู้หรือไม่ก็ได้
- ช่วยให้เรา มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในจุดหมายที่เป็นไปได้ในระยะเวลาที่ยาวนานหรือความเป็นไปได้ที่จะบรรลุผลในแต่ละช่วงอายุ
- ช่วยให้ความคิดบางอย่างเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องการให้บรรลุผลตามจุดประสงค์และช่วงอายุซึ่งเป็นความพยายามสูงสุดที่จะเกิดผลดังความตั้งใจ

เมื่อผ่านการกลั่นกรองแล้ว Tyler ให้คำแนะนำว่าการวางแผนหลักสูตร 3 ประเด็น คือ การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ การจัดระบบโครงสร้างประสบการณ์เรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้

2) แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Taba (1962, p.10) มีความเห็นว่าหลักสูตรต้องถูกออกแบบโดยครูผู้สอน ไม่ใช่คนอื่น โดยส่งเสริมการสร้างสรรคการสอนและการเรียนรู้มากกว่าการออกแบบหลักสูตรมีทั้งหมด 7 ขั้นตอนดังนี้

- ขั้นที่ 1 สำรวจสภาพปัญหาการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
- ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา
- ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูจะนำมาสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ตั้งไว้
- ขั้นที่ 4 การจัดการเกี่ยวกับเนื้อหาสาระโดยจัดลำดับขั้นตอนการแก้ไขและการปรับปรุงเนื้อหาสาระที่เลือกมาได้
- ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์เรียนรู้ โดยคัดเลือกประสบการณ์เพื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- ขั้นที่ 6 การจัดการเกี่ยวกับประสบการณ์เรียนรู้โดยจัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอน และแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์ต่าง ๆ ที่จะนำมาเสริมเนื้อหาสาระการเรียน
- ขั้นที่ 7 การตัดสินใจว่าจะประเมินอะไรและวิธีการประเมินโดยกำหนดเนื้อหาสาระอะไรบ้าง หรือประสบการณ์อย่างใดที่ต้องการประเมินว่า ได้มีการเรียนรู้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่เพียงใด โดยแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Taba แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Taban

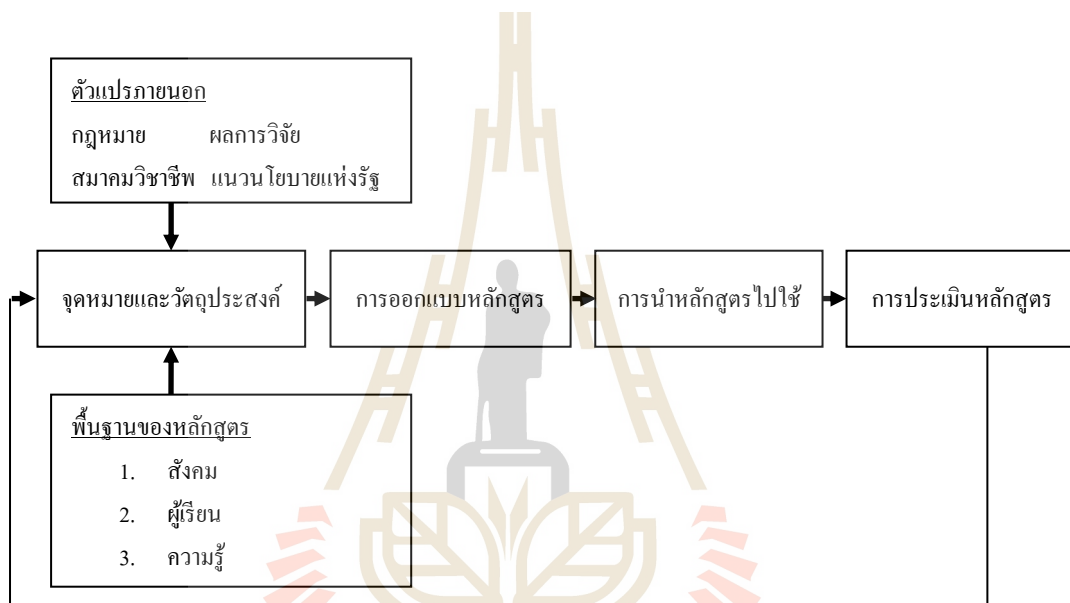
3) แบบการจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor J.G, Alexander. W.M. and Lewis Arthur J (1981, p.24) นำเสนอแบบจำลองในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย 4 ขั้นตอนภายใต้แนวคิดของการวางแผนให้โอกาสในการเรียนรู้เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องสำหรับประชากร ดังนี้

- จุดหมาย วัตถุประสงค์และขอบข่ายที่ต้องการพัฒนา จุดหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรถูกเลือกหลังจากการพิจารณาตัวแปรภายนอก เช่น ผลการศึกษาจากการวิจัยทางการศึกษา การรับรองมาตรฐาน ความเห็นของกลุ่มสังคม และอื่น ๆ
- การออกแบบหลักสูตร นักวางแผนหลักสูตรต้องดำเนินการออกแบบหลักสูตร ด้วยการสร้างโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับขอบข่ายที่ต้องการพัฒนา ระบุวันเวลาและวิธีการในโอกาสการเรียนรู้ดังกล่าว การออกแบบหลักสูตรคำนึงถึง ธรรมชาติของวิชา รูปแบบของสถาบันทางสังคมที่สัมพันธ์กับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน
- การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้สอนนำหลักสูตรไปใช้ในชั้นเรียน โดยจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์และเลือกกลยุทธ์วิธีการสอนที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุผลการเรียนรู้
- การประเมินหลักสูตร นักวางแผนหลักสูตรและผู้สอนร่วมกันประเมินด้วยการเลือกเทคนิคการประเมินที่หลากหลาย การประเมินมีจุดเน้น 2 ประเภท คือ

- การประเมินผลรวมของการใช้หลักสูตรทั้งโรงเรียน ประกอบด้วย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ จุดประสงค์การเรียนรู้ ประสิทธิภาพของการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

- การประเมินกระบวนการหลักสูตรทั้งระบบ ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อตัดสินใจว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพเพียงใด

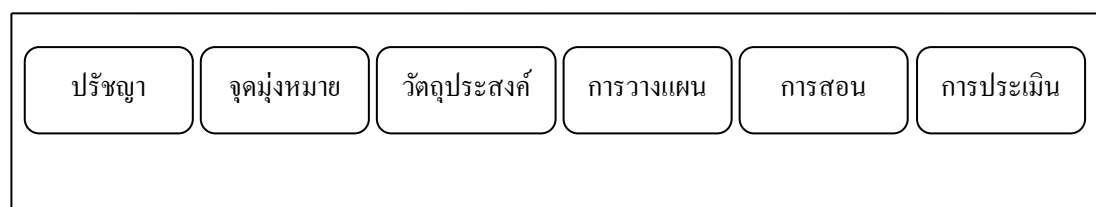
โดยแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor J.G, Alexander. W.M. and Lewis Arthur J แสดงดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.5 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร Saylor J.G, Alexander. W.M. and Lewis Arthur J

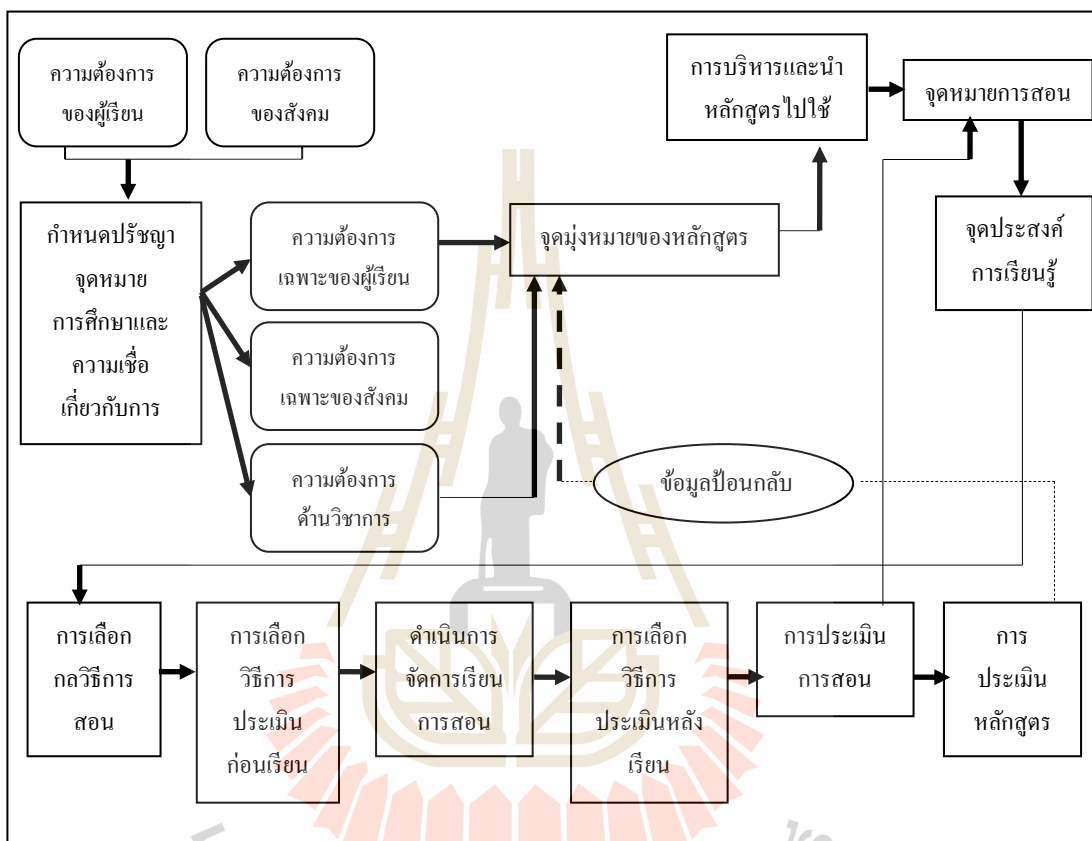
4) แบบจำลองสำหรับการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva (1992, pp.171-175) เป็นความสัมพันธ์อย่างละเอียดระหว่างองค์ประกอบที่เป็นสาระสำคัญครอบคลุมกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตั้งแต่ต้นจนจบ นักพัฒนาหลักสูตรต้องทำความเข้าใจแต่ละขั้น โดยตลอด จากข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาหลักสูตรด้านปรัชญาถึงการประเมินหลักสูตร แสดงดังภาพที่ 2.6

นอกจากนี้แล้วทาง Oliva ยังมีการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน 12 ตอน แสดงดังภาพที่ 2.7

ภาพที่ 2.6 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva

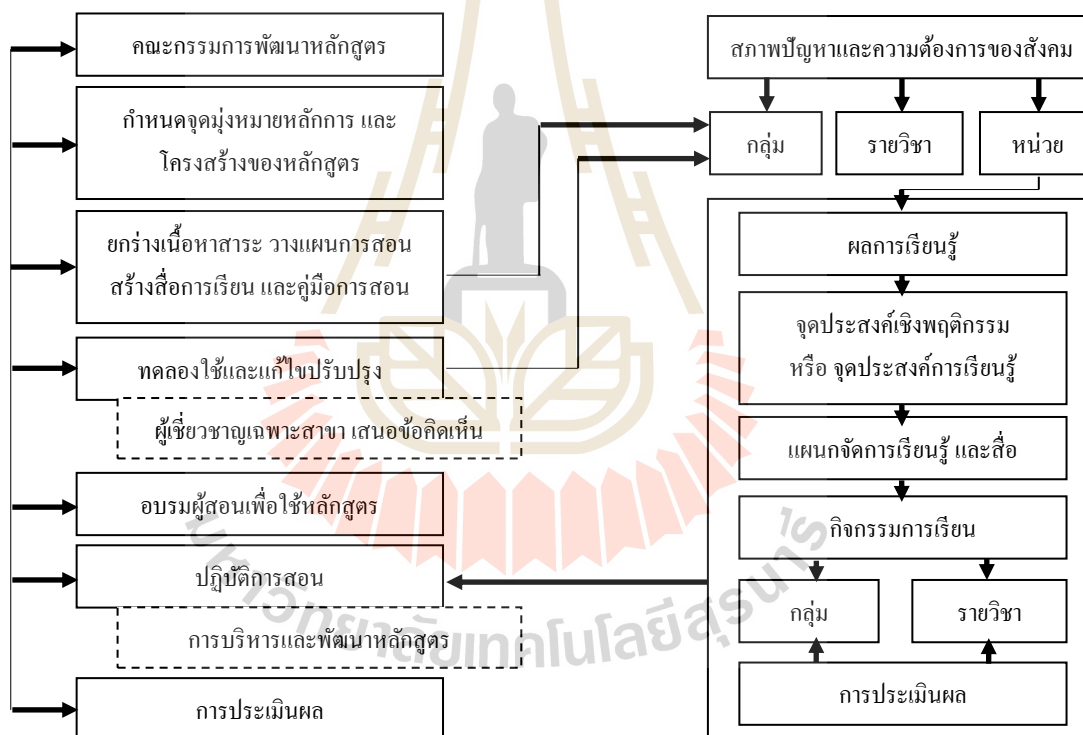

ภาพที่ 2.7 แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของ Oliva ที่มุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน

- ขั้นที่ 1 กำหนดปรัชญา จุดหมายการศึกษา และความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและสังคม
- ขั้นที่ 3 และขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์ที่ได้จากขั้นที่ 1 และ 2
- ขั้นที่ 5 การบริหารและนำหลักสูตรไปใช้
- ขั้นที่ 6 และขั้นตอนที่ 7 การเพิ่มระดับจุดหมายของการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 8 การเลือกกลวิธีการสอน

- ขั้นที่ 9 การเลือกวิธีการประเมินผลก่อนเรียน
- ขั้นที่ 10 การดำเนินการจัดการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 11 เก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินผลการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 12 การประเมินหลักสูตรทั้งระบบ

5) แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรของวิชัย วงษ์ใหญ่ ได้สรุปแนวคิดและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร โดยรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นฐานคิดในการพัฒนาหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 โดยรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน แสดงดังภาพที่ 2.8

ภาพที่ 2.8 รูปแบบและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของวิชัย วงษ์ใหญ่ มีขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรดังนี้

- คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร ใช้ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม มากำหนดจุดมุ่งหมาย หลักการและโครงสร้าง และออกแบบหลักสูตร โดยปรึกษาผู้เชี่ยวชาญประกอบ

- ยกร่างเนื้อหาสาระ แต่ละกลุ่มประสบการณ์ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ และแต่ละรายวิชา โดยปรึกษาหารือผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชา คณะกรรมการฯ ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาวิชาเป็นผู้กำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์ เชิงพฤติกรรมหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการสอน ทำบันทึก ผลิตสื่อการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอน

- ทดลองใช้หลักสูตรในสถานศึกษานำร่อง และแก้ไขข้อบกพร่อง
- อบรมผู้สอน ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้เข้าใจหลักสูตรใหม่
- ปฏิบัติการสอน กิจกรรมการใช้หลักสูตรใหม่มี 4 ประการ คือ
  - การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน คือจัดทำวัสดุ สื่อการสอน
  - ผู้บริหารจัดเตรียมสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคลากร (ครู) วัสดุหลักสูตร และบริการต่าง ๆ

- การสอน ผู้สอนประจำการ ทำหน้าที่ดำเนินการสอน
- การประเมินผล ประเมินทั้งผลการเรียนและหลักสูตร แล้วนำไปแก้ไข

6) แบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model จากการศึกษาแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรทั้งต่างประเทศและในประเทศ มีผู้สร้างแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตรมากมาย เช่น โอลิวา ไทเลอร์ เซเลอร์ อเล็กซานเดอร์ และเลวิส ทาบา และวิชัย วงษ์ใหญ่ เป็นต้น จากแบบจำลองของนักพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว จึงสามารถสรุปเป็นแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model ดังนี้

รูปแบบจำลองโลกแห่งการศึกษา โดยประกอบด้วยวงกลม ซึ่งเปรียบเสมือนจักรวาลแห่งการเรียนรู้ ที่มีพื้นฐานที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) พื้นฐานด้านปรัชญา 2) พื้นฐานด้านจิตวิทยา และ 3) พื้นฐานด้านสังคม ด้านสามเหลี่ยมระหว่างความรู้กับผู้เรียนมีพื้นฐานสำคัญคือ พื้นฐานด้านปรัชญา ด้านสามเหลี่ยมระหว่างผู้เรียนกับสังคมมีพื้นฐานสำคัญคือ พื้นฐานด้านจิตวิทยา และด้านสามเหลี่ยมระหว่างสังคมกับความรู้มีพื้นฐานสำคัญคือ พื้นฐานด้านสังคม รูปแบบจำลองการพัฒนาหลักสูตร SU Model แสดงดังภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร SU Model

เมื่อพิจารณาพื้นฐานด้านปรัชญา แนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้น ความรู้ (Knowledge) กำกับด้วยปรัชญาทางการศึกษา 2 ปรัชญา คือ ปรัชญาสารัตถนิยม (Essentialism) ซึ่งมีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม ประเพณี และ ปรัชญานิรันดรนิยม (Perennialism) ที่มีแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนด้วยเหตุผล เรียนรู้ในสิ่งที่เป็นเนื้อหาสาระที่มั่นคง การพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้น ผู้เรียน (Learner) กำกับด้วยปรัชญาการศึกษาอัตถิภาวะนิยม (Existentialism) ซึ่งมีแนวคิดที่ให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการเลือกด้วยตนเอง มีแนวทางการจัดการศึกษาโดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการพัฒนาหลักสูตรที่มีจุดหมายของหลักสูตรที่มุ่งเน้นทางด้านสังคม (Social) จะกำกับด้วยปรัชญาการศึกษาปฏิรูปนิยม (Reconstructionism) โดยถือได้ว่ามีแนวคิดในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนควรเป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เนื่องจากสังคมมีปัญหา

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดแบบจำลอง SU Model ประกอบด้วยขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตร โดยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- สามเหลี่ยมแรก เป็นการวางแผนหลักสูตร (Curriculum planning) ซึ่งจะเห็นว่ากำกับด้วยความรู้ (Knowledge) พร้อมทั้งมีความสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler คำถามที่หนึ่งคือ มีจุดมุ่งหมายอะไรบ้างในการศึกษาที่โรงเรียนต้องแสวงหา เพราะว่าหลักสูตรต้องมีจุดหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปวางแผนและกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร หลักสูตร

ต้องวางแผนให้มีเนื้อหาครอบคลุมในสิ่งที่ผู้เรียนต้องรู้และต้องเรียนการวางแผนหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้พัฒนาหลักสูตรศึกษาระดับสำคัญของความรู้ในประเด็นการวางแผนหลักสูตรจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ให้กระจ่างแจ้ง

- ทำความเข้าใจต่อข้อมูลที่ศึกษามา แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลผลให้อยู่ในรูปสารสนเทศ

- ผู้พัฒนาหลักสูตรฝึกเขียนการวางแผนหลักสูตร โดยนำสาระสำคัญมาจาก 21st Century Skills: The Challenges Ahead; A World Class Education ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21 เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการเขียน วิสัยทัศน์ (Vision) ของหลักสูตร

- สามเหลี่ยมรูปที่สอง เป็นการออกแบบ (Curriculum design) คือการนำจุดหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มาทำกรอบการปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นว่ากำกับด้วยผู้เรียน (Learner) และสอดคล้องกับคำถามที่สองของไทเลอร์ คือ มีประสบการณ์การศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรจัด เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการศึกษา ดังนั้น การออกแบบหลักสูตรจึงเน้นการออกแบบเนื้อหา (Content) ประสบการณ์การเรียนรู้ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning activities) ที่ก่อให้เกิดความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ตอบสนองจุดหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้พัฒนาหลักสูตรศึกษาระดับสำคัญของความรู้ในประเด็นการออกแบบหลักสูตรจากแหล่งความรู้ต่างๆให้กระจ่างแจ้ง

- ทำความเข้าใจต่อข้อมูลที่ได้รับการศึกษามา แล้วนำข้อมูลดังกล่าวมาประมวลผลให้อยู่ในรูปสารสนเทศ

- ผู้พัฒนาหลักสูตรฝึกเขียนการออกแบบหลักสูตร โดยนำสาระสำคัญมาจากโมเดลต้นแบบเชิงวัตถุประสงค์ (Objective model) หรือโมเดลต้นแบบเชิงเหตุผล การปรับปรุงโมเดลโดยฮิลดา ทาบา รูปแบบของการออกแบบหลักสูตรที่เน้นเนื้อหาวิชา เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นปัญหาสังคมเป็นสำคัญ หลักการออกแบบหลักสูตร 7 ประการ ของสก็อตแลนด์ แนวคิดการออกแบบหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในการเรียนรู้และการสอนของมหาวิทยาลัย กิฟพิธ การออกแบบหลักสูตรรายวิชาตามแนวคิดของเวสมินส์เตอร์เอ็กเซจจ์ มหาวิทยาลัยเวสมินสเตอร์ และการออกแบบหลักสูตรด้วยแนวคิดวัตถุประสงค์เป็นฐาน เป็นต้น ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการเขียนพันธกิจ (Mission) ของหลักสูตร

- สามเหลี่ยมรูปที่สาม เป็นการจัดหลักสูตร (Curriculum organization) ซึ่ง จะเห็นว่ากำกับด้วยผู้เรียน (Learner) ความรู้ (Knowledge) และสังคม (Society) ทั้งยังสอดคล้องกับ คำถามที่สามของ Tyler คือจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการจัด หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ มีความหมายรวมถึง การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การนิเทศการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร พร้อมกับสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขการจัดหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้พัฒนา รวบรวมข้อมูลความรู้และทำความเข้าใจให้กระจ่างแจ้ง
- ทำความเข้าใจต่อข้อมูลที่ได้รับการศึกษามาแล้วนำข้อมูลดังกล่าวมา ประมวลผลให้อยู่ในรูปแบบสารสนเทศ
- ยืนยันความถูกต้องและการใช้ข้อมูลใหม่ โดยนำความรู้ตามแนวคิด ของออร์นสไตน์และอันกิน ไปออกแบบเป็นหลักสูตร

- สามเหลี่ยมรูปที่สี่ การประเมินหลักสูตร (Curriculum evaluation) เป็นการ ประเมินหลักสูตร และผลการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งจะเห็นว่ากำกับด้วยสังคม (Society) และ สอดคล้องกับคำถามที่สี่ของไทเลอร์ คือ ประเมินประสิทธิผลของประสบการณ์ในการเรียนอย่างไร เพราะว่าการประเมินผลการเรียน ความรู้และการจัดการเรียนการสอนจะทำให้นักเรียนได้ความรู้ที่ สามารถนำไปใช้ในสังคมการประเมินหลักสูตร มีแนวปฏิบัติ ดังนี้

- ผู้พัฒนาศึกษาข้อมูลและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร ให้กระจ่างแจ้ง
- นำความรู้ที่รวบรวมได้ มาประมวลเป็นข้อมูลใหม่ โดยนำเสนอใน รูปแบบสารสนเทศ
- ผู้พัฒนาศึกษาแนวคิดการประเมินหลักสูตร แล้วเลือกใช้รูปแบบการ ประเมินหลักสูตรตามความสนใจเมื่อผู้พัฒนาต้องการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้พัฒนาต้อง ใช้เครื่องมือวัดในการประเมิน เช่น แบบทดสอบความรู้ตามสภาพจริง แบบสังเกตพฤติกรรม รวมถึงการประเมินการเรียนรู้ โดยใช้แฟ้มสะสมงาน แล้วกำหนดเกณฑ์การประเมินโดยใช้ The SOLO Taxonomy

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อิทธิพันธ์ พัฒนานุพงษ์ (2550) ได้ทำการศึกษาการติดตามบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ คณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2549 โดยการศึกษาใช้วิธีสุ่มเพื่อมุ่งติดตามผลการศึกษาของบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ คณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต ที่จบการศึกษา และเข้ารับปริญญาประจำปีการศึกษา 2549 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้รับจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน จากจำนวนบัณฑิต 120 คน ผลการศึกษาพบว่า

1) บัณฑิตส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำงาน และได้งานทำ ในจำนวนร้อยละที่ใกล้เคียงกัน แต่ทั้งนี้บัณฑิตพึงสำเร็จการศึกษาได้ไม่เกิน 3 เดือน

2) บัณฑิตที่ได้งานทำ ทั้งหมดทำงานในภาคเอกชน

3) บัณฑิตที่ทำงานตรงกับกลุ่มวิชาเรียน ได้แก่ กลุ่มวิชาการจัดการโรงแรม มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ กลุ่มการจัดการธุรกิจประชุม และนิทรรศการฯ สิ่งที่เป็นที่สังเกต คือ บัณฑิตมีความเชื่อมั่นสมัครงานตนเองมากที่สุด และสามารถหางานได้เร็วที่สุด ภายในระยะเวลา 3 เดือน

4) บัณฑิตมีความพึงพอใจในงานที่ทำในระดับมาก

5) บัณฑิตส่วนหนึ่งศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และสถาบันภาษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

6) บัณฑิตของคณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต ได้ประเมินว่า สิ่งที่ได้รับจากการเรียนการสอนจากคณะอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ มีค่อนข้างมากในเกือบทุกประเด็น โดยเฉพาะในประเด็นต่อไปนี้

- มีความภาคภูมิใจในสาขาวิชาที่เรียน
- อาจารย์ผู้สอนวนสาขาวิชา เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
- อาจารย์ผู้สอนวนสาขาวิชา มีความเป็นครู ให้ความเป็นกันเอง ดูแลเอาใจ

ใส่อย่างใกล้ชิด

- อาจารย์ที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษา ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนและชีวิต
- อาจารย์ปฏิบัติกรได้ให้ความรู้ ความช่วยเหลือ และความร่วมมืออย่าง

ใกล้ชิด

- เจ้าหน้าที่ธุรการของคณะฯ ได้ให้ความร่วมมือ และความช่วยเหลือ
- ห้องปฏิบัติการทันสมัย เหมาะสม เพียงพอ เปิดโอกาสให้ใช้ได้อย่าง

สะดวก

- การออกฝึกภาคปฏิบัตินอกสถานที่มีความจำเป็นกับรายวิชาที่เรียน

- การดำเนินงานนอกสถานที่ที่มีความจำเป็นต่อการเรียนในขณะนี้
- ความรู้ที่ได้เรียนมานับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในปัจจุบัน

ทนายทอง วรรณพิศิษฐ (2551) ได้ทำการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต กลุ่มวิชาชีพ แขนกณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการศึกษาเป็นการประเมินหลักสูตร โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP Model (Context, Input, Process and Product) 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 3) ด้านกระบวนการ และ 4) ด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพแกน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรระดับอุดมศึกษา นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ที่เรียนวิชาชีพแกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม แนวคำถามในการสนทนากลุ่ม และเกณฑ์การประเมินหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และบรรยายพรรณนา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ด้านบริบท การกำหนดวัตถุประสงค์วิชาชีพแกนทุกกระบวนการวิชาโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
- 2) ด้านปัจจัยเบื้องต้น อาจารย์ผู้สอนวิชาชีพแกนทุกกระบวนการวิชาโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร อาคารสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้จัดการเรียนการสอนโดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร งบประมาณเกือบทุกกระบวนการวิชาโดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่โดยรวมไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
- 3) ด้านกระบวนการ การจัดการเรียนการสอนทุกกระบวนการวิชาโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร การวัดและการประเมินผลวิชาชีพแกนทุกกระบวนการวิชาโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร
- 4) ด้านผลผลิต ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการเรียนวิชาชีพแกนทุกกระบวนการวิชาโดยรวมผ่านเกณฑ์การประเมินหลักสูตร

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2551) ได้ทำการวิจัยติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ร้อยละค่าเฉลี่ยความนัดทางการเรียนของผู้เรียนในชั้นที่ 4 มีแนวโน้มสูงขึ้นทุกปี แต่ยังคงต่ำกว่าร้อยละ 50 เช่นเดียวกับร้อยละค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยังพบผลสะท้อนถึงปัญหาในมุมมองของครูผู้สอน คือ ความสับสนคำศัพท์ต่าง ๆ ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน การขาดความมั่นใจในวิธีการปฏิบัติการวัดและประเมินตามสภาพจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินด้วยวิธีนี้ นอกจากนี้แล้ว ยังมีเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลผู้เรียนในสถานศึกษาที่ต้องจัดทำ

เป็นจำนวนมาก ไม่มีแบบฟอร์มที่สะดวกต่อการกรอกหรือการดำเนินการ ทำให้ผู้สอนมีภาระงานเพิ่มขึ้น

ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ ลุยง วีระนาวิน จุรีวรรณ จันทลา และสัมพันธ์ สุกใส (2552) ได้ทำการศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากรวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลหลักสูตรดังกล่าวในด้านบริบทปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และผลกระทบ โดยมีผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้จำนวน 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มอาจารย์ผู้สอน 2) กลุ่มนักศึกษาปัจจุบัน 3) กลุ่มมหาบัณฑิต 4) กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาบัณฑิตทำงานอยู่ 5) กลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาบัณฑิตที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และ 6) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในการศึกษาหลักสูตรครั้งนี้ โดยรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม และแนวทางการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) การประเมินบริบทในด้านวัตถุประสงค์ พบว่า ผู้ประเมินทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรทั้ง 5 ข้อ มีความชัดเจน เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต่าง ๆ และมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

2) การประเมินปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสม ด้านเนื้อหาวิชาของหลักสูตรพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านอาจารย์ผู้สอนพบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ด้านนักศึกษาพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และในด้านองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอนพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

3) การประเมินกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนการสอนพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด ด้านการวัดและประเมินผลพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด และด้านการบริหารจัดการหลักสูตร พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากถึงมากที่สุด

4) การประเมินผลผลิต ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มมหาบัณฑิต มีความเห็นว่าตนเองมีมีคุณลักษณะทางด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติในระดับมากถึงมากที่สุด กลุ่มผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานที่มหาบัณฑิตทำงานอยู่ พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ

มหาวิทยาลัยอยู่ในระดับมาก และกลุ่มอาจารย์ที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัยที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

5) การประเมินผลกระทบ พบว่า กลุ่มมหาวิทยาลัยมีความเห็นว่าตนเองมีความสามารถนำความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้จากการศึกษาในหลักสูตรนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก

มัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2553) ได้ทำการศึกษารูปแบบหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของหลักสูตรเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรการกำกับดูแลและการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และ 3) เพื่อศึกษาคุณภาพของคณาจารย์ซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตร โดยประชากรของการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวน 5 คน อาจารย์พิเศษ อาจารย์ภาควิชาอื่น ๆ และกรรมการควบคุมคณาจารย์ จำนวน 57 คน นักศึกษาในรุ่นปีการศึกษา 2547-2549 ที่ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์ จำนวน 36 คน คณาจารย์บัณฑิต จำนวน 19 คน ผู้บังคับบัญชาของคณาจารย์บัณฑิต จำนวน 19 คน รวมทั้งสิ้น 136 คน โดยรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสารวิชาการต่าง ๆ เอกสารหลักสูตร หนังสือและรายงานการประชุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียด ดังนี้

1) ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานหรือวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับปณิธานของคณะศึกษาศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับความต้องการของประเทศ โครงสร้างหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสังคม ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุประสงค์ โครงสร้าง เนื้อหาสาระของหลักสูตรและรายวิชา

2) ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ได้แก่ โครงสร้างและเนื้อหา อาจารย์ บุคลากรของภาควิชา นักศึกษา วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

3) ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ได้แก่ กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการวัดและประเมินผล และกระบวนการจัดกิจกรรมของหลักสูตร

4) ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลลัพธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ได้แก่ คุณลักษณะของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และผลสัมฤทธิ์นอกเหนือจากทางวิชาการ ส่วนความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับมากที่สุด

5) ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่การเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านภาษา และสามารถนำทักษะทางด้านภาษาไปใช้ในการประกอบวิชาชีพได้ ควรเพิ่มการสร้างสมประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาจากการฝึกงานให้มากขึ้น ผลักดันให้มหาวิทยาลัยรองรับอัตราอาจารย์ที่จะเกษียณอายุราชการ ควรปรับปรุงหลักสูตรให้มีการบูรณาการเนื้อหาสาระ เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและเชื่อมโยงเนื้อหาให้สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานจริงและสภาพสังคมปัจจุบัน ควรขยายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา หน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน เทคโนโลยี และสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพิ่มมากขึ้น เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการและจำนวนของนักศึกษา

อากร หงส์สมบัติ สุกัญญา บุญน้อม และไข่มุก บุญส่ง (2555) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี 2) เปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการของสถานประกอบการเอกชนและหน่วยงานของรัฐบาลในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานประกอบการที่ส่งนักศึกษาไปฝึกงาน และสถานประกอบการที่ผลิตสินค้า ขายสินค้า และให้บริการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ได้แก่ ผู้แทนสถานประกอบการเอกชน และผู้แทนหน่วยงานของรัฐบาล จำนวน 400 คน โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างสามารถจำแนกเป็น ผู้แทนสถานประกอบการเอกชน แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 300 คน และผู้แทนหน่วยงานของภาครัฐบาล แห่งละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 100 คน โดยขอบเขตพื้นที่ในการวิจัย แบ่งออกเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี คือ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดอยุธยา และจังหวัดอุทัยธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการประเมินสามารถนำมาอภิปรายสรุปในแต่ละประเด็น ที่ได้จากการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต

คณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี มีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม ในภาพรวมสถานประกอบการมีความต้องการในระดับมากที่สุด โดยมีการเรียงลำดับแยกตามสถานประกอบการดังนี้ สถานประกอบการเอกชนมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ 2) รักษาความลับและเคารพสิทธิส่วนบุคคล 3) ประพฤติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ 4) ยึดถือประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานเป็นสำคัญ และ 5) เสียสละ ท่วมเทเพื่อองค์กรและส่วนรวมได้ สำหรับสถานประกอบการหน่วยงานของรัฐบาลมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจได้ 2) รักษาความลับและเคารพสิทธิส่วนบุคคล 3) ประพฤติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ 4) เสียสละ ท่วมเทเพื่อองค์กรและส่วนรวมได้ และ 5) ยึดถือประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานเป็นสำคัญ จากผลการวิจัยด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ระดับความต้องการของสถานประกอบการเอกชน และหน่วยงานของรัฐบาล มีความต้องการในระดับมากที่สุด ทั้ง 2 หน่วยงาน และมีการเรียงลำดับคุณลักษณะความต้องการใกล้เคียงกัน 3 ลำดับแรก

2) ด้านความรู้ความสามารถ ในภาพรวมสถานประกอบการมีความต้องการในระดับมาก โดยมีการเรียงลำดับแยกตามสถานประกอบการ ดังนี้ สถานประกอบการเอกชนมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ 2) มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ 3) มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 4) สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงานได้ และ 5) ใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาในการสื่อสารได้ สถานประกอบการหน่วยงานของรัฐบาลมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ 2) มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ 3) มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต 4) สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงานได้ และ 5) ใช้ภาษาต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาในการสื่อสารได้ จากผลการวิจัยด้านความรู้ความสามารถ พบว่า ระดับความต้องการของสถานประกอบการเอกชน และหน่วยงานของรัฐบาล มีความต้องการในระดับมาก ทั้ง 2 หน่วยงาน และมีการเรียงลำดับคุณลักษณะความต้องการเหมือนกัน ทั้ง 5 ลำดับ

3) ด้านบุคลิกภาพ ในภาพรวมสถานประกอบการมีความต้องการในระดับมาก โดยมีการเรียงลำดับแยกตามสถานประกอบการดังนี้ สถานประกอบการเอกชนมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีสัมมาคารวะ นอบน้อม ถ่อมตน 2) ตรงต่อเวลาทั้งการนัดหมายและในการปฏิบัติงาน 3) มีความคล่องแคล่วว่องไว และมั่นใจในตัวเอง 4) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และ 5) มีศักยภาพในการคิดหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน สถานประกอบการหน่วยงานของรัฐบาลมีการเรียงลำดับคุณลักษณะ ดังนี้ 1) มีสัมมาคารวะ มีความ

นอนน้อย ถ่อมตน 2) ตรงต่อเวลาทั้งการนัดหมายและในการปฏิบัติงาน 3) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ 4) มีความคล่องแคล่วว่องไว และมั่นใจในตัวเอง และ 5) มีศักยภาพในการคิดหาแนวทางใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการทำงาน จากผลการวิจัยด้านบุคลิกภาพ พบว่าระดับความต้องการของสถานประกอบการเอกชน และหน่วยงานของรัฐบาล มีความต้องการในระดับมาก ทั้ง 2 หน่วยงาน และมีการเรียงลำดับคุณลักษณะความต้องการใกล้เคียงกัน 2 ลำดับ

4) ข้อเสนอแนะ สถานประกอบการเอกชนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านความต้องการของผู้ประกอบการส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกันวุฒิการศึกษาของนักศึกษา ควรมีการวิเคราะห์ในรายละเอียดว่าควรเป็นวุฒิการศึกษาใด และสาขาวิชาใด เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการวางแผนสำหรับการรับนักศึกษาและเปิดสอนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สำหรับข้อเสนอแนะจากหน่วยงานของรัฐบาล มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีการติดตามและประเมินผลตามความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งความพึงพอใจของสถานประกอบการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปทบทวนและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้บัณฑิตที่จบการศึกษา มีศักยภาพที่ตรงต่อความต้องการของสถานประกอบการและตลาดแรงงานได้

เสาวนีย์ ลาดน้อย (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตสหกรรมศาสตร์และความต้องการความรู้ทางวิชาการของบัณฑิตสาขาอาหารและโภชนาการ ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สหกรรมศาสตร์) สาขาสหกรรมศาสตร์ ภาควิชาสหกรรมศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของสถานประกอบการที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิต 2) ศึกษาความต้องการความรู้ทางวิชาการของบัณฑิตสาขาอาหารและโภชนาการ และ 3) เปรียบเทียบความต้องการความรู้ทางวิชาการของสถานประกอบการกับความต้องการของบัณฑิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสุ่มแบบเจาะจง 4 กลุ่ม คือ หัวหน้าสถานประกอบการที่เน้นทางด้านประกอบอาหาร 32 คน หัวหน้าสถานประกอบการที่เน้นทางด้าน โภชนาการ 22 คน บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในปี 2550-2552 ที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่เน้นด้านอาหาร 42 คน และสถานประกอบการที่เน้นทางด้าน โภชนาการ 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลพรรณนา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test F-test และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี Scheffe's test

จากการศึกษา พบว่า หัวหน้าสถานประกอบการที่เน้นทางด้าน โภชนาการมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในด้าน โภชนาการ ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และในด้านคุณธรรม จริยธรรม สูงกว่าหัวหน้าสถานประกอบการที่เน้นทางด้านอาหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน หัวหน้ากลุ่ม โรงแรม หัวหน้ากลุ่ม

ร้านอาหาร บริษัทสาธิตทำอาหาร และบริษัทที่เป็นสื่อกลางในการจัดหาเซฟ มีความต้องการด้านบัณฑิตในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาการในกลุ่มวิชาด้านอาหาร ด้านโภชนาการ ด้านความปลอดภัยของอาหาร ด้านการจัดการ และด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนบัณฑิตมีความต้องการความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพในทุกกลุ่มวิชาไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการของหัวหน้าสถานประกอบการกับบัณฑิต พบว่า หัวหน้าสถานประกอบการที่เน้นทางด้านโภชนาการมีความต้องการสูงกว่าบัณฑิตเฉพาะทางด้านโภชนาการ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เท่านั้น

วัชรารัตน์ สุทธิ และฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2556) ได้ทำการศึกษาความต้องการสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการจัดประชุม นิทรรศการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา 1) สมรรถนะหลัก 2) สมรรถนะตามตำแหน่ง คือ เจ้าหน้าที่ประสานงานขายและให้บริการลูกค้า และเจ้าหน้าที่ประสานงานโครงการ และ 3) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มผู้ประกอบการ 7 กลุ่ม ในอุตสาหกรรม MICE (Meeting, Incentive, Convention and Exhibition) ของประเทศไทย จำนวน 486 บริษัท และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการศึกษานำมาอภิปรายสรุปในแต่ละประเด็น ที่ได้จากการศึกษาศึกษาความต้องการสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการจัดประชุม นิทรรศการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย พบว่าผู้ประกอบการทั้ง 7 กลุ่มได้ให้ความสำคัญ และต้องการสมรรถนะจากบุคลากรมากที่สุด คือ ด้านคุณลักษณะมีค่าเฉลี่ยรวม 4.61 ด้านทักษะมีค่าเฉลี่ยรวม 4.51 และด้านความรู้มีค่าเฉลี่ยรวม 4.37 ตามลำดับ โดยเรียงลำดับความต้องการมีรายละเอียด ดังนี้

1) ด้านคุณลักษณะ ได้แก่

- มีจิตบริการ (Service mind) เต็มใจให้บริการผู้อื่นด้วยความเต็มใจ และไม่รู้สึกรังเกียจการให้บริการเป็นภาระ มีค่าเฉลี่ย 4.80
- มีอัธยาศัยดี เป็นมิตร ยิ้มแย้ม มีค่าเฉลี่ย 4.75
- มีความสุภาพ มีมารยาท เช่น การยิ้ม ไหว้ หรือทักทายเหมาะสมกับสถานะภาพของบุคคล และสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.69
- มีความกระตือรือร้น กระฉับกระเฉง สดชื่น กระปรี้กระเปร่า ไม่เซื่องซึม มีค่าเฉลี่ย 4.68
- มีบุคลิกภาพที่ดี เชื่อมั่นในตนเอง แต่งกายเหมาะสมกับเวลา และสถานที่ มีค่าเฉลี่ย 4.65

2) ด้านทักษะ ได้แก่

- มีความสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี และมีความประณีประนอม มีค่าเฉลี่ย 4.64
- มีทักษะการทำงานในหน้าที่ของตนเองแบบมืออาชีพ ด้วยการตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ และมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย 4.60
- มีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ในระหว่างการทำงาน ทั้งกับผู้ร่วมงานและต่อผู้มาใช้บริการ มีค่าเฉลี่ย 4.59
- มีทักษะการสื่อสารได้อย่างครบถ้วนชัดเจนทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีค่าเฉลี่ย 4.58
- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถสร้างความแตกต่าง สร้างจุดขายของงานให้มีความแปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร มีค่าเฉลี่ย 4.54

3) ด้านความรู้ ได้แก่

- มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับดี สามารถสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ได้ อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.52
- มีความรู้ และความเข้าใจในงานที่ให้บริการหรือรับผิดชอบเป็นอย่างดี สามารถตอบข้อซักถามจากผู้ใช้บริการได้อย่างถูกต้อง และแม่นยำ มีค่าเฉลี่ย 4.50
- มีความรู้ความเข้าใจ และมีเทคนิคในการจัดการงานต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่นตามข้อตกลงของลูกค้า มีค่าเฉลี่ย 4.45
- มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการทำงาน และเพิ่มคุณค่าของงาน มีค่าเฉลี่ย 4.35
- มีความรู้เกี่ยวกับระบบและลักษณะงานในอุตสาหกรรม MICE และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่นการทำงานจะยืดหยุ่นไปตามฤดูกาลของการจัดงาน หรือฤดูกาลของการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ย 3.34

4) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการจัดประชุม นิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย

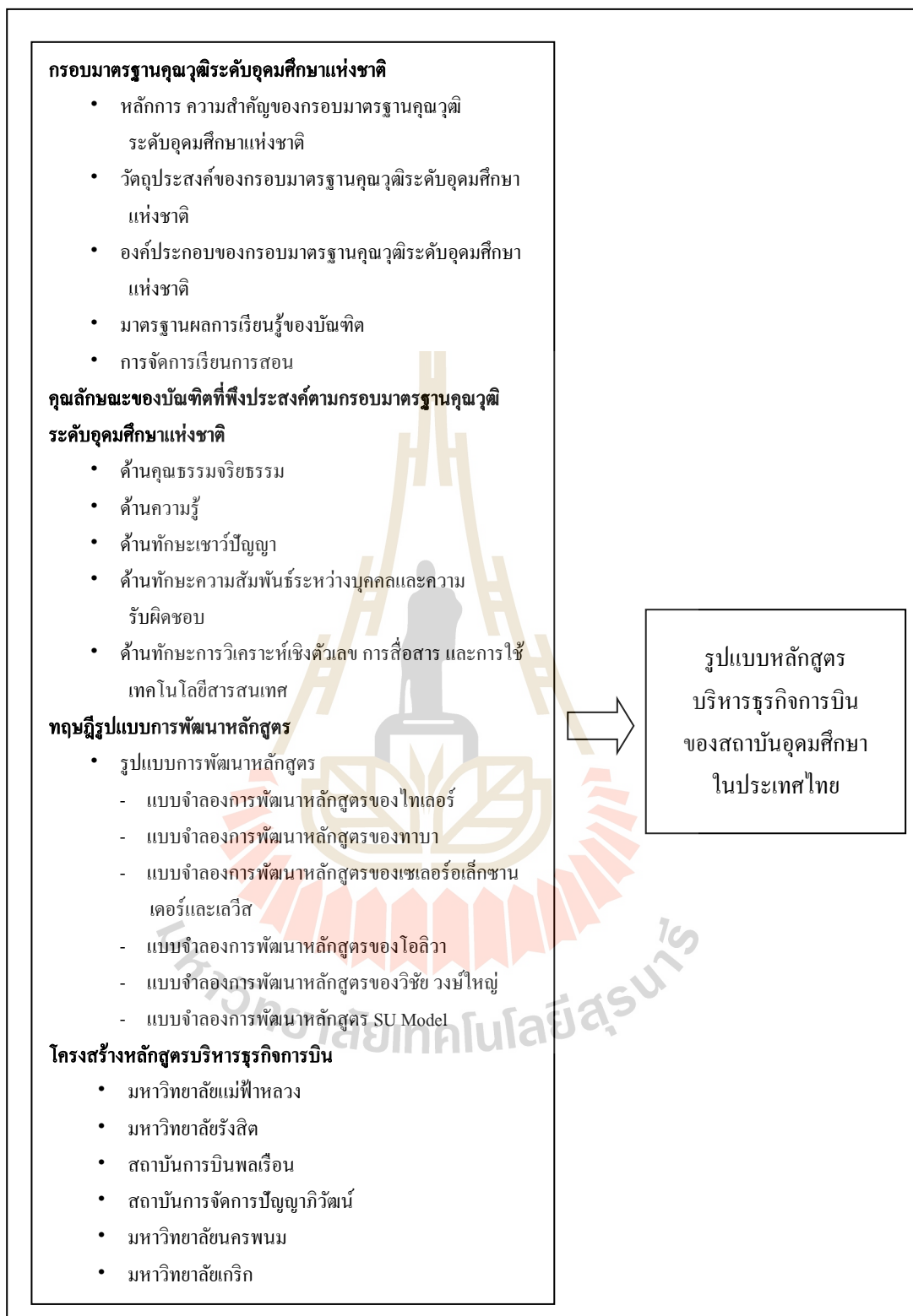
- ควรมีการจัดหลักสูตรอบรม อาทิ ภาษาต่างประเทศ การขาย การดูแลลูกค้า นักการประชาสัมพันธ์ เทคนิคการเจรจาต่อรอง เพื่อสร้างบุคลิกภาพ ความรู้ และทักษะให้กับพนักงาน
- ควรส่งพนักงานไปศึกษาดูงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ แลกเปลี่ยนแนวความคิดและความแปลกใหม่ เพื่อพัฒนาการทำงานที่กำลังทำอยู่ได้ด้วยตัวเอง

- ควรจัดกิจกรรม Workshop อาทิ การสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะด้านการสื่อสาร
- ควรมีความทดสอบความรู้ด้านภาษาต่างประเทศอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อให้รองรับระดับของการจัดประชุม ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ

2.5 กรอบการดำเนินงานวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย เรื่อง การศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยครั้งนี้ ดังภาพที่ 2.10

ภาพที่ 2.10 กรอบการดำเนินงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) ซึ่งวิธีการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 วิธีการดำเนินงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการวิจัยจึงได้ทำการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) โดยการวิจัยในครั้งนี้ใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร (Documentary search) การใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ ลักษณะของการสัมภาษณ์เป็นการสัมภาษณ์ที่มีคำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) และคำถามแบบปลายปิด (Close-end question) รวมถึงการใช้แบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถามจะมีคำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) และคำถามแบบปลายปิด (Close-end question) ด้วยเช่นกัน โดยแบบการสัมภาษณ์ และแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาและมีขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหนังสือวารสารเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและโครงสร้างหลักสูตรของแต่ละสถาบันการศึกษาที่นำมาทำการวิจัยในครั้งนี้
- 2) สร้างแบบการสัมภาษณ์และแบบสอบถามให้ครอบคลุมตามกรอบที่กำหนด และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องพร้อมทั้งให้คำแนะนำ
- 3) ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและดำเนินการแก้ไขโดยผู้เชี่ยวชาญและทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามให้เหมาะสมตามกรอบแนวคิด นำคำแนะนำจากการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับระเบียบวิธีในการดำเนินการตามกรอบแนวคิดเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยที่มีคุณภาพต่อไป
- 4) จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบิน ทั้ง 6 สถาบัน และใช้แบบสอบถามกับพนักงานในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจท่าอากาศยาน ธุรกิจสนับสนุนด้านการบินและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน โดยใช้แบบสอบถาม

ที่เตรียมไว้ พร้อมทั้งจัดบันทึกและบันทึกเสียงการให้สัมภาษณ์

5) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม

6) สรุปผลการศึกษาและรายงานผลการศึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ โดยเรียบเรียงจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ผลการสัมภาษณ์จากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินทั้ง 6 สถาบันและผลจากการสอบถามพนักงานในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจท่าอากาศยาน ธุรกิจสนับสนุนด้านการบินและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน

3.2 ประชากร

การวิจัยได้แบ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษา เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 38 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี สถาบันการบินพลเรือน กรุงเทพมหานคร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม และมหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็นสถานศึกษาละ 1 คน รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 6 คน

2) พนักงานระดับผู้จัดการขึ้นไป และระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมด้านการบิน จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

- พนักงานในธุรกิจท่าอากาศยาน จำนวน 6 คน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังนี้

- กรมท่าอากาศยาน กระทรวงคมนาคม จำนวน 2 คน
- บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 คน
- บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 คน

- พนักงานในธุรกิจสายการบิน จำนวน 12 คน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังนี้

- สายการบินไทย จำนวน 2 คน
- สายการบินบางกอกแอร์เวย์ จำนวน 2 คน
- สายการบินนกแอร์ จำนวน 2 คน

- สายการบินไทยสมายล์ จำนวน 2 คน
- สายการบินไทยไลอ้อนแอร์ จำนวน 2 คน
- สายการบินไทยแอร์เอเชีย จำนวน 2 คน
- พนักงานในธุรกิจสนับสนุนด้านการบิน จำนวน 8 คน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังนี้
  - บริษัท บางกอกโฟลท์เซอร์วิส จำกัด จำนวน 2 คน
  - บริษัท เบ็คส์ กราวด์เซอร์วิส จำกัด จำนวน 2 คน
  - บริษัท บริการเชื้อเพลิงการบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) จำนวน 2 คน
  - บริษัท เอ็มเจทส์ จำกัด จำนวน 2 คน
- พนักงานในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน จำนวน 6 คน โดยแบ่งออกเป็นพนักงานในตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป จำนวน 1 คน และพนักงานในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ จำนวน 1 คน ของแต่ละหน่วยงานดังนี้
  - บริษัทดำเนินการด้านการท่องเที่ยว จำนวน 2 คน
  - บริษัทดำเนินการด้านการโรงแรมจำนวน 2 คน
  - บริษัทดำเนินการด้านการจัดงานประชุม การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล การจัดงานนิทรรศการ และจัดแสดงสินค้า จำนวน 2 คน

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแนวความคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาซึ่งจะใช้ระยะเวลาในการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 3 เดือนตั้งแต่เดือนตุลาคม 2558 - เดือนธันวาคม 2558 ในส่วนของลักษณะข้อมูลสามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

1) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี สถาบันการบินพลเรือน กรุงเทพมหานคร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานครและพนักงานในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจท่าอากาศยาน ธุรกิจสนับสนุนด้านการบินและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง เนื่องจากต้องการได้ข้อมูลที่แท้จริงจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ และจัดทำกรบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ หลังเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์จะนำข้อมูลรายกรณีของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคน มาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยต่อไป

2) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานทุกส่วนที่อยู่ในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจท่าอากาศยาน ธุรกิจสนับสนุนด้านการบินและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน โดยใช้เทคนิคการใช้แบบสอบถาม หลังเสร็จสิ้นการใช้แบบสอบถามจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัยต่อไป

3.3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลทางวิชาการ จากตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยาย สื่อสิ่งพิมพ์ เอกสารงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งทำการศึกษาโครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยที่เปิดสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินทั้ง 6 สถาบัน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.4.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบเป็นทางการ (Structured interview or format interview) ลักษณะของการสัมภาษณ์ที่มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว และการสัมภาษณ์จะทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล ในการสัมภาษณ์นั้นผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกเสียง เพื่อนำมาสรุปในลำดับต่อไป

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ประจำในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบิน โดยมีโครงสร้างของการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน ความสอดคล้องและการบูรณาการที่เหมาะสมของหลักสูตรโดยคำถามที่ใช้ประกอบด้วย ข้อที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอน ข้อที่ 2 กิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่ 3 การใช้สื่อการเรียนการสอน ข้อที่ 4 คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน ข้อที่ 5 ความสอดคล้องและการบูรณาการที่เหมาะสมของหลักสูตร
- ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.4.2 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

การใช้แบบสอบถาม โดยลักษณะของแบบสอบถามจะมีคำถามแบบปลายเปิด (Open-end question) และคำถามแบบปลายปิด (Close-end question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบ และแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1) กลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงานในธุรกิจสายการบิน ธุรกิจท่าอากาศยาน ธุรกิจสนับสนุนด้านการบินและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน โดยมีโครงสร้างของการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่ตรงต่อความต้องการ

ของอุตสาหกรรมการบินโดยคำถามที่ใช้ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

- ด้านที่ 1 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ (Ethics and moral) ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ ข้อที่ 2 เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคม ข้อที่ 3 มีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน ข้อที่ 4 เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย ข้อที่ 5 มีภาวะเป็นผู้นำมีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้

- ด้านที่ 2 ด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ ข้อที่ 2 มีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่ 3 หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณ์อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบินได้ ข้อที่ 4 มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม ข้อที่ 5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

- ด้านที่ 3 ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการบินในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านการจัดการท่าอากาศยาน ด้านการจัดการสายการบิน ด้านการจัดการจราจรทางอากาศ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการบิน ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบิน ด้านการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบิน ด้านการจัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับการบิน ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ ด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านการบิน ด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบิน และด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน ข้อที่ 2 มีขีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิด

เชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป ข้อที่ 3 มีความรู้พื้นฐาน มีคุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้ ข้อที่ 4 มีความรู้ในสาขาวิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ข้อที่ 5 มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

- ด้านที่ 4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility) ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 สามารถฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน ข้อที่ 2 สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง ข้อที่ 3 สามารถทำงานในวัฒนธรรมที่ต่างหากัน และปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่ต่างหากันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อที่ 4 มีทักษะและความชำนาญการในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาที่งาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ข้อที่ 5 มีความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบิน

- ด้านที่ 5 ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี (Numerical Analysis, Communication and information technology skills) ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 มีความชำนาญทางด้านตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน) ข้อที่ 2 มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ ข้อที่ 3 มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ ข้อที่ 4 มีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อที่ 5 มีความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปได้

- ด้านที่ 6 ด้านอื่น ๆ ประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 สำเร็จการศึกษาในระดับใดปริญญาตรี หรือปริญญาโท ข้อที่ 2 สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ข้อที่ 3 สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบินโดยเฉพาะ ข้อที่ 4 มีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป ข้อที่ 5 มีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัทฯ

- ส่วนที่ 3 ปัญหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

3.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการสร้างคำถาม

ขั้นตอนการดำเนินการสร้างคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
- 2) กำหนดขอบเขต ของเนื้อหาคำถาม ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) สร้างเครื่องมือ ได้แก่ คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ให้ครอบคลุมรายละเอียดต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา
- 4) นำคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
- 5) ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยผู้เชี่ยวชาญ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.4 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาเนื้อหา ความถูกต้องของคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล พร้อมทั้งนำมาปรับแก้ไขให้เหมาะสมในด้านการใช้ภาษา ความถูกต้อง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ หากค่าความเที่ยงตรงของคำถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล หรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence; IOC) จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

- 1) อาจารย์ จิระจิตรา อิกกินส์
- 2) อาจารย์ จักรพรรณ จันทสาขา เมฆินทรานุกร
- 3) อาจารย์ ปริณดา อุศิริจันทร์

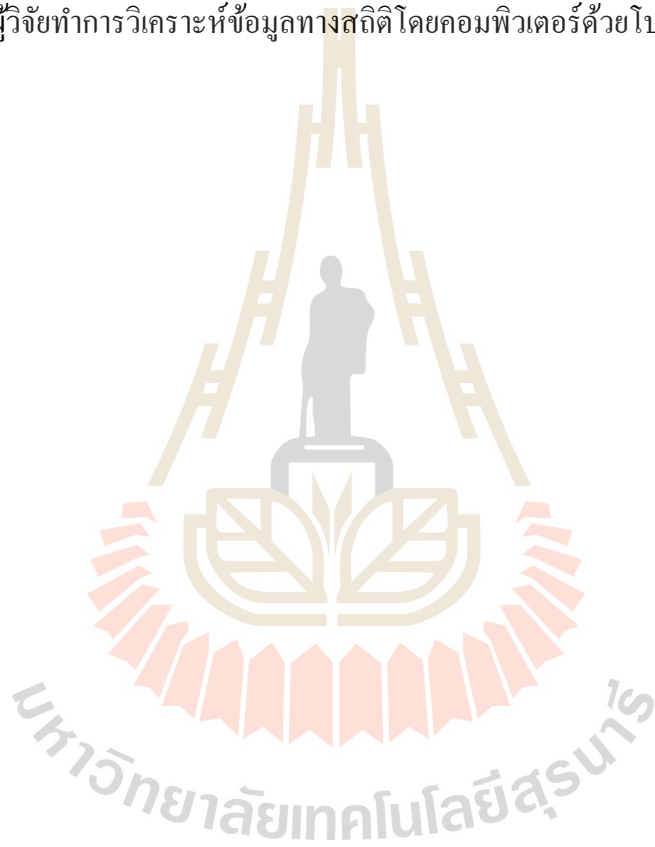
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะเขียนรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทำวิจัยแบบผสมวิธีในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Analytical description) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากผู้ที่ทำการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม มาวิเคราะห์เนื้อหา ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม มาทำการแยกประเด็นคำถามแต่ละประเด็น และทำการจัดเรียงข้อมูล (Data processing) โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบก่อนที่จะนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม ว่าเพียงพอหรือไม่ และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้หรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลมาไม่ตรงกันจะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลที่แท้จริง

3) เมื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว จะทำการรวบรวมข้อมูลและดำเนินการวิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำไปสรุปผลการวิจัยให้มีแนวคิดเชิงนามธรรม พร้อมทั้งใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้นำเสนอวิเคราะห์ในรูปแบบการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ นำเสนอตามลำดับดังนี้

- 1) ผลการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของ
สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน
- 2) ผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin
ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน
- 3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม
  - ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของผู้ตอบ
แบบสอบถาม
  - ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการ
ของอุตสาหกรรมการbin สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ
    - ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
    - ด้านความรู้
    - ด้านทักษะทางปัญญา
    - ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
    - ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี
  - ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ

4.1 การรายงานผลการวิจัย

4.1.1 ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของ
สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน

จากผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอรายงานผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ เพื่อ
ศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
สำหรับผลการศึกษาและเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาใน

ประเทศไทย ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบันพลเรือน
สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม ผู้วิจัยได้นำมาสรุป
เป็นตารางเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตรทั้ง 6 สถาบัน ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา
บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน Bachelor of Business Administration (Aviation Business Management) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน Bachelor of Business Administration (Aviation Business Management) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2554	เทคโนโลยีการบินบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน Bachelor of Technology in Aviation (Aviation Management) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน Bachelor of Business Administration (Aviation Business Management) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2557	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน Bachelor of Business Administration (Aviation Business Management) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2555	บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการบิน Bachelor of Business Administration (Aviation Management) หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2554
ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา	ชื่อปริญญา
บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจการบิน) บธ.บ. (การจัดการธุรกิจการบิน) B.B.A. (Aviation Business Management)	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจด้านการบิน) บธ.บ. (การจัดการธุรกิจการบิน) B.B.A. (Aviation Business Management)	เทคโนโลยีการบินบัณฑิต (การจัดการการบิน) ทล.บ. (การจัดการการบิน) B.Tech. (Aviation Management)	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจการบิน) บธ.บ. (การจัดการธุรกิจการบิน) B.B.A. (Aviation Business Management)	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจการบิน) บธ.บ. (การจัดการธุรกิจการบิน) B.B.A. (Aviation Business Management)	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบริหารการบิน) บธ.บ. (การบริหารการบิน) B.B.A. (Aviation Management)
โครงสร้างหลักสูตร รวม 129 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร รวม 129 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร รวม 165 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร รวม 142 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร รวม 135 หน่วยกิต	โครงสร้างหลักสูตร รวม 129 หน่วยกิต
ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 นก. 1. กลุ่มภาษา 15 นก. 2. กลุ่มสังคมศาสตร์ 9 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3 นก. 4. กลุ่มมนุษยศาสตร์ 3 นก.	ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 นก. 1. กลุ่มภาษา 15 นก. 2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 9 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3 นก. 4. กลุ่มสหวิทยาการและพลศึกษา 3 นก.	ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 38 นก. 1. กลุ่มภาษาต่างประเทศ 15 นก. 2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 2 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 9 นก. 4. กลุ่มวิชาแกนศึกษาทั่วไป 12 นก.	ก. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน 3 นก. 1. วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับธุรกิจการบิน 3 นก. 2. วิชาว่ายน้ำและพลศึกษา ไม่นับ นก. ข. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 31 นก. 1. กลุ่มภาษา 13 นก. 2. กลุ่มสังคมศาสตร์ 6 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 นก. 4. กลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 นก.	ก. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน ไม่นับนก. 1. วิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับธุรกิจการบิน ไม่นับ นก. 2. วิชาว่ายน้ำและพลศึกษา ไม่นับ นก. ข. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 นก. 1. กลุ่มภาษา 12 นก. 2. กลุ่มสังคมศาสตร์ 6 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 6 นก. 4. กลุ่มมนุษยศาสตร์ 6 นก.	ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 นก. 1. กลุ่มภาษา และการสื่อสาร 12 นก. 2. กลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 9 นก. 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 9 นก. ข. หมวดวิชาเฉพาะ 93 นก. 1. กลุ่มวิชาแกน 30 นก. 2. กลุ่มวิชาเอกบังคับ 45 นก. 3. กลุ่มวิชาเอกเลือก 18 นก.
ข. หมวดวิชาเฉพาะ 93 นก. 1. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 30 นก. 2. กลุ่มวิชาชีพบังคับ 48 นก. 3. กลุ่มวิชาชีพเลือก 15 นก.	ข. หมวดวิชาเฉพาะ 93 นก. 1. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 33 นก. 2. กลุ่มวิชาชีพบังคับ 45 นก. 3. กลุ่มวิชาชีพเลือก 15 นก.	ข. หมวดวิชาเฉพาะ 118 นก. 1. กลุ่มวิชาชีพบังคับร่วม 67 นก. 1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน 6 นก. 1.2 กลุ่มวิชาพื้นฐานการจัดการ 24 นก.	ค. หมวดวิชาเฉพาะ 102 นก. 1. กลุ่มวิชาแกน 24 นก. 2. กลุ่มวิชาชีพบังคับ 66 นก. 3. กลุ่มวิชาเลือก 12 นก.	ค. หมวดวิชาเฉพาะ 99 นก. 1. กลุ่มวิชาแกนธุรกิจ 21 นก. 2. กลุ่มวิชาเอกบังคับ 69 นก. 3. กลุ่มวิชาเอกเลือก 9 นก.	ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 นก. ** การฝึกทักษะประสบการณ์ (225 ชั่วโมง) จัดในวิชา 30709309 ทักษะอาชีพ ในอุตสาหกรรมการบิน

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
		1.3 กลุ่มวิชาพื้นฐานธุรกิจการบิณ 28 นก. 1.4 กลุ่มวิชาสหกิจศึกษา 9 นก. 2. กลุ่มวิชาเอก 51 นก. 2.1 ราชวิชาเอกบังคับ 39 นก. 2.2 ราชวิชาเอกเลือก 12 นก. ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 นก.	จ. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 นก. ก.หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน จำนวน 3 นก. AVI1101 ภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับ ธุรกิจการบิณ 3(3-0-6) AVI1102 ว่ายน้ำและพลศึกษา ไม่นับ นก.	ง. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 นก. ก.หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน ไม่นับ นก. บธ28101ภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับธุรกิจ การบิณ ไม่นับ นก. บธ28102ว่ายน้ำและพลศึกษา ไม่นับ นก.	
ก.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 นก.	ก.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 นก.	ก.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 38 นก.	ข.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 31 นก.	ข.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 31 นก.	ก.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 30 นก.
1. กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 15 นก. (เลือกเรียน 5 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) *หมายเหตุ ไม่รวม ราชวิชาภาษาอังกฤษ เร่งรัด 1001105 ทักษะภาษาไทย 3(3-0-6) 1006001ภาษาอังกฤษเร่งรัด 0(6-0-12) 1006119ภาษาอังกฤษเร่งรัด 2 0(4-4-10) 1006120ภาษาอังกฤษเร่งรัด 0(10-10-25) 1006121 ภาษาอังกฤษเร่งรัด 0(9-0-18) 1006122 ภาษาอังกฤษ 1 3(3-0-6) หรือ 1006217 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3(3-0-6) 1006123 ภาษาอังกฤษ 2 3(3-0-6) หรือ 1006218 การอ่านและเขียนเชิง วิชาการ 3(3-0-6) 1006124 ภาษาอังกฤษ 3 3(3-0-6) หรือ 1006301 การเขียนระดับอุดมศึกษา 2(2-0-4)	1. กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 15 นก. (เลือกเรียน 5 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) *หมายเหตุ บังคับเรียน 3 ราชวิชาดังนี้ THA 106 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 3(2-2-5) ENL 111 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 1 3(3-0-6) ENL 112 การฟังและการพูดภาษาอังกฤษ 3(3-0-6) ** หมายเหตุ กรณีเลือกเรียนภาษาอังกฤษ อีก 2 ราชวิชา ENL 113 การอ่านและการเขียน ภาษาอังกฤษ 3(3-0-6) ENL 114 ภาษาอังกฤษเพื่อทักษะการเรียน 3(3-0-6) ** หมายเหตุ กรณีเลือกเรียน ภาษาต่างประเทศอื่น สามารถเลือกเรียนได้ อีก 2 ราชวิชา จากรายวิชาดังต่อไปนี้	1. กลุ่มภาษาต่างประเทศ จำนวน 15 นก. 951105ภาษาอังกฤษ 1 3(3-0-6) 951106ภาษาอังกฤษ 2 3(3-0-6) 951107ภาษาอังกฤษ 3 3(3-0-6) 951108 ภาษาอังกฤษ 4 3(3-0-6) 951109 ภาษาอังกฤษ 5 3(3-0-6) 2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สห ศาสตร์จำนวน 2 นก. (เลือกเรียน 1 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) 951113กีฬาและนันทนาการ 2(1-2-4) 951114 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2(2-0-4) 951115 กฎหมายในชีวิตประจำวัน 2(2-0-4) 951116 ศาสนากับการดำเนินชีวิต 2(2-0-4) 951117 พุทธธรรม 2(2-0-4) 951118 การจัดการสมัยใหม่ 2(2-0-4) 951119 ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยี 2(2-0-4)	1. กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 13 นก. (เลือกเรียน 5 ราชวิชา จากกลุ่มรายวิชา ดังนี้) 1.1 กลุ่มวิชาภาษาไทย จำนวน 3 นก. (เลือกเรียน 1 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) THA1001 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 3(3-0-6) THA1021 ภาษากับวัฒนธรรมไทย 3(3-0-6) 1.2 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 10 นก. (บังคับเรียน 5 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) ENL1021 ภาษาอังกฤษพื้นฐาน 2(1-2-3) ENL1022 ภาษาอังกฤษในชีวิตจริง 2(1-2-3) ENL2021 ภาษาอังกฤษในธุรกิจบริการและ การขาย 2(1-2-3) ENL2022 ภาษาอังกฤษเพื่อการนำเสนอ	1. กลุ่มวิชาภาษา จำนวน 12 นก. (บังคับเรียน 4 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) ศศ11101 การใช้ภาษาไทย 3(3-0-6) ศศ11104 ภาษาอังกฤษ 1 3(2-2-5) ศศ11105 ภาษาอังกฤษ 2 3(2-2-5) ศศ21106 ภาษาอังกฤษ 3 3(2-2-5) 2. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 6 นก. (สำหรับกลุ่มคณิตศาสตร์ ให้เลือกเรียน 1 ราชวิชา จากรายวิชาดังนี้) ศศ11107 คณิตศาสตร์ทั่วไป 3(3-0-6) ศฐ111502 สถิติเบื้องต้น 3(3-0-6) ศศ11108 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน ชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) ศศ11109 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม 3(3-0-6)	1. กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร จำนวน 12 นก. (บังคับเรียน 4 ราชวิชา จากรายวิชา ดังนี้) 30101101 ทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษ 3(2-2-5) 30101102 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารใน สังคม 3(2-2-5) 30101103 ภาษาอังกฤษเชิงวิชาการ3(2-2-5) 30101122 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 3(2-2-5) 2. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จำนวน 9 นก. (บังคับเรียน 3 ราชวิชา จาก รายวิชา ดังนี้) 30102131 จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) 30102129 คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนา คุณภาพชีวิต 3(3-0-6)

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
และ 1006303 ภาษาอังกฤษเพื่อวิชาชีพ 1(1-0-2) 1007101 ภาษาจีนกลาง 1 3(3-0-6) 2. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 9 นก. (เลือกเรียน 3 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) 1001306 อาเซียนศึกษา 3(3-0-6) 1202111 เศรษฐศาสตร์และธุรกิจเบื้องต้น 3(3-0-6) 1202112 เศรษฐศาสตร์จุลภาค 3(3-0-6) 1202113 เศรษฐศาสตร์มหภาค 3(3-0-6) 1202114 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 3(3-0-6) 1203142 องค์กรและการจัดการ 3(3-0-6) 3. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ จำนวน 3 นก. 1301104 เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น 3(2-2-5) 4. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 3 นก. 1001206 ภาวะผู้นำ 3(3-0-6)	(แต่ต้องได้เกรดเฉลี่ยรายวิชาภาษาอังกฤษ 2 รายวิชาแรก (6 นก.) ไม่ต่ำกว่า 3.00) 1.1 กลุ่มภาษาญี่ปุ่น JPN 101 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 13(2-2-5) JPN 102 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) JPN 110 ภาษาและวัฒนธรรมญี่ปุ่นเพื่อการ สื่อสาร 3(2-2-5) 1.2 กลุ่มภาษาจีน CHN 101 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5) CHN 102 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) CHN 110 ภาษาและวัฒนธรรมจีนเพื่อการ สื่อสาร 3(2-2-5) 1.3 กลุ่มภาษาฝรั่งเศส FRN 101 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5) FRN 102 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) FRN 110 ภาษาและวัฒนธรรมฝรั่งเศสเพื่อ การสื่อสาร 3(2-2-5) 1.4 กลุ่มภาษาอาหรับ ISL 101 ภาษาอาหรับเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5)	951120 ไทยศึกษาเชิงบูรณาการ 2(2-0-4) 951121 ปรัชญาว่าด้วยการศึกษาและการ ทำงาน 2(2-0-4) 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 9 นก. 3.1 กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์เรียนจาก 1 รายวิชา ดังนี้ 951110 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) 3.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์เรียนจาก 2 รายวิชา ดังนี้ 953111 มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม 3(3-0-6) 953112 มนุษย์กับเทคโนโลยี 3(3-0-6) 4. กลุ่มวิชาแกนศึกษาทั่วไป จำนวน 12 นก. 951101 การใช้คอมพิวเตอร์และสารสนเทศ 3(2-2-5) 951102 การคิดเพื่อการพัฒนา 3(3-0-6) 951103 มนุษย์กับวัฒนธรรม 3(3-0-6) 951104 โลกทัศน์ 3(3-0-6)	และการสื่อสารในเชิงธุรกิจ 2(1-2-3) ENL3021 ภาษาอังกฤษเพื่อการสมัครและ การสัมภาษณ์งาน 2(1-2-3) 2. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 6 นก. (เลือกเรียน 2 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) SOC1001 บุคลิกภาพและสัมพันธภาพทาง สังคม 3(3-0-6) SOC1002 การพัฒนาสังคม 3(3-0-6) SOC1003 ประชาคมโลกกับอาเซียน 3(3-0-6) SOC1004 การจัดการความขัดแย้งใน ชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) SOC1005 ภาวะผู้นำในสังคมยุคใหม่ 3(3-0-6) SOC1006 กฎหมายในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) SOC1010 ความรู้เท่าทันสื่อ 3(3-0-6) SOC1011 เศรษฐกิจและการเมืองไทย 3(3-0-6) SOC1021 สหวิทยาการสังคม 3(3-0-6) SOC1022 มนุษย์กับโลกทัศน์ 3(3-0-6) SOC1023 ปัญหาสังคมร่วมสมัย 3(3-0-6) SOC1024 สังคมชนบทและเมือง 3(3-0-6) SOC1025 จิตวิทยาเพื่อการทำงาน 3(3-0-6)	ศศ14101 เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เบื้องต้น 3(3-0-6) 3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 6 นก. (เลือกเรียน 2 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) ศศ11110 สารสนเทศเบื้องต้น 3(3-0-6) ศศ11111 มนุษย์กับอารยธรรม 3(3-0-6) ศศ11112 ตรีทวิทยา 3(3-0-6) ศศ11113 ปรัชญาสังคมและจริยธรรมทาง สังคม 3(3-0-6) ศศ11114 บัณฑิตอุดมคติไทย 3(3-0-6) 4. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ จำนวน 6 นก. (เลือกเรียน 2 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) ศศ11115 สังคมและเศรษฐกิจ 3(3-0-6) ศศ11116 สังคมและการปกครอง 3(3-0-6) ศศ11117 มนุษย์กับสังคม 3(3-0-6) ศศ11118 จิตวิทยาทั่วไป 3(3-0-6) ศศ11119 เศรษฐกิจพอเพียง 3(3-0-6) นต11104 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย ทั่วไป 3(3-0-6)	30102134 เศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญา ท้องถิ่นในการดำรงชีวิต 3(3-0-6) 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 9 นก. (บังคับเรียน 3 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) 30103116 คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) 30103121 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต 3(2-2-5) 30103136 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน ชีวิตประจำวัน 3(2-2-5)

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	ISL 102 ภาษาอาหรับเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) ISL 110 ภาษาอาหรับและวัฒนธรรมของ ประเทศในโลกมุสลิม 3(2-2-5) 1.5 กลุ่มภาษารัสเซีย RUS 101 ภาษารัสเซียสำหรับผู้เริ่มเรียน 3(2-2-5) RUS 102 ภาษารัสเซียในชีวิตประจำวัน 3(2-2-5) RUS 110 ภาษาและวัฒนธรรมรัสเซียเพื่อ การสื่อสาร 3(2-2-5) 1.6 กลุ่มภาษาเกาหลี KOR 101 ภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5) KOR 102 ภาษาเกาหลีเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) KOR 110 ภาษาและวัฒนธรรมเกาหลีเพื่อ การสื่อสาร 3(2-2-5) 1.7 กลุ่มภาษาอาเซียน VTN 101 ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 3(2-2-5) VTN 102 ภาษาเวียดนามเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5) MLY 101 ภาษามลายูเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5) MLY 102 ภาษามลายูเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5)		3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ จำนวน 6 นก. (เลือกเรียน 2 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) HUM1001 มนุษย์กับอารยธรรม 3(3-0-6) HUM1002 ความงามแห่งชีวิต 3(3-0-6) HUM1004 หมากล้อมกับการพัฒนา ความคิด 3(3-0-6) HUM1005 ปรัชญากับการดำเนินชีวิต 3(3-0-6) HUM1006 ไทยศึกษา 3(3-0-6) HUM1021 สหวิทยาการมนุษยศาสตร์ 3(3-0-6) HUM1022 ศาสนากับสันติภาพ 3(3-0-6) HUM1023 ศิลปะการดำเนินชีวิต 3(3-0-6) HUM1024 จริยศาสตร์ธุรกิจ 3(3-0-6) HUM1025 มนุษย์กับการใช้เหตุผล 3(3-0-6) HUM1026 การคิดเชิงวิพากษ์และ สร้างสรรค์ 3(3-0-6) HUM1027 ชีวิตกับวรรณกรรมสร้างสรรค์ 3(3-0-6) HUM1028 นวัตกรรมกับการพัฒนา คุณภาพชีวิต 3(3-0-6)		
			4. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 6 นก. (เลือกเรียน 2 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้)		

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	BHS 101 ภาษามาสษาเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5)		SCI1001 คณิตศาสตร์และสถิติใน ชีวิตประจำวัน 3(3-0-6)		
	BHS 102 ภาษามาสษาเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5)		SCI1002 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ 3(3-0-6)		
	LAO 101 ภาษาลาวเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 1 3(2-2-5)		SCI1003 การอนุรักษ์พลังงานและการ จัดการสิ่งแวดล้อม 3(3-0-6)		
	LAO 102 ภาษาลาวเพื่อการสื่อสาร ประจำวัน 2 3(2-2-5)		SCI1004 เทคโนโลยีสำหรับสำนักงาน อัตโนมัติ 3(3-0-6)		
	2. กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 3 นค.		SCI1005 โภชนาเพื่อสุขภาพ 3(3-0-6)		
	(เลือกเรียน 1 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้)		SCI1008 การจัดการการเงินส่วนบุคคล 3(3-0-6)		
	ART 103 ศิลปะวิจิตร 3(3-0-6)		SCI1021 วิทยาศาสตร์กับชีวิต 3(3-0-6)		
	ART 119 ศิลปะและการออกแบบใน สังคมไทย 3(2-2-5)		SCI1022 สถิติเบื้องต้นเพื่อการวิจัย 3(3-0-6)		
	ART 120 ศิลปะและวัฒนธรรมอาเซียน 3(2-2-5)				
	COM 100 ความรอบรู้เรื่องสื่อ 3(3-0-6)				
	ECO 109 ความรู้เบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ 3(3-0-6)				
	ECO 150 เศรษฐกิจพอเพียง 3(3-0-6)				
	ESS 122 การจัดการพัคแรมและกิจกรรม ผจญภัย 3(2-2-5)				
	ESS 123 การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ 3(2-2-5)				
	ESS 126 การสร้างเสริมสุขภาพ 3(3-0-6)				

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณฑลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณฑลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	ESS 127 การจัดการนั้นทานการ การ ท่องเที่ยว และกีฬา 3(2-2-5) ETH 101 การพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม 3(3-0-6) LAW 108 ความรู้เบื้องต้นทางกฎหมาย 3(3-0-6) PPE 100 ความรู้เบื้องต้นทางปรัชญา การเมือง และเศรษฐศาสตร์ 3(3-0-6) HUM 104 วรรณคดีไทยปริทัศน์ 3(3-0-6) HUM 106 ตรรกวิทยา 3(3-0-6) HUM 107 จริยศาสตร์ 3(3-0-6) HUM 110 สุนทรียศาสตร์ 3(3-0-6) HUM 114 ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย 3(3-0-6) HUM 123 ศาสตร์และศิลป์แห่งการดำเนิน ชีวิต 3(3-0-6) HUM 124 มนุษย์กับความคิดสร้างสรรค์ 3(3-0-6) HUM 125 ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3(3-0-6) HUM 126 มนุษย์กับอารยธรรม 3(3-0-6) HUM 128 ปรัชญากับการพัฒนาชีวิต 3(3-0-6) HUM 131 ชีวิตกับธรรมะ 3(3-0-6) HUM 132 ความดีงามตะวันออก 3(3-0-6) HUM 133 วรรณกรรมกับชีวิต 3(3-0-6) SOC 111 สังคมมนุษย์ 3(3-0-6)				

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณฑลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณฑลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	SOC 112 จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) SOC 113 การเมืองการปกครองไทย 3(3-0-6) SOC 114 การพัฒนาสังคม 3(3-0-6) SOC 115 สถานการณ์โลก 3(3-0-6) SOC 116 โลกภิวัตน์ 3(3-0-6) SOC 117 ภาวะผู้นำกับสังคม 3(3-0-6) 3. กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ 9 นค. (เลือกเรียน 3 รายวิชา จากรายวิชา ดังนี้) BCH 101 โภชนาการและการส่งเสริม สุขภาพของมนุษย์ 3(3-0-6) CSC 100 เทคโนโลยีสารสนเทศและการ ประยุกต์ 3(2-2-5) ENV 101 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม 3(3-0-6) ENV 114 สิ่งแวดล้อมอาเซียน 3(3-0-6) MAT 142 คณิตศาสตร์และสถิติใน ชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) SCI 101 วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใน ชีวิตประจำวัน 3(3-0-6) 4. กลุ่มสหวิทยาการและพลศึกษา 3 นค. * หมายเหตุ บัณฑิตเรียน รายวิชาดังนี้ RSU 101 ธรรมาธิปไตย 2(2-0-4)				

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	<p>** หมายเหตุ เลือกเรียนอีก 1 รายวิชา จาก รายวิชา ดังนี้</p> <p>ESS 103 ลีลาเพื่อสุขภาพ 1(0-2-1)</p> <p>ESS 105 กอล์ฟ 1(0-2-1)</p> <p>ESS 106 เทนนิส 1(0-2-1)</p> <p>ESS 107 เทเบิลเทนนิส 1(0-2-1)</p> <p>ESS 108 แบดมินตัน 1(0-2-1)</p> <p>ESS 109 ยูโด 1(0-2-1)</p> <p>ESS 110 วายน้ำ 1(0-2-1)</p> <p>ESS 111 ศิลปะป้องกันตัว 1(0-2-1)</p> <p>ESS 112 การเดินแอโรบิก 1(0-2-1)</p> <p>ESS 113 เกมและกิจกรรมนันทนาการ 1(0-2-1)</p> <p>ESS 114 ค่ายพักแรม 1(0-2-1)</p> <p>ESS 116 บาสเกตบอล 1(0-2-1)</p> <p>ESS 117 ฟุตบอล 1(0-2-1)</p> <p>ESS 118 วอลเลย์บอล 1(0-2-1)</p> <p>ESS 120 หมากล้อม 1(0-2-1)</p> <p>ESS 121 ฟุตซอล 1(0-2-1)</p>				
ข.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 93 นก.	ข.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 93 นก.	ข.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 118 นก.	ค.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 102 นก.	ค.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 99 นก.	ข.หมวดวิชาเฉพาะ จำนวน 93 นก.
1. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 30 นก.	1. กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 33 นก.	1. กลุ่มวิชาบังคับร่วม จำนวน 67 นก.	1. กลุ่มวิชาแกน จำนวน 24 นก.	1. กลุ่มวิชาแกนธุรกิจ จำนวน 21 นก.	1. กลุ่มวิชาแกน จำนวน 30 นก.
1006321 ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน 3(2-3-5)	ACC 100 การบัญชีการเงิน 3(3-0-6) ACC103 การบัญชีเพื่อการจัดการ 3(3-0-6)	1.1 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน จำนวน 6 นก. 980101 วิทยาศาสตร์กายภาพ 3(3-0-6) 980102 หลักสถิติ 3(3-0-6)	BUS1121 หลักการตลาด 3(3-0-6) BUS1122 การบัญชีเพื่อการจัดการธุรกิจ 3(3-0-6) BUS1124 การจัดการองค์การและทรัพยากรมนุษย์ 3(3-0-6)	บธ15203 หลักการบัญชีเบื้องต้น 3(3-0-6) บธ22201 องค์การและการจัดการ 3(3-0-6) บธ32202 การจัดการปฏิบัติการ 3(3-0-6) บธ21201 การเงินธุรกิจ 3(3-0-6) บธ13201 หลักการตลาด 3(3-0-6) ศฐ11501 หลักเศรษฐศาสตร์ 3(3-0-6)	30709200 เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น 3(3-0-6) 30709201 หลักการบัญชีเบื้องต้น 3(3-0-6) 30709202 หลักการจัดการ 3(3-0-6) 30709203 การเงินธุรกิจ 3(3-0-6) 30709204 กฎหมายธุรกิจ 3(3-0-6) 30709205 การจัดการเชิงกลยุทธ์ 3(3-0-6)
1106106 คณิตศาสตร์พื้นฐานสำหรับธุรกิจ 3(3-0-6)	CIS211 การใช้งานคอมพิวเตอร์ในงานธุรกิจ 3(2-2-5)				
1201115 การบัญชีขั้นต้น 1 3(2-2-5)	ECO 211 หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค 3(3-0-6)				
1201116 การบัญชีขั้นต้น 2 3(2-2-5)					

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1203104 สถิติเพื่อการวิจัยธุรกิจ 3(3-0-6)	ECO 212 หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค	1.2 กลุ่มวิชาพื้นฐานการจัดการ จำนวน 24 นก. (ให้ศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้)	BUS1126 เศรษฐศาสตร์การจัดการ 3(3-0-6)	ศฐ32207 ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ 3(3-0-6)	30709206 หลักการตลาด 3(3-0-6)
1203212 การเงินธุรกิจ 3(3-0-6)	3(3-0-6)	980204 การวิจัยดำเนินงาน 3(3-0-6)	BUS2121 การวิเคราะห์เชิงปริมาณและสถิติธุรกิจ 3(3-0-6)	30709207 สถิติธุรกิจ 3(3-0-6)	30709208 ระบบภาษีอากรธุรกิจ 3(3-0-6)
1203253 การจัดการผลิตและการดำเนินงาน 3(3-0-6)	FIN201 การเงินธุรกิจ 3(3-0-6)	980205 หลักการบัญชีและการเงิน 3(3-0-6)	BUS2122 การเงินธุรกิจ 3(3-0-6)	30709209 จริยธรรมทางธุรกิจ 3(3-0-6)	
1210101 การพัฒนาบุคลิกภาพ 3(3-0-6)	MGT 202 องค์การและการจัดการ 3(3-0-6)	980206 หลักการตลาด 3(3-0-6)	BUS2123 การจัดการด้านการผลิตและการปฏิบัติการ 3(3-0-6)		
1210102 การจัดการธุรกิจการบิณเบื้องต้น 3(3-0-6)	POM 201 การจัดการการดำเนินงาน 3(3-0-6)	980207 หลักเศรษฐศาสตร์ 3(3-0-6)	BUS3122 กฎหมายและจริยธรรมทางธุรกิจ 3(3-0-6)		
1210203 การตลาดเพื่อธุรกิจการบิณ 3(3-0-6)	POM 202 การวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ 3(3-0-6)	980208 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร 3(3-0-6)			
	TRM 111 อุดสาหกรรมการท่องเที่ยว 3(3-0-6)	980202 การจัดการสายการบินและสินค้า 3(3-0-6)			
		980203 หลักการจัดการ 3(3-0-6)			
		1.3 กลุ่มวิชาพื้นฐานการบิน จำนวน 28 นก. (ให้ศึกษาจากรายวิชาต่อไปนี้)			
		980308 ระบบการขนส่งทางอากาศ 3(3-0-6)			
		970303 กฎหมายการเดินอากาศ 3(3-0-6)			
		970304 หลักการบิน 3(3-0-6)			
		980309 นีรภัยการบิน 3(3-0-6)			
		980310 การบินและสิ่งแวดลอม 3(3-0-6)			
		960301 ภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน 1 3(3-0-6)			
		960302 ภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน 2 3(3-0-6)			
		970305 การบริการจราจรทางอากาศ 2(2-0-4)			
		970306 การเดินอากาศ 2(2-0-4)			

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
		970307 อุดมวิชาบริหารบิน 3(3-0-6) 1.4 กลุ่มวิชาสหกิจศึกษา จำนวน 9 นก. 999991เตรียมสหกิจศึกษา 1(1-0-2) 999992สหกิจศึกษา 8 หน่วยกิต 999993สหกิจศึกษา8หน่วยกิต 999994สหกิจศึกษา 8 หน่วยกิต หรือทำโครงการ โดยการลงทะเบียน รายวิชาต่อไปนี้แทน จำนวน 9 หน่วยกิต (แบ่งออกเป็น 3 แขนง) - แขนงการจัดการจราจรทางอากาศ 973591 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการ จราจรทางอากาศ 1 3(2-3-4) 973592 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการ จราจรทางอากาศ 2 3(2-3-4) 973593 หัวข้อขั้นสูงทางการจัดการจราจร ทางอากาศ 3(3-0-6) - แขนงการจัดการขนส่งสินค้าทาง อากาศ 981591 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการ ขนส่งสินค้าทางอากาศ 1 3(2-3-4) 981592 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการ ขนส่งสินค้าทางอากาศ 2 3(2-3-4) 981593 หัวข้อขั้นสูงทางการจัดการขนส่ง สินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)			

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
		- แผนกการทำอากาศยาน 982591 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการทำอากาศยาน 1 3(2-3-4) 982592 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการทำอากาศยาน 2 3(2-3-4) 982593 หัวข้อขั้นสูงทางการจัดการทำอากาศยาน 3(3-0-6)			
2. กลุ่มวิชาชีพบังคับ จำนวน 48 นก.	2. กลุ่มวิชาชีพบังคับ จำนวน 45 นก.	2. กลุ่มวิชาเอกบังคับ	2. กลุ่มวิชาบังคับ จำนวน 66 นก.	2. กลุ่มวิชาเอกบังคับ จำนวน 69 นก.	2. กลุ่มวิชาเอกบังคับ จำนวน 45 นก.
- แผนงธุรกิจโลจิสติกส์ทางการบิน 1205412 การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนสำหรับธุรกิจบริการ 3(2-2-5) 1210201 ระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจการบิน 3(2-2-5) 1210204 ความปลอดภัยในการบิน 3(3-0-6) 1210304 มารยาทสังคมและทัศนคติการบริการ 3(2-2-5) 1210307 กฎหมายและระเบียบในการบินพลเรือน 3(3-0-6) 1210308 การจัดการความเสี่ยงในอุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6) 1210314 การวิจัยสำหรับธุรกิจการบิน 3(2-2-5) 1210326 การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนด้านการบิน 3(3-0-6)	ABM 101 อุตสาหกรรมการบินเบื้องต้น 3(3-0-6) ABM 202 กฎหมายและระเบียบการบินพลเรือน 3(3-0-6) ABM 203 การจัดการธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6) ABM 204 การจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) ABM 205 การจัดการทำอากาศยาน 3(2-2-5) ABM 206 การบริการและการจัดการข้ามวัฒนธรรมในธุรกิจการบิน 3(3-0-6) ABM 268 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในอุตสาหกรรมการบิน 1 3(2-2-5) ABM 269 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในอุตสาหกรรมการบิน 2 3(2-2-5) ABM 305 ระบบการจัดการความปลอดภัยในการขนส่งทางอากาศ 3(3-0-6)	- แผนกการจัดการจราจรทางอากาศ 38 นก. 960307 อนุนิยมหาวิทยาลัยการบิน 3(3-0-6) 973401 หลักการควบคุมจราจรทางอากาศ สนามบิน 1 2(2-0-4) 973403 หลักการควบคุมจราจรทางอากาศ สนามบิน 2 2(2-0-4) 973402 ปฏิบัติการควบคุมจราจรทางอากาศ สนามบิน 1 5(0-15-8) 973404 ปฏิบัติการควบคุมจราจรทางอากาศ สนามบิน 2 5(0-15-8) 973405 หลักการควบคุมจราจรทางอากาศเข้า-ออกสนามบิน 2(2-0-4) 973406 ปฏิบัติการควบคุมจราจรทางอากาศเข้า-ออกสนามบิน 6(0-18-9) 973407 หลักการควบคุมจราจรทางอากาศในเส้นทางบิน 2(2-0-4)	AVI2201 หลักการจัดการธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI2202 การจัดการองค์กรด้านการบริการและการท่องเที่ยว 3(3-0-6) AVI2203 การจัดการงานคลังสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) AVI2204 ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจการบิน 1 3(3-0-6) AVI2205 การตลาดในกิจการสายการบิน 3(3-0-6) AVI3201 การจัดการทรัพยากรบุคคลด้านธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI3202 การพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับนักศึกษาธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI3203 ภาษาอังกฤษเพื่อนธุรกิจการบิน 2 3(3-0-6) AVI3204 การจัดการงานบริการบนเครื่องบิน 3(3-0-6)	บร28301 หลักการจัดการธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6) บร28302 การจัดการองค์กรด้านการบริการและการท่องเที่ยว 3(3-0-6) บร28303 การจัดการงานคลังสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) บร28304 ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบ ทออีก 1 3(3-0-6) บร28301 การนำเข้าและส่งออกทางสายการบิน 3(3-0-6) บร38302 การตลาดในกิจการสายการบิน 3(3-0-6) บร38303 การจัดการทรัพยากรบุคคลด้านธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บร38304 การพัฒนาบุคลิกภาพสำหรับนักศึกษาธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บร38305 ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบ ทออีก 2 3(3-0-6)	30709300 คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ 3(3-0-6) 30709301 การจัดการทำอากาศยาน 3(3-0-6) 30709302 การวางแผนกลยุทธ์การบิน 3(3-0-6) 30709303 การจัดการอาหารสายการบิน 3(3-0-6) 30709304 การบำรุงรักษาอากาศยาน 3(3-0-6) 30709305 ภาษาอังกฤษเพื่อนอาชีพ 3(3-0-6) 30709306 การจัดการอุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6) 30709307 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 3(3-0-6) 30709308 จิตวิทยาการให้บริการในธุรกิจการบิน 3(3-0-6)

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1210327 ธุรกิจการบินของไทยใน อุตสาหกรรมการบินโลก 3(3-0-6)	ABM 307 การตลาดในธุรกิจด้านการบิน 3(3-0-6)	973408 ปฏิบัติการควบคุมการจราจรทาง อากาศในเส้นทางบิน 6(0-18-9)	AVI3205 ภาษาอังกฤษเพื่อนธุรกิจการบิน 3 3(3-0-6)	บธ38306 กฎหมายและระเบียบการบินพล เรือน 3(3-0-6)	30709309 ทักษะอาชีพในอุตสาหกรรมการ บิน (การฝึกทักษะประสบการณ์ 225 ชั่วโมง) 3(3-0-6)
1210328 การจัดการสนามบินและธุรกิจการ บิน 3(3-0-6)	ABM 308 ระบบบัตรโดยสารและการ สำรองที่นั่งสายการบิน 3(2-2-5)	973409 หลักการควบคุมการจราจรทาง อากาศเข้า-ออกสนามบินด้วยเรดาร์ 2(2-0-4)	AVI3206 ภาษาอังกฤษสำหรับการบริการ ภาคพื้นดิน 3(3-0-6)	บธ38307 การบริการการขนส่งสินค้าและ พัสดุทางอากาศ 3(3-0-6)	30709310 สัมมนาธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6)
1210329 กลยุทธ์เพื่อการพัฒนา อุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6)	ABM 309 การจัดการทรัพยากรบุคคลด้าน การบิน 3(3-0-6)	973410 ปฏิบัติการควบคุมการจราจรทาง อากาศเข้า-ออกสนามบินด้วยเรดาร์ 6(0-18-9)	AVI3207 การจัดการงานบริการผู้โดยสาร ภาคพื้นดิน 3(3-0-6)	บธ38308 การจัดการงานบริการบน เครื่องบิน 3(3-0-6)	30709311 กฎหมายทั่วไปเกี่ยวกับธุรกิจการ บิน 3(3-0-6)
1210407 วิทยาศาสตร์การบินและสุขอนามัย 3(3-0-6)	ABM 410 ระเบียบวิธีวิจัยในธุรกิจด้านการ บิน 3(2-2-5)	973502 การวางแผนการบิน 3(3-0-6)	AVI3208 อาหารเครื่องดื่มในการบริการบน เครื่องบิน 3(3-0-6)	บธ38309 ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิก 3 3(3-0-6)	30709312 การเงินสำหรับธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6)
1210405 สหกิจศึกษา 9(0-40-9)	ABM 411 สัมมนาการจัดการธุรกิจด้านการ บิน 3(1-4-4)	973503 การวางแผนการจราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	AVI4201 ภาษาอังกฤษสำหรับการบริการ บนเครื่องบิน 3(3-0-6)	บธ48301 ภาษาอังกฤษสำหรับการบริการ ภาคพื้นดิน 3(3-0-6)	30709313 การบัญชีสำหรับธุรกิจสายการ บิน 3(3-0-6)
*หมายเหตุ วิชาบังคับกลุ่มภาษา ให้เลือก ภาษาใดภาษาหนึ่งไม่น้อยกว่า 3 นก.	ABM 490 การเตรียมความพร้อมการฝึก ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านการบิน 1(1-0-2)	973507 การพยากรณ์จราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	AVI4202 การจัดการทำอากาศยาน 3(3-0-6)	บธ48302 การจัดการงานบริการผู้โดยสาร ภาคพื้นดิน 3(3-0-6)	30709314 การสื่อสารวัฒนธรรมข้ามชาติ ในธุรกิจการบิน 3(3-0-6)
1007102 ภาษาจีนกลาง 2 3(3-0-6)	ABM 491 การฝึกปฏิบัติงานในธุรกิจด้าน การบิน 2(0-40-20)	- แขนงการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ 39 นก.	AVI4203 การจัดการควบคุมจราจรทาง อากาศ 3(3-0-6)	บธ48303 อาหารเครื่องดื่มในการบริการบน เครื่องบิน 3(3-0-6)	
1008111 ภาษาญี่ปุ่น 1 3(2-3-5)		981410 อากาศยานและอุปกรณ์ส่วนควบ 3(3-0-6)	AVI4204 สัมมนาธุรกิจการบิน 3(3-0-6)	บธ48304 วัฒนธรรมการบริการในธุรกิจ การบิน 3(3-0-6)	
1009101 ภาษาฝรั่งเศส 1 3(3-0-6)		981403 กฎและข้อบังคับเกี่ยวกับการขนส่ง สินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)	AVI4205 กฎหมายและระเบียบการบินพล เรือน 3(3-0-6)	บธ48305 ภาษาอังกฤษเพื่อการสอบโทอิก 4 3(3-0-6)	
- แขนงการปฏิบัติการทางการบิน	หรือ ABM 492 สหกิจศึกษาสำหรับการ จัดการธุรกิจด้านการบิน 6(0-35-18) (สำหรับรายวิชา ABM 492 ลงทดแทน วิชา ABM 411, ABM 490 และ ABM 491)	981405 การตลาดการขนส่งสินค้าทาง อากาศ 3(3-0-6)	AVI1401 การเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านธุรกิจ การบิน 1 3(0-500-0)	บธ48306 ภาษาอังกฤษสำหรับการบริการ บนเครื่องบิน 3(3-0-6)	
1210105 ประวัติศาสตร์และความเป็นมา ของการบิน 3(3-0-6)		3981406 พิธีการศุลกากรและการรับสินค้า 3(3-0-6)	AVI2401 การเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านธุรกิจ การบิน 2 3(0-500-0)	บธ48307 ระบบสารสนเทศและการสำรอง ที่นั่งในธุรกิจการบิน 3(3-0-6)	
1210205 รมนุษย์ปัจจัยและวิทยาศาสตร์การบิน 3(3-0-6)		981407 การตกลงส่วนแบ่งรายได้ 3(3-0-6)	AVI3401 การเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านธุรกิจ การบิน 3 3(0-500-0)	บธ48308 การจัดการธุรกิจการบินขั้นสูง 3(3-0-6)	
1210206 การวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับ การบิน 1 3(3-0-6)		981408 โลจิสติกส์เบื้องต้น 3(3-0-6)	AVI4401 การเรียนรู้ภาคปฏิบัติด้านธุรกิจ การบิน 4 3(0-500-0)	บธ48309 สัมมนาธุรกิจการบิน 3(3-0-6)	
1210207 การวิเคราะห์เชิงปริมาณสำหรับ การบิน 2 3(3-0-6)				บธ48310 การฝึกงาน 3(X-X-X)	

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1210208 โครงสร้างของเครื่องบินและ แหล่งพลังงาน 3(3-0-6)		981404 กระบวนการขนส่งสินค้าทาง อากาศ 3(3-0-6)			
1210307 กฎหมายและระเบียบในการบิน พลเรือน 3(3-0-6)		981408 การจัดการขนส่งสินค้าและ ผู้โดยสาร 3(3-0-6)			
1210308 การจัดการความเสียหายใน อุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6)		981409 มาตราการป้องกันด้านการขนส่ง ทางอากาศ 2(2-0-4)			
1210336 ความปลอดภัยและนิรภัยสำหรับ การปฏิบัติการทางการบิน 3(3-0-6)		981411 การกระจายและการควบคุม น้ำหนัก 3(3-0-6)			
1210338 สภาพแวดล้อมทางการบิน 3(3-0-6)		981412 กฎการจัดการสินค้าอันตราย 1 2(2-0-4)			
1210339 งานบริการด้านการติดต่อสื่อสาร ทางเรดาร์ 3(3-0-6)		981413 กฎการจัดการสินค้าอันตราย 2 2(2-0-4)			
1210408 หลักการทำงานของอากาศ พลศาสตร์ 3(3-0-6)		982406 ระบบและงานทำอากาศยาน 3(3-0-6)			
1210410 อุดมศึกษาและการแปรความ 3(3-0-6)		981401 หลักการเบื้องต้นการขนส่งสินค้า ทางอากาศ 3(3-0-6)			
1210405 สหกิจศึกษา 9(0-40-9)		- แผนกการจัดการทำอากาศยาน 38 นก.			
*หมายเหตุ วิชาบังคับกลุ่มภาษา ให้เลือก ภาษาใดภาษาหนึ่งไม่น้อยกว่า 3 นก.		982404 องค์กรและการบริหารทำอากาศ ยาน 3(3-0-6)			
1007102 ภาษาจีนกลาง 2 3(3-0-6)		982406 ระบบและงานทำอากาศยาน 3(3-0-6)			
1008111 ภาษาญี่ปุ่น 1 3(2-3-5)		982408 การอำนวยความสะดวกทำอากาศ ยาน 3(3-0-6)			
1009101 ภาษาฝรั่งเศส 1 3(3-0-6)		982405 กฎและข้อบังคับเกี่ยวกับทำอากาศ ยาน 3(3-0-6)			
- แผนกงานบริการการบิน					
1205412 การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมในกลุ่ม ประเทศอาเซียนสำหรับธุรกิจบริการ 3(2-2-5)					

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1210201ระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจการบิน 3(2-2-5)		982412 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการจัดการท่าอากาศยาน 2(2-0-4)			
1210204ความปลอดภัยในการบิน 3(3-0-6)		982413 มาตรการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน 3(3-0-6)			
1210302 การจัดการการบริการบนเครื่องบิน 3(3-0-6)		982401 การพยากรณ์ด้านการบิน 3(3-0-6)			
1210304 มารยาทสังคมและทัศนคติการบริการ 3(2-2-5)		982402 ธุรกิจการบินส่งทางอากาศ 3(3-0-6)			
1210307 กฎหมายและระเบียบในการบินพลเรือน 3(3-0-6)		982403 หลักการจัดการและการบริหารท่าอากาศยาน 3(3-0-6)			
1210308 การจัดการความเสี่ยงในอุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6)		982407 การจัดการและปฏิบัติการท่าอากาศยาน 3(3-0-6)			
1210314 การวิจัยสำหรับธุรกิจการบิน 3(2-2-5)		982409 การจัดการท่าอากาศยานในเชิงพาณิชย์ 3(3-0-6)			
1210315 อุปกรณ์เทคนิคและระบบความปลอดภัยบนเครื่องบิน 3(2-2-5)		982410 การให้บริการผู้โดยสารของสายการบิน 3(3-0-6)			
1210316 การบริการงานคลังสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)		982411 ความปลอดภัยท่าอากาศยาน 2(2-0-4)			
1210402 การบริการภาคพื้นในท่าอากาศยาน 3(3-0-6)		982414 ระบบการจัดการความปลอดภัย 2(2-0-4)			
12104071210407 วิชาศาสตร์การบินและสุขอนามัย 3(3-0-6)					
1210405 สหกิจศึกษา 9(0-40-9)					
*หมายเหตุ วิชาบังคับกลุ่มภาษา ให้เลือกภาษาใดภาษาหนึ่งไม่น้อยกว่า 3 นก.					
1007102 ภาษาจีนกลาง 2 3(3-0-6)					

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1008111 ภาษาญี่ปุ่น 1 3(2-3-5) 1009101 ภาษาฝรั่งเศส 1 3(3-0-6)					
3. กลุ่มวิชาชีพเลือก จำนวน 15 นก.	3. กลุ่มวิชาชีพเลือก จำนวน 15 นก.	3. กลุ่มวิชาเอกเลือก	3. กลุ่มวิชาเลือก จำนวน 12 นก.	3. กลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 9 นก.	3. กลุ่มวิชาเอกเลือก จำนวน 18 นก.
- แขนงธุรกิจ โลจิสติกส์ทางการบิน (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้) 1203242 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 3(3-0-6) 1210321 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และนวัตกรรมเพื่อการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน 3(3-0-6) 1210332 อุตสาหกรรมการบินภายใต้บริบทรัฐวิสาหกิจไทย 3(3-0-6) 1210333 หลักการประเมินและการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในอุตสาหกรรมการบิน 3(3-0-6) 1210334 ทิศทางเศรษฐกิจโลกกับการส่งออกสินค้าและบริการไทย 3(3-0-6) 1210335 การวิเคราะห์การเปิดเส้นทางทางการบิน 3(3-0-6) - แขนงการปฏิบัติการทางการบิน (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้) 1210337 ระบบการอำนวยความสะดวกการบินและคุณสมบัติบุคลากร 3(3-0-6) 1210340 การบริหารทรัพยากรการจราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	* หมายเหตุ นักศึกษาเลือกเพียง 1 แขนงจาก 6 แขนงดังนี้ - แขนงวิชาการจัดการงานบริการ ผู้โดยสารและท่าอากาศยาน (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้) ABM 312 การจัดการงานบริการบนเครื่องบิน 3(2-2-5) ABM313 การจัดการงานบริการผู้โดยสารภาคพื้นดิน 3(2-2-5) ABM 314 การจัดการอาหารสำหรับเที่ยวบิน 3(3-0-6) ABM 315 ภาษาอังกฤษเพื่อการบินบริการผู้โดยสาร 3(2-2-5) ABM 316 การจัดการจราจรทางอากาศเบื้องต้น 3(3-0-6) ABM 332 การวางแผนและพัฒนาท่าอากาศยาน 3(3-0-6) ABM 416 การควบคุมคุณภาพและการบริการในธุรกิจการบิน 3(3-0-6) ABM 417 ราคาบัตรโดยสารและการออกบัตรโดยสารสายการบินชั้นสูง 3(3-0-6) ABM 418 การตั้งราคาและการจัดการรายได้ในธุรกิจการบิน 3(3-0-6)	- แขนงการจัดการจราจรทางอากาศ 13 นก. 973509 การฝึกอบรมด้านการบิน 2(2-0-4) 973504 การจัดการความปลอดภัย 3(3-0-6) 973505 การจัดการทรัพยากรบุคคลสำหรับพนักงานควบคุมจราจรทางอากาศ 2(2-0-4) 973591 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการจราจรทางอากาศ 1 3(2-3-4) 973592 ปัญหาเฉพาะเรื่องทางการจัดการจราจรทางอากาศ 2 3(2-3-4) 973593 หัวข้อขั้นสูงทางการจัดการจราจรทางอากาศ 3(3-0-6) 982404 องค์การและการบริหารท่าอากาศยาน 3(3-0-6) 982403 หลักการจัดการท่าอากาศยาน 3(3-0-6) 982407 การจัดการดำเนินงานท่าอากาศยาน 3(3-0-6) 981403 กฎและข้อบังคับเกี่ยวกับการขนส่งทางอากาศ 3(3-0-6) 980310 ผลกระทบด้านการบินต่อสิ่งแวดล้อม 3(3-0-6) 973508 การบริการโทรคมนาคมการบิน 3(3-0-6)	* หมายเหตุ นักศึกษาเลือกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือเลือกคณะกลุ่ม จาก 7 กลุ่มดังนี้ (เลือกเรียน 4 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้) - กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจการบิน AVI2301 การจัดการความสัมพันธ์ลูกค้าทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI2302 เทคนิคการเจรจาต่อรองทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI2303 การจัดการความสัมพันธ์ผู้ค้าทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI3301 กลยุทธ์ชีพพลายชนธุรกิจการบิน 3(3-0-6) AVI3302 การจัดการกระจายตัวสินค้าในธุรกิจการบิน 3(3-0-6) - กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการโลจิสติกส์ LOG2322 ประเด็นคิดสรร และสถานการณ์ร่วมสมัย 3(3-0-6) LOG3321 การนำเข้าและส่งออก 3(3-0-6) LOG3322 การจัดซื้อและจัดหาในโลจิสติกส์ 3(3-0-6)	* หมายเหตุ นักศึกษา เลือกเรียน 3 รายวิชาจากรายวิชาดังนี้ บธ38401 การจัดการความสัมพันธ์ลูกค้าทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บธ38402 เทคนิคการเจรจาต่อรองทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บธ38403 การจัดการความสัมพันธ์ผู้ค้าทางธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บธ38404 กลยุทธ์ชีพพลายชนธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บธ38405 การจัดการกระจายตัวสินค้าในธุรกิจการบิน 3(3-0-6) บธ48406 การจัดการจราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	* หมายเหตุ นักศึกษา เลือกเรียน 6 รายวิชาจากรายวิชาดังนี้ 30709400 การบริการอากาศยานลานจอด 3(3-0-6) 30709401 อาหารและเครื่องดื่มสำหรับบริการบนเครื่องบิน 3(3-0-6) 30709402 อาชีวอนามัยและความปลอดภัยสำหรับพนักงานสายการบิน 3(3-0-6) 30709403 บุคลิกภาพสำหรับพนักงานสายการบิน 3(3-0-6) 30709404 การคำนวณรายได้การขนส่ง 3(3-0-6) 30709405 การขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) 30709406 งานบริการภาคพื้น 3(3-0-6) 30709407 การประกันภัยธุรกิจการบิน 3(3-0-6) 30709408 การตลาดในธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6) 30709409 ระบบงานสารสนเทศงานบริการสถานี 3(3-0-6) 30709410 การดำเนินงานและการวางแผนการบิน และการจัดการทางการบิน 3(3-0-6)

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม	
1210341 เครื่องมือวัดทางการบิน 3(3-0-6)	- แขนงวิชาการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี่) ABM 321 ระเบียบปฏิบัติการการขนส่งสินค้าทางอากาศขั้นสูง 3(3-0-6) ABM 322 การตลาดและการขายการขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) ABM 323 การควบคุมน้ำหนักและความสมดุลของอากาศยานและการใช้อุปกรณ์ยาน 3(3-0-6) ABM 324 ระบบต่างๆในอากาศยาน 3(3-0-6) ABM 324 ระบบสารสนเทศเพื่อธุรกิจการขนส่งทางอากาศ 3(2-2-5) ABM 425 การจัดการขนส่งสินค้าอันตราย 3(3-0-6) ABM 426 การจัดการคลังสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6) ABM 427 ระบบการเงินและบัญชีด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)	982413 มาตรการความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน 3(3-0-6)	LOG3323 การประกันภัยและการจัดการความเสี่ยงในโลจิสติกส์ 3(3-0-6)			
1210342 การบินเครื่องบินหลายเครื่องยนต์ 3(3-0-6)		973506 การบริการแถลงข่าวการบิน 2(2-0-4)	LOG3324 การจัดการความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมด้านโลจิสติกส์ 3(3-0-6)			
1210350 การปฏิบัติการของอากาศยาน 3(3-0-6)		982513 หลักการประชาสัมพันธ์ 3(3-0-6)	LOG3326 ธุรกิจการขนส่งทางทะเลเบื้องต้น 3(3-0-6)			
1210351 การทำแผนการบิน 3(3-0-6)		982507 ธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6)	LOG3327 การจัดการท่าเรือ 3(3-0-6)			
1210352 สมรรถนะอากาศยาน 3(3-0-6)		982512 หลักและวิธีการจัดการท่องเที่ยว 3(3-0-6)				
1210353 ความสมดุลและน้ำหนักอากาศยาน 3(3-0-6)		982511 ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว 3(3-0-6)				
1210354 ระบบต่างๆในอากาศยาน 3(3-0-6)		ส่วนควบ 3(3-0-6)				
1210409 แหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการทางการบิน 3(3-0-6)		ABM 324 ระบบสารสนเทศเพื่อธุรกิจการขนส่งทางอากาศ 3(2-2-5)	963501 ภาษาอังกฤษระดับ 4 สำหรับผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ 4(3-3-8)	MTM2301 การจัดการแฟรนไชส์ 3(3-0-6)		
1210411 การปฏิบัติการทางการบิน 1 3(1-4-4)		ABM 425 การจัดการขนส่งสินค้าอันตราย 3(3-0-6)	973510 น้ำหนักและการควบคุมความสมดุลของอากาศยาน 3(3-0-6)	MTM2302 การจัดการความสัมพันธ์กับลูกค้า 3(3-0-6)		
1210412 การปฏิบัติการทางการบิน 2 3(1-4-4)		ABM 426 การจัดการคลังสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)	973511 มนุษย์ปัจจัยในการควบคุมจราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	MTM2303 การสั่งซื้อสินค้าสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
1010413 การปฏิบัติการทางการบิน 3 3(1-4-4)		ABM 427 ระบบการเงินและบัญชีด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)		MTM2304 การส่งเสริมการตลาดสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
- แขนงงานบริการการบิน (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี่)		- แขนงวิชาการกิจกรรมพิเศษ (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี่)	- แขนงการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ 12นก.	MTM3301 การสื่อสารสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
1203242 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ 3(3-0-6)		TRM 214 การจัดการกิจกรรมพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3(3-0-6)	982513 หลักการประชาสัมพันธ์ 3(3-0-6)	MTM3302 กาวะผู้นำ 3(3-0-6)		
1210301 การนำเสนอและการเจรจาต่อรอง 3(3-0-6)		TRM 351 หลักการจัดการระบบปฏิบัติการการจัดกิจกรรมพิเศษ 3(3-0-6)	982512 หลักและวิธีการจัดการท่องเที่ยว 3(3-0-6)	MTM3303 กฎหมายสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
1210318 การวางแผนจราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	TRM 352 การจัดการแสดงสินค้าและนิทรรศการ 3(2-2-5)	963501 ภาษาอังกฤษระดับ 4 สำหรับผู้ควบคุมการจราจรทางอากาศ 4(3-3-8)	MTM3304 การป้องกันการสูญหายสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)			
		973506 การบริการแถลงข่าวการบิน 2(2-0-4)	MTM3305 การจัดการธุรกิจแบบไม่มีหน้าร้าน 3(3-0-6)			

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบินพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบินพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
1210319 อาหารและเครื่องดื่มที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการบิน 3(3-0-6)	TRM 353 การจัดสถานที่ในการจัดกิจกรรมพิเศษ 3(3-0-6)	973507 การพยากรณ์จราจรทางอากาศ 3(3-0-6)	MTM4301 การสร้างเครือข่ายพันธมิตรและกลยุทธ์การสร้างรายได้เปรียบเหนือคู่แข่ง 3(3-0-6)		
1210320 ธุรกิจการจัดอาหารสำหรับเที่ยวบิน 3(3-0-6)	TRM 354 การจัดการประชุม 3(2-2-5)	973508 การบริการ โทรคมนาคมการบิน 3(3-0-6)	MTM4302 นวัตกรรมสินค้าและบริการสำหรับการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
1210326 การจัดการโลจิสติกส์และซัพพลายเชนด้านการบิน 3(3-0-6)	- แขนงวิชาการจัดการธุรกิจนำเที่ยว (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้)	981501 การเงินและการบัญชีด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศและการควบคุม 3(3-0-6)	MTM4303 การบูรณาการการค้าในตลาดอาเซียน 3(3-0-6)		
1210343 ภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน 1 3(3-0-6)	TRM 211 ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว 3(2-2-5)	981502 ตัวแทนผู้ส่งออกสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)	MTM4304 การจัดการธุรกิจค้าส่ง 3(3-0-6)		
1210344 ภาษาจีนเพื่อธุรกิจการบิน 2 3(3-0-6)	TRM 222 การดำเนินงานธุรกิจนำเที่ยว 3(2-2-5)	981503 การจัดการตารางการบิน 3(3-0-6)	MTM4305 ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพและความงาม 3(3-0-6)		
1210345 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการบิน 1 3(3-0-6)	TRM 384 งานนำเที่ยวในอารชธรรม ตะวันตก 3(3-0-6)	981504 เทคโนโลยีด้านการบินขนส่งทางอากาศ 2(2-0-4)	MTM4306 สัมมนาการจัดการการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6)		
1210346 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อธุรกิจการบิน 2 3(3-0-6)	TRM 385 งานนำเที่ยวในอารชธรรม ตะวันออก 3(2-2-5)	981505 การจัดการ โลจิสติกส์ประยุกต์ 3(3-0-6)	- กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจอาหาร		
1210347 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อธุรกิจการบิน 1 3(3-0-6)	- แขนงวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการเชิงพาณิชย์ (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้)	981506 หลักการขนส่งสินค้าทางทะเล 3(3-0-6)	FBM2322 วัฒนธรรมและพฤติกรรมผู้บริโภคอาหารของอาเซียน 3(3-0-6)		
1210348 ภาษาฝรั่งเศสเพื่อธุรกิจการบิน 2 3(3-0-6)	TRM 214 การจัดการกิจกรรมพิเศษเพื่อการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ 3(3-0-6)	981507 มนุษย์ปัจจัยด้านการขนส่งสินค้าทางอากาศ 3(3-0-6)	FBM2323 การจัดการอาหารเชิงนวัตกรรม 3(2-1-4)		
	TRM 371 สิ่งแวดล้อมทางธุรกิจกีฬา 3(3-0-6)	981508 ปฏิบัติการการขนส่งสินค้าทางทะเล 3(3-0-6)	FBM2324 การจัดการธุรกิจอาหารไทย 3(3-0-6)		
	TRM 372 ปฏิบัติการกิจกรรมพิเศษทางการกีฬา 3(3-0-6)	982511 ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว 3(3-0-6)	FBM3321 การจัดการวัตถุดิบและการแปรรูป 3(3-0-6)		
	TRM 373 การวางแผนสิ่งอำนวยความสะดวกในธุรกิจกีฬา 3(3-0-6)	- แขนงการจัดการท่าอากาศยาน 12 นก.	FBM3323 ธุรกิจอาหารสุขภาพ 3(3-0-6)		
	TRM 374 การจัดการธุรกิจนันทนาการและแหล่งบันเทิง 3(2-2-5)	982501 การวางแผนหลักท่าอากาศยานและการจัดสาธารณูปโภค 3(3-0-6)	FBM3324 การประเมินคุณภาพทางประสาทสัมผัสและการพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร 3(2-1-4)		
		982503 การเงินและการคลังท่าอากาศยาน 3(3-0-6)			

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณฑพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณฑพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
	- แขนงวิชาการ โรงแรมและภัตตาคาร (เลือกเรียน 5 รายวิชา จากรายวิชาดังนี้) HOS 211 การดำเนินงานธุรกิจ โรงแรม 3(3-0-6) HOS 240 การดำเนินงานและบริการอาหาร และเครื่องดื่ม 3(2-2-5) HOS 360 การดำเนินงานและการจัดการ งานบาร์และเครื่องดื่ม 3(2-2-5) HOS 362 การจัดการงานจัดเลี้ยง 3(2-2-5) HOS 372 ศิลปะการประกอบอาหาร นานาชาติ 3(1-4-4) HOS 374 สุขภาพอาหาร ความสะอาด และความปลอดภัยในครัว 3(3-0-6)	982513 หลักการประชาสัมพันธ์ 3(3-0-6) 982512 หลักและวิธีการจัดการท่องเที่ยว 3(3-0-6) 982511 ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว 3(3-0-6) 963501 ภาษาอังกฤษระดับ 4 สำหรับผู้ ควคุมการจราจรทางอากาศ 4(3-3-8) 981410 อากาศยานและอุปกรณ์ส่วนควบ 3(3-0-6) 981411 การกระจายและการควบคุม น้ำหนัก 3(3-0-6) 981503 การจัดตารางการบิน 3(3-0-6) 981509 การบริหารหลุมจอดสายการบิน 3(3-0-6) 982502 มาตรการความปลอดภัยทำอากาศ ยาน 3(3-0-6) 982504 การจัดการพื้นที่ควบคุมทำอากาศ ยาน 3(3-0-6) 982505 การจัดการแผนกลยุทธ์ทำอากาศ ยาน 3(3-0-6) 982506 กฎหมายการบินเพื่อการบริหาร 2(2-0-4) 982507 ธุรกิจสายการบิน 3(3-0-6) 982508 การจ้องตัวโดยสารสายการบิน 3(3-0-6)	FBM3325 การจัดการและการผลิต เครื่องดื่ม 3(2-1-4) FBM3326 การจัดการอาหารเครื่องดื่มใน ธุรกิจการค้าสมัยใหม่ 3(3-0-6) FBM3327 การจัดการธุรกิจอาหารเร่งด่วน 3(3-0-6) FBM3328 เทคนิคการบริการลูกค้าในธุรกิจ บริหารอาหาร 3(3-0-6) - กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาอังกฤษ ENL3022 ภาษาอังกฤษในบริบทของสังคม ทางธุรกิจ 2(1-2-3) ENL3023 ภาษาอังกฤษเพื่อการอาชีพใน ตลาดอาเซียน 2(1-2-3) ENL3024 ภาษาอังกฤษจากสื่อสังคม ออนไลน์ (โซเชียลมีเดีย) 2(1-2-3) ENL4021 ภาษาอังกฤษเพื่อการจดบันทึก ข้อและการสรุปความ 2(1-2-3) ENL4022 ภาษาอังกฤษสำหรับการสอบวัด มาตรฐาน 2(1-2-3) - กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาจีน CHN2001 ภาษาจีน 1 3(2-2-5)		

ตารางที่ 4.1 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการบิณฑพลเรือนสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม (ต่อ)

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	มหาวิทยาลัยรังสิต	สถาบันการบิณฑพลเรือน	สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์	มหาวิทยาลัยเกริก	มหาวิทยาลัยนครพนม
		982509 มนุษย์ปัจจัยด้านการจัดการทำ อากาศยาน 3(3-0-6) 982510 การบริหารการจัดการเที่ยวบิน 3(3-0-6)	CHN2002 ภาษาจีน 2 3(2-2-5) CHN2003 ภาษาจีน 3 3(2-2-5) CHN2004 ภาษาจีน 4 3(2-2-5) CHN2005 ภาษาจีนธุรกิจ 3(2-2-5) CHN2006 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารทาง การตลาด 3(2-2-5) - กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาญี่ปุ่น JPN2001 ภาษาญี่ปุ่น 1 3(2-2-5) JPN 2002 ภาษาญี่ปุ่น 2 3(2-2-5) JPN 2003 ภาษาญี่ปุ่น 3 3(2-2-5) JPN 2004 ภาษาญี่ปุ่น 4 3(2-2-5) JPN 2005 ภาษาญี่ปุ่นธุรกิจ 3(2-2-5) JPN 2006 ภาษาญี่ปุ่นเพื่อการสื่อสารทาง การตลาด 3(2-2-5)		
ค.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 นก.	ค.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 นก.	ค.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 9 นก.	ง.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 นก.	ง.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 นก.	ค.หมวดวิชาเลือกเสรี จำนวน 6 นก.
นักศึกษาสามารถเลือกเรียนจากรายวิชาที่เปิดสอน ให้ได้จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต	นักศึกษาสามารถเลือกเรียนจากรายวิชาที่เปิดสอน ให้ได้จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 6 หน่วยกิต	นักศึกษาสามารถเลือกเรียนจากรายวิชาที่เป็นวิชาเอกเลือก หรือรายวิชาในวิชาเอกเลือกอื่นที่เปิดสอน โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ได้จำนวนหน่วยกิตไม่ต่ำกว่า 9 หน่วยกิต	นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาใด ๆ ที่ตามที่เปิดสอนในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และสถาบันอุดมศึกษาอื่น ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา	นักศึกษาสามารถเลือกเรียนจากรายวิชาในระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่เปิดดำเนินการสอนในมหาวิทยาลัย	นักศึกษาสามารถเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนครพนม โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

จากการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน โดยจัดทำเป็นตารางข้างต้น จะสามารถสรุปในแต่ละหัวข้อได้ตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน

หัวข้อ	1	2	3	4	5	6
ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญา	บธ.บ.	บธ.บ.	ทล.บ.	บธ.บ.	บธ.บ.	บธ.บ.
ปีหลักสูตร	2555	2554	2555	2557	2555	2554
ระบบภาคการศึกษา/ภาคการศึกษา	2	2	3	2	2	2
โครงสร้างหลักสูตรรวม/หน่วยกิต	129	129	165	142	135	129
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป/หน่วยกิต	30	30	38	31	31	30
หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน/หน่วยกิต	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี	3	ไม่นับ	ไม่มี
หมวดวิชาเฉพาะ/หน่วยกิต	93	93	118	102	99	93
หมวดวิชาเลือกเสรี/หน่วยกิต	6	6	6	6	6	6

หมายเหตุ สถาบันการbinพลเรือน จำนวน 1 หน่วยกิต เท่ากับ 12 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคการเรียน จากตารางเปรียบเทียบหลักสูตรทั้ง 6 สถาบัน ผู้วิจัยได้แทนค่าตัวเลขแทนสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

เลข 1 คือมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

เลข 2 คือมหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี

เลข 3 คือสถาบันการbinพลเรือน กรุงเทพมหานคร

เลข 4 คือสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี

เลข 5 คือมหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร

เลข 6 คือมหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbins ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญา	<p>จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbins ในหัวข้อ ชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญา พบว่า สถาบันที่มีชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญาที่เหมือนกันอยู่ 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม โดยทั้ง 5 แห่งนี้ ใช้ชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญาเหมือนกันว่า หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หรือ บธ.บ. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins ด้านการbins สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbins และ สาขาวิชาบริหารการbins ตามลำดับ แต่จะมีเพียงสถาบันอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอน และใช้ชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญา ว่า หลักสูตรเทคโนโลยีการbinsบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการbins หรือ ทล.บ. ได้แก่ สถาบันการbinsพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี</p>
2. ปีหลักสูตร	<p>จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbins ในหัวข้อ ปีหลักสูตร พบว่า มีจำนวน 2 สถาบันอุดมศึกษาที่มีการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันเป็นหลักสูตรปรับปรุงปีพุทธศักราช 2554 และสถาบันการbinsพลเรือน หลักสูตรปรับปรุงปีพุทธศักราช 2555 ส่วน 4 สถาบันอุดมศึกษาที่เหลือ เป็นหลักสูตรใหม่ โดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2555 สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2557 มหาวิทยาลัยเกริก หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2555 และมหาวิทยาลัยนครพนม หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2554</p> <p>จะเห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยรังสิต มีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ซึ่งครบระยะเวลา 5 ปี ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย</p>

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
2. ปีหลักสูตร (ต่อ)	ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมการบิน และมีมาตรฐานการศึกษาเทียบเท่าระดับสากล ซึ่งหลักสูตรปรับปรุงล่าสุดนั้น จะใช้ในการเรียนการสอนปีการศึกษา 2559 และสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอีก 4 สถาบันอยู่ในกระบวนการแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อเป็นผลบังคับใช้เมื่อหลักสูตรนั้นครบกำหนดระยะเวลา
3. ระบบภาคการศึกษา	จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินในหัวข้อระบบภาคการศึกษาพบว่า มี 5 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในระบบการศึกษาแบบทวิภาค หรือ 2 ภาคการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม โดยแบ่งเป็นภาคเรียนที่ 1 ช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม-ธันวาคม และภาคเรียนที่ 2 ช่วงระหว่างเดือนมกราคม-พฤษภาคม แต่จะมีเพียง 1 สถาบันที่เปิดสอนแบบระบบไตรภาค หรือ 3 ภาคการศึกษา ได้แก่ สถาบันการบินพลเรือน โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษาที่ 1 ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายน-กันยายน ภาคการศึกษาที่ 2 ช่วงระหว่างเดือนตุลาคม-มกราคม และภาคการศึกษาที่ 3 ช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-พฤษภาคม จะเห็นได้จากตารางที่ 4.2 ในหัวข้อจำนวนหน่วยกิต สำหรับในโครงสร้างหลักสูตรรวม มีจำนวนหน่วยกิต 165 หน่วยกิต (1 หน่วยกิต เท่ากับ 12 ชั่วโมง ต่อ 1 ภาคการเรียน)
4. โครงสร้างหลักสูตรรวม	จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินในหัวข้อโครงสร้างหลักสูตรรวม พบว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยนครพนมนั้น จะมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร คือ 129 หน่วยกิต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 สถาบันมีรูปแบบหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนของรายวิชาที่เปิดการเรียนการสอน โดยแยกออกเป็นหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะ 93 หน่วยกิต

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
4. โครงสร้างหลักสูตรรวม(ต่อ)	และหมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต ซึ่งสถาบันที่เหลืออีก 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันการbinพลเรือน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร จำนวน 165 หน่วยกิต, 142 หน่วยกิต และ 135 หน่วยกิต ตามลำดับ จากตารางที่ 4.1 สามารถสรุปโครงสร้างหลักสูตรรวมได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันมีความมุ่งมั่นให้นักศึกษามีความรู้พื้นฐาน และสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการbinทั้งระบบ
5. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinในหัวข้อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โครงสร้างหลักสูตรรวมของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยนครพนม มีรูปแบบหลักสูตรคล้ายคลึงกัน ทำให้จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเท่ากัน คือ 30 หน่วยกิต โดยสามารถแยกเป็นกลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสหวิทยาการและพลศึกษา ซึ่งสถาบันอีก 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันการbinพลเรือน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก มีจำนวนหน่วยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 38 หน่วยกิต, 31 หน่วยกิต และ 31 หน่วยกิต ตามลำดับ และมีกลุ่มวิชาเสริมพื้นฐานเพิ่มเติมสำหรับให้นักศึกษาแรกเข้าของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก เสริมพื้นฐานด้านภาษาอังกฤษขั้นพื้นฐานสำหรับธุรกิจการbin ด้านว่ายน้ำและพลศึกษา ดังจะกล่าวในหัวข้อถัดไป
6. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน	จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinในหัวข้อหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน พบว่า สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก มีการเปิดสอนในหมวดวิชาเสริมพื้นฐานจำนวน 2 รายวิชา โดยสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ เปิดสอนรายวิชา

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
6. หมวดวิชาเสริมพื้นฐาน (ต่อ)	<p>ภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับธุรกิจการบิน ซึ่งได้นับหน่วยกิต เป็นแบบ 3 หน่วยกิต 3(3-0-6) และรายวิชาว่ายน้ำและพลศึกษา โดยในรายวิชานี้ไม่นับจำนวนหน่วยกิต และมหาวิทยาลัยเกริก ก็ดำเนินการเรียนการสอนทั้ง 2 รายวิชาดังกล่าว แต่ทั้ง 2 รายวิชาไม่นับจำนวนหน่วยกิต และสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอีก 4 แห่ง ไม่มีการเปิดดำเนินการเรียนการสอนในหมวดวิชาเสริมพื้นฐานดังกล่าว</p>
7. หมวดวิชาเฉพาะ	<p>จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินในหัวข้อหมวดวิชาเฉพาะพบว่า แต่ละสถาบันอุดมศึกษามีการเปิดสอนในรายวิชาที่แตกต่างกันออกไป โดยสามารถแบ่งกลุ่มวิชาในหมวดวิชาเฉพาะได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มวิชาแกนหรือกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จะประกอบด้วย รายวิชาพื้นฐานทางบริหารธุรกิจตลอดจนรายวิชาความรู้เบื้องต้นของอุตสาหกรรมการบินทั้งระบบ เพื่อเป็นการปูพื้นฐานเนื้อหาสาระสำคัญให้นักศึกษาได้เรียนรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปต่อยอดในกลุ่มวิชาชีพบังคับ และกลุ่มวิชาชีพเลือกต่อไป - กลุ่มวิชาชีพบังคับ ในส่วนของกลุ่มวิชาชีพบังคับ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสถาบันการบินพลเรือน ได้กำหนดรายวิชาโดยแยกไปตามแขนงวิชาต่าง ๆ ซึ่งรายวิชาที่บังคับเรียนในแต่ละแขนงจะไม่เหมือนกัน (มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประกอบด้วย แขนงวิชาธุรกิจโลจิสติกส์ทางการบิน แขนงวิชาการปฏิบัติการทางการบิน และแขนงวิชางานบริการการบิน สถาบันการบินพลเรือน ประกอบด้วย แขนงการจัดการจราจรทางอากาศ แขนงการจัดการการขนส่งสินค้าทางอากาศ และแขนงการจัดการท่าอากาศยาน) สำหรับสถาบันอุดมศึกษาอีก 4 สถาบัน ในกลุ่มวิชาชีพบังคับไม่มีการแยกเป็นแขนงวิชา แต่จะให้นักศึกษาแยกตามความสนใจในกลุ่มวิชาชีพเลือกแทน

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
7. หมวดวิชาเฉพาะ (ต่อ)	<p>- กลุ่มวิชาชีพเลือก และมีการแบ่งวิชาเอกหรือแขนงวิชาโดยให้นักศึกษาเลือกเรียนในวิชาเอกหรือแขนงวิชาที่ตนเองสนใจ สามารถแจกแจงเป็นแต่ละสถาบัน ได้ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> • มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นแขนง วิชาต่าง ๆ รวม 3 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงธุรกิจโลจิสติกส์ทางการบิน แขนงการปฏิบัติการทางการบิน และแขนงงานบริการการบิน ซึ่งในแต่ละแขนงวิชา มีการจัดสรรเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ครอบคลุมองค์ความรู้ทุกมิติของอุตสาหกรรมการบินทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยทั้ง 3 แขนงวิชานักศึกษาจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษากับสถานประกอบการจริงในอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง • มหาวิทยาลัยรังสิต มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาชีพเลือกต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาการจัดการงานบริการผู้โดยสารและท่าอากาศยาน กลุ่มวิชาการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ กลุ่มวิชาการจัดการกิจกรรมพิเศษ กลุ่มวิชาการจัดการธุรกิจนำเที่ยว กลุ่มวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการเชิงพาณิชย์ และกลุ่มวิชาการจัดการ โรงแรมและภัตตาคาร จะเห็นได้ว่ากลุ่มวิชาชีพเลือกของมหาวิทยาลัยรังสิตมีความหลากหลาย ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อดีของนักศึกษา เพราะนักศึกษาจะได้มีองค์ความรู้เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ควบคู่กันไป โดยทั้ง 6 กลุ่มวิชาชีพเลือกนักศึกษาจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษากับสถานประกอบการจริงในอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมอื่นที่เกี่ยวข้อง • สถาบันการบินพลเรือน มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาเอกเลือก ได้แก่ แขนงการจัดการจราจรทางอากาศ แขนงการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ และแขนงการจัดการท่าอากาศยาน โดยหลักสูตร

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
7.หมวดวิชาเฉพาะ (ต่อ)	<p>ทุกหลักสูตรของสถาบันการbinพลเรือนมีการเรียนการสอนตามมาตรฐานการbinพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งในแต่ละรายวิชามีการผสมผสานระหว่างความรู้ทางเทคนิคด้านการbin ทักษะเฉพาะ ทางด้านวิชาชีพ อีกทั้งมีหลักสูตรการฝึกอบรมระยะสั้นที่เพิ่มเติมนอกเหนือจากหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ซึ่งจะเปิดให้บุคคลภายนอกสามารถเรียนได้ โดยทั้ง 3 แขนงวิชานักศึกษาจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษา กับสถานประกอบการจริงในอุตสาหกรรมการbin และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> • สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาเอกเลือก ออกเป็นทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจการbin กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการโลจิสติกส์ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการการค้าสมัยใหม่ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจอาหาร กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาจีน และกลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาญี่ปุ่น จะเห็นได้ว่ากลุ่มวิชาชีพเลือกของสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีความหลากหลายทางวิชาการ ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อดีของนักศึกษา เพราะนักศึกษาจะได้มีองค์ความรู้เกี่ยวข้องกับหลักการบริหารธุรกิจ การค้า การลงทุน ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนอุตสาหกรรมบริการควบคู่กันไป โดยทั้ง 7 กลุ่มวิชาเลือกนักศึกษาจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงานสหกิจศึกษา กับสถานประกอบการจริง/ในทุก ๆ ปีการศึกษา (ชั้นปีที่ 1 ฝึกงานกับ ร้านสะดวกซื้อ Seven Eleven บริษัทในเครือ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) และชั้นปีที่ 2-4 ฝึกงานกับสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการbin และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นกัน สถาบันฯ และคณาจารย์จะกำหนดสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน โดยวิธีการคัดเลือก สัมภาษณ์ และพิจารณาจากศักยภาพ ความรู้ทางวิชาการของนักศึกษา

ตารางที่ 4.3 สรุปการเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบันในแต่ละหัวข้อ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
7.หมวดวิชาเฉพาะ (ต่อ)	<p>ตลอดจนความเหมาะสมกับสถานประกอบการในแต่ละแห่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม ไม่มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาชีพเลือก หรือแขนงวิชาเหมือนกับสถาบันอื่น ๆ โดยมหาวิทยาลัยเกริกให้นักศึกษาเลือกเรียน 3 รายวิชาจากโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด และมหาวิทยาลัยนครพนมให้นักศึกษาเลือกเรียน 6 รายวิชาจากโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนดโดยนักศึกษาจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงาน/สหกิจศึกษากับสถานประกอบการจริงในอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นกัน
8. หมวดวิชาเลือกเสรี	<p>จากการศึกษาเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin ในหัวข้อหมวดวิชาเลือกเสรีพบว่าทุกสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง มีการบังคับให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี จำนวนทั้งสิ้น 6 หน่วยกิต โดยนักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีของแต่ละสถาบัน โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับจำนวนหน่วยกิตสำหรับสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ได้ระบุไว้ในโครงสร้างหลักสูตรของหมวดวิชาเลือกเสรีเพิ่มเติมว่า นักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดก็ได้ตามที่เปิดสอนในสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งนี้ต้องได้รับความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้อำนวยการหลักสูตรก่อน</p>

จากตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน สามารถสรุปได้ ดังนี้

การเรียนการสอนหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin ได้กำหนดโครงสร้างหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้

ความสามารถและทักษะการประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมการบินและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรฯ อาทิ การบริการผู้โดยสารบนเครื่องบิน การบริการผู้โดยสารภาคพื้นดินในท่าอากาศยาน การบริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับเที่ยวบิน การบริการขนส่งสินค้าทางอากาศ การจัดการความปลอดภัยในการบิน รวมทั้งรายวิชาอื่น ๆ ที่มีเนื้อหารายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจบริการ จากการเปรียบเทียบหลักสูตรฯ 6 สถาบัน มีความแตกต่างด้านชื่อหลักสูตร ระบบภาคการศึกษา โครงสร้างหลักสูตรรวม และหมวดวิชาต่าง ๆ สำหรับด้านอื่น ๆ สถาบันอุดมศึกษาได้มีการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงการปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ และใช้สื่อการเรียนการสอนเสมือนจริง ซึ่งจะทำให้บัณฑิตมีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานอุตสาหกรรมการบิน ได้อย่างแท้จริง

4.1.2 ผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน โดยสรุปในภาพรวมในแต่ละด้านต่อไปนี้

1) ด้านรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

จากผลการสัมภาษณ์ด้านรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ พบว่าอาจารย์ผู้สอนได้ประยุกต์เนื้อหาทางด้านประสบการณ์และวิชาชีพในอุตสาหกรรมการบิน ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของตนเอง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนนี้เป็นเพียงตัวอย่างให้อาจารย์ผู้สอนพิจารณาเพื่อพัฒนาตามความถนัดและความสนใจของนักศึกษาในแต่ละสถาบัน แต่ละแนวทางการจัดการเรียนการสอนสามารถผสมผสานให้สอดคล้องกับบริบทของสาระการเรียนรู้ หรือสถานการณ์ในแต่ละชั้นเรียนได้ ซึ่งอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่จริง และมีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษา พร้อมกันนั้นนักศึกษาสามารถเรียนรู้จากสภาพจริง การจัดการเรียนการสอนจากแหล่งเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน โดยผู้วิจัยสรุปลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มีรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ ที่สามารถค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติได้จริง

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มีการฝึกทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานสำหรับอุตสาหกรรมการบิน

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ได้ฝึกทักษะการสังเกตการณ์เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การตีความและ การสรุปความ คิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งสามารถวิจัยในหัวข้อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินได้

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ได้มีโอกาสรับประสบการณ์ จาก ผู้ทรงคุณวุฒิ และพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในอุตสาหกรรมการบิน ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นระยะเวลายาวนาน มาให้ความรู้ เปิดประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักศึกษา และสามารถ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มีรูปแบบการเรียนการสอน โดย ให้นักศึกษาสามารถลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาคำความรู้ด้วยตัวเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ เรียนรู้วิเคราะห์ต่อจนรู้จริง การเรียนการสอนรูปแบบนี้สามารถส่งเสริมให้ศึกษาได้พัฒนา ความสามารถในการคิด พร้อมทั้งฝึกทักษะทางสังคมที่ดี ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอน

- นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มีรูปแบบการเรียนการสอน โดย ให้นักศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาและสถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา เพราะเมื่อนักศึกษาจบการศึกษาไปแล้ว สามารถนำไปปรับ และประยุกต์ใช้กับการทำงานในอุตสาหกรรม การบินได้เป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะของงานในอุตสาหกรรมการบินจะมุ่งเน้นในส่วนของ การบริการเพื่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดก็สามารถเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา

2) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

จากผลการสัมภาษณ์ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรฯพบว่า นอกจากอาจารย์ผู้สอนในสถาบันต่าง ๆ ทั้ง 6 สถาบันจะมีรูปแบบการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน และสอดคล้องกับการนำความรู้ไปปฏิบัติจริงในอุตสาหกรรมการบินแล้ว อาจารย์ผู้สอนยังมีการ สอดแทรกกิจกรรมต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับเทคนิคการสอนของอาจารย์ แต่ละคน โดยผู้วิจัยสรุปลักษณะเด่นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

- อาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน จะใช้กิจกรรมที่นักศึกษาเป็น ผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิด ค้นคว้า รายงาน ทำโครงการ สัมภาษณ์ แก้ปัญหาสถานการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง อาจารย์ผู้สอนทำหน้าที่เตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสื่อการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้ คำปรึกษาและสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกันกับนักศึกษา

- อาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินจะใช้กิจกรรมที่นักศึกษาได้เรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในมหาวิทยาลัย หน่วยงานของท่าอากาศยาน สายการบิน และหน่วยงาน สนับสนุนในอุตสาหกรรมการบินที่หลากหลายทั้งบุคคลและเครื่องมือเครื่องใช้ทั้งในห้องเรียนและ นอกห้องเรียน ตามหลักการที่ว่า “การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกสถานการณ์”

- อาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินจะใช้กิจกรรมที่นักศึกษาทำอย่างมีความสุข ซึ่งเป็นความสุขที่เกิดจากนักศึกษาได้เรียนในสิ่งที่ตนเองชอบหรือสนใจ เพราะนักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินต่าง ๆ มุ่งเน้นเรียนรู้ศาสตร์ทุกแขนงที่อยู่ในอุตสาหกรรมการบิน ไม่ว่าจะเป็นแขนงการจัดการการบริการผู้โดยสารและท่าอากาศยาน แขนงการจัดการการขนส่งสินค้าทางอากาศ แขนงการจัดการการจราจรทางอากาศ และแขนงการจัดการการอำนวยความสะดวกการบินซึ่งทำให้นักศึกษาเกิดแรงจูงใจในการศึกษา อยากแสดงความรู้ความสามารถและใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ รวมไปถึง การมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ผู้สอนและระหว่างนักศึกษากับนักศึกษา มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมทำร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน

- อาจารย์ในหลักสูตรบริหาร ธุรกิจการบินจะใช้กิจกรรมที่เน้นการให้นักศึกษาประเมินตนเอง เพราะเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา เข้าไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการบิน นักศึกษาจะต้องพัฒนา เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งสามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และจะต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มิวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่นจุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

3) ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

จากผลการสัมภาษณ์ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ พบว่าในปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เข้ามามีบทบาทอย่างแท้จริง ทำให้ธุรกิจภาคบริการด้านต่าง ๆ รวมถึงบริการทางด้านอุตสาหกรรมการบินนับว่าเป็นหนึ่งในธุรกิจภาคบริการที่สำคัญที่สุดที่มีการขยายตัวอย่างกว้างขวางในทุกมิติ ทั้งภาครัฐและเอกชนจึงเล็งเห็นถึงความสำคัญ มีนโยบายให้เร่งพัฒนาศักยภาพความพร้อมทั้งในด้าน โครงสร้างและบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญให้มีคุณภาพทัดเทียมมาตรฐานสากลระดับโลก หลายสถาบันการศึกษาเห็นความสำคัญของการสร้างบุคลากรเพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวของธุรกิจภาคบริการด้านการบิน จึงเปิดหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบิน ซึ่งทั้ง 6 สถาบันการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาอยู่นี้ ได้เปิดดำเนินการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้เช่นกันแต่สถาบันมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องการให้นักศึกษาเข้าเรียนเป็นจำนวนมาก และสามารถจัดตั้งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ครบครัน เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น หนึ่งในสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลายสถาบันนำมาเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน คือการสร้างศูนย์ฝึกปฏิบัติการธุรกิจการบิน (Aviation Business Training Center) ที่มีความทันสมัยที่สุด จำลองระบบเกี่ยวกับธุรกิจการบินที่

เสมือนจริง อาทิ อาคารผู้โดยสารที่หรูหรา ห้องฝึกปฏิบัติการภาคพื้น และห้องฝึกปฏิบัติการบนเครื่องบินที่ครบวงจร เพื่อรองรับต่อการฝึกภาคปฏิบัติให้กับนักศึกษาที่ครบกระบวนการ ให้เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง

สำหรับวัตถุประสงค์สำหรับการจัดสร้างศูนย์ฝึกปฏิบัติการธุรกิจการบินหรือศูนย์ฝึกปฏิบัติการจำลองสายการบินนั้น เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เห็นบรรยากาศจริง สามารถฝึกปฏิบัติการให้บริการในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเรียนรู้การแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ในเที่ยวบินตามหลักมาตรฐานสากล เพื่อเป็นการเปิดมุมมองให้นักศึกษาได้เห็นเกี่ยวกับการจัดการด้านการบินทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นสายการบินแบบพรีเมียม (Premium Airlines) สายการบินแบบกึ่งพรีเมียม (Light Premium Airlines) หรือ สายการบินต้นทุนต่ำ (Low - Cost Airlines) เพราะอนาคตข้างหน้าเชื่อว่าการเปิดตัวของสายการบินที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจะทำให้ความต้องการบุคลากรทางด้านนี้มีมากขึ้นตามไปด้วย ที่สำคัญทางหลักสูตรจะพัฒนาเรื่องของภาษาของผู้เรียนไปพร้อมๆ กัน เพราะการทำงานด้านสายการบินจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

สื่อการเรียนการสอนที่สำคัญอีกประการ คือนักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานที่หรือสถานประกอบการจริง ทั้ง 6 สถาบันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เรียนลึกจากสื่อการเรียนการสอนที่สมจริง โดยการจัดโครงการศึกษาคุณ สถานประกอบการต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบิน อาทิ หน่วยงานท่าอากาศยาน หน่วยงานสายการบิน รวมไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักศึกษาอีกด้วย

4) ด้านคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ

จากผลการสัมภาษณ์ด้านคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ พบว่าสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง ปฏิบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พุทธศักราช 2548 ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดไว้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรในระดับปริญญาตรีจะต้องเปิดเผยข้อมูลรายชื่อและคุณวุฒิของอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ทั้งอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ โดยเกณฑ์มาตรฐาน ในด้านจำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์ตามราชกิจจานุเบกษา ระบุไว้ว่า

หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

- อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้องมีอาจารย์ประจำหลักสูตรตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรนั้น จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และมีอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจำนวนไม่น้อยกว่า 3 คน ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และ

ต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่เกี่ยวข้องหรือไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

- อาจารย์ประจำหลักสูตร ที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2558 เริ่มบังคับใช้ ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดวิธีการและเกณฑ์การคัดเลือกให้ได้มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษเอง (เน้นการทดสอบด้านการอ่าน เขียน และพูดในระดับสามารถใช้งานได้ เช่น สถาบันการบินพลเรือน กำหนดต้องมีผลคะแนนทดสอบภาษาอังกฤษ TOEIC 600 คะแนนขึ้นไป และมหาวิทยาลัยรังสิต กำหนดต้องผ่านการทดสอบการประเมินภาษาอังกฤษ TOEFL 500 คะแนนขึ้นไป เป็นต้น)

- ปัญหาและแนวทางแก้ไข

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จากสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง กล่าวว่า ปัจจุบันประสบปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร หรืออาจารย์วิชาชีพทางการบิน โดยเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาตรงสายด้านการบินมีจำนวนน้อย และไม่มีความต้องการจะเป็นอาจารย์ในตำแหน่งอาจารย์ประจำ โดยส่วนใหญ่มีความสนใจตำแหน่งอาจารย์พิเศษ ทำให้ทางหลักสูตรฯ และสถาบันอุดมศึกษาดังกล่าว เกิดความยากลำบากในการหาอาจารย์ในตำแหน่งอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาตรงตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เป็นอาจารย์พิเศษ ที่มีประสบการณ์ตรงทางการบินทำการสอนในรายวิชาชีพด้านการบินเพื่อทดแทนการขาดแคลนของอาจารย์ประจำเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นสำหรับการเรียนการสอนในระดับหลักสูตรฯ ซึ่งจะส่งผลสืบเนื่องต่ออาจารย์ประจำที่มีสัดส่วนนักศึกษาไม่ได้มาตรฐาน และทำให้อาจารย์ประจำมีภาระงานสอน งานดูแลนักศึกษาในทุก ๆ ด้านที่มากกว่าปกติ และส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการ งานวิจัย และงานด้านอื่น ๆ ไม่เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

5) ด้านการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์จากสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง ด้านการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ พบว่าบัณฑิตที่จบการศึกษา และได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ในส่วนงานต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้รับการตอบรับจากสถานประกอบการในระดับดี เมื่อเฉลี่ยรวมกันทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษา

อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ ของสถาบันการบินพลเรือน ให้ความคิดเห็นว่า บัณฑิตที่จบการศึกษาจากสถาบันการบินพลเรือน ร้อยละ 90 ได้ทำงานในหน่วยงานท่าอากาศยาน

หน่วยงานสายการบิน หน่วยงานสนับสนุนด้านการบิน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพราะเนื่องจาก หลักสูตรฯ มีการพัฒนานักศึกษาตั้งแต่แรกเริ่มเมื่อเข้ามาในชั้นปีที่ 1 ในทักษะภาษาอังกฤษเพื่อให้นักศึกษาสามารถผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และสามารถนำความรู้ทางภาษาอังกฤษ ทั้งทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ไปใช้ได้จริงในอุตสาหกรรมการบิน พร้อมทั้งมีการเรียนการสอนที่สอดคล้องเนื้อหาวิชาการเฉพาะทางด้านการบิน ทำให้บัณฑิตที่จบการศึกษา ได้รับผลตอบแทนจากสถานประกอบการเป็นอย่างดีทั้งในขณะฝึกปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานจริงในอุตสาหกรรมการบิน

อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ ของสถาบันอุดมศึกษาที่เหลืออีก 5 ท่าน ให้ความคิดเห็นตรงกันว่า บัณฑิตที่จบการศึกษา มีอัตราการได้งาน ร้อยละ 70 ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุตสาหกรรมการบิน และยังมีผลตอบแทนจากทางสถานประกอบการในเรื่องของทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิตที่ไม่มีความชำนาญในการใช้ภาษา สำหรับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ได้นำข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ทางด้านทักษะภาษาอังกฤษดีขึ้น โดยมีการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษสอดคล้องไปในรายวิชาของหลักสูตรฯ โดยให้อาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรวมถึงเอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในอัตราส่วนที่มีมากกว่าภาษาไทย และปรับเปลี่ยนอาจารย์ผู้รับผิดชอบการสอนภาษาอังกฤษ โดยมุ่งเน้นให้เป็นอาจารย์ต่างชาติ (NATIVE SPEAKER) เพื่อให้นักศึกษา ได้เรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ที่ถูกต้องตามหลักภาษา ให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งงานปัจจุบัน ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในตารางที่ 4.4 ถึงตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	14	43.75
เพศหญิง	18	56.25
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.4 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 32 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเพศหญิง 18 คน (ร้อยละ 56.25) และกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเพศชาย 14 คน (ร้อยละ 43.75)

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
21 – 30 ปี	12	37.50
31 – 40 ปี	12	37.50
41 – 50 ปี	6	18.75
มากกว่า 50 ปี	2	6.25
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.5 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 12 คน (ร้อยละ 37.50) มีช่วงอายุระหว่าง 21- 30 ปี และ

31-40 ปี ในจำนวนที่เท่ากัน รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.75) มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของวุฒิการศึกษา

วุฒิการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00
ปริญญาตรี	17	53.12
ปริญญาโท	13	40.63
ปริญญาเอก	2	6.25
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.6 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จำนวน 17 คน (ร้อยละ 53.12) มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี รองลงมา ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 13 คน (ร้อยละ 40.63) มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาโท และมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.25) มีคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอก ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของตำแหน่งงานปัจจุบัน

ตำแหน่งงานปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับปฏิบัติการ	16	50.00
ระดับผู้จัดการขึ้นไป	16	50.00
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.7 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน เมื่อจำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ และตำแหน่งระดับผู้จัดการขึ้นไป ในจำนวนที่เท่ากัน (ร้อยละ 50.00)

ตารางที่ 4.8 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการปฏิบัติงาน

ระยะเวลาการปฏิบัติงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 – 1 ปี	4	12.50
2 – 3 ปี	11	34.40
4 – 5 ปี	5	15.60
มากกว่า 5 ปี	12	37.50
รวม	32	100

จากตารางที่ 4.8 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า โดยผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ จำนวน 12 คน (ร้อยละ 37.50) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมาแล้วมากกว่า 5 ปี รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 11 คน (ร้อยละ 34.40) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมาแล้ว 2-3 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 5 คนมีระยะเวลาการปฏิบัติงานมาแล้ว 4-5 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 คน (ร้อยละ 12.50) มีระยะเวลาการปฏิบัติงานมาแล้ว 0-1 ปี ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จำนวนและร้อยละของประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน

ประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หน่วยงานสายการบิน	12	37.50
หน่วยงานท่าอากาศยาน	8	25.00
หน่วยงานสนับสนุนด้านการบิน	6	18.80
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน	6	18.80
รวม	32	100.00

จากตารางที่ 4.9 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า โดยส่วนมาก จำนวน 12 คน (ร้อยละ 37.50) อยู่ในหน่วยงานสายการบิน รองลงมาจำนวน 8 คน (ร้อยละ 25.00) อยู่ในหน่วยงานสนับสนุนด้านการบิน และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 คน (ร้อยละ 18.80) อยู่ในหน่วยงานท่าอากาศยาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน ในจำนวนที่เท่ากัน ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม ระดับการศึกษาของบัณฑิต สาขาวิชา และประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในตารางที่ 4.10 ถึงตารางที่ 4.12 (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ตารางที่ 4.10 จำนวนและร้อยละของความต้องการด้านระดับการศึกษาของบัณฑิต

ระดับการศึกษาของบัณฑิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปวช./ปวส.	0	0.00
ปริญญาตรี	32	100.00
ปริญญาโท	9	28.10
ปริญญาเอก	0	0.00
รวม	-	-

จากตารางที่ 4.10 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า เมื่อพิจารณาความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ระดับการศึกษาของบัณฑิตที่ต้องการเป็นอันดับแรก คือการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน (ร้อยละ 100.0) รองลงมาคือการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน (ร้อยละ 28.10) ตามลำดับสามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 32 คน มีความต้องการบัณฑิตในระดับปริญญาตรีมากที่สุด

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของความต้องการด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของบัณฑิต

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาทางการบิน	32	100.00
สาขาวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศ	29	90.62
สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์	8	25.00
สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์	2	6.25
สาขาวิชาทางด้านกฎหมาย	5	15.62

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของความต้องการด้านสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของบัณฑิต (ต่อ)

สาขาวิชา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สาขาวิชาอื่น ๆ	0	0.00
รวม	-	-

จากตารางที่ 4.11 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า โดยสาขาวิชาที่ต้องการเป็นอันดับแรกได้แก่ สาขาด้านการบิน จำนวน 32 คน (ร้อยละ 100.0) รองลงมา ได้แก่ ด้านภาษาต่างประเทศ จำนวน 29 คน (ร้อยละ 90.62) สาขาด้านสังคมศาสตร์ จำนวน 8 คน (ร้อยละ 25.0) สาขาด้านกฎหมาย จำนวน 5 คน (ร้อยละ 15.62) และสาขาด้านวิทยาศาสตร์จำนวน 2 คน (ร้อยละ 6.25) ตามลำดับสามารถสรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 32 คน มีความต้องการบัณฑิตที่จบสาขาวิชาทางด้านการบินมากที่สุด

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของความต้องการด้านประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต

ประสบการณ์ทำงาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	10	31.25
1 – 2 ปี	17	53.12
มากกว่า 2 ปี	1	3.12
ไม่มีประสบการณ์แต่จบทางด้านการบิน	20	62.5
ไม่มีประสบการณ์แต่เคยฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน	26	81.25
รวม	-	-

จากตารางที่ 4.12 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่าเมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จำนวน 26 คน (ร้อยละ 81.3) เห็นว่าบัณฑิตที่จบมาไม่ต้องมีประสบการณ์แต่ต้องผ่านการฝึกงานทางอุตสาหกรรมการบิน รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 20 คน (ร้อยละ 62.5) เห็นว่าบัณฑิตที่จบมาไม่ต้องมีประสบการณ์แต่ต้องจบการศึกษาทางด้านการบิน ผู้ตอบแบบสอบถาม

จำนวน 17 คน (ร้อยละ 53.1) เห็นว่าบัณฑิตที่จบมาควรมีประสบการณ์ทำงานมาแล้ว 1-2 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 10 คน (ร้อยละ 31.3) เห็นว่าบัณฑิตที่จบมาไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ก็ได้ ตามลำดับ

4.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน

ข้อมูลคุณลักษณะด้านทักษะทางวิชาชีพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติจำแนกตามคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม คุณลักษณะด้านความรู้คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญา คุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และคุณลักษณะด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในตารางที่ 4.13 ถึงตารางที่ 4.18

โดยข้อมูลระดับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบินมีเกณฑ์การคิดคะแนน ตามการจัดลำดับของ Likert Scale ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.01-1.80	หมายถึง ตรงตามระดับความพึงประสงค์น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง ตรงตามระดับความพึงประสงค์น้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง ตรงตามระดับความพึงประสงค์ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง ตรงตามระดับความพึงประสงค์มาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง ตรงตามระดับความพึงประสงค์มากที่สุด

- คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. มีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	4.31	0.64	มากที่สุด
2. เคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม	4.34	0.54	มากที่สุด

ตารางที่ 4.13 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล (ต่อ)

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
3. มีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	3.66	0.90	มาก
4. เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย	4.19	0.54	มาก
5. มีภาวะเป็นผู้นำมีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	3.94	0.76	มาก
เฉลี่ยรวม	4.09	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.13 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ พบว่า การเคารพกฎระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.34 การมีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.31 การเคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.19 การมีภาวะเป็นผู้นำ มีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.94 และด้านการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.66 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมาก โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมค่าเฉลี่ย 4.09 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68

- คุณลักษณะด้านความรู้

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้	4.03	0.65	มาก
2. มีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.50	0.62	มากที่สุด
3. ต้องหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณญาณอย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในอุตสาหกรรมการบินได้	4.28	0.77	มากที่สุด
4. มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม	3.88	0.75	มาก
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.03	0.74	มาก
เฉลี่ยรวม	4.14	0.71	มาก

จากตารางที่ 4.14 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้ พบว่า ด้านขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 ด้านการหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณญาณอย่าง

เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบิน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 ด้านการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.03 และด้านความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.8 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความรู้จากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมาก โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 4.14 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

- ด้านทักษะทางปัญญา

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญาโดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในด้านต่างๆ ดังนี้	4.09	0.78	มาก
- ด้านการจัดการท่าอากาศยาน			
- ด้านการจัดการสายการบิน	4.47	0.62	มากที่สุด
- ด้านการจัดการจราจรทางอากาศ	3.12	0.87	ปานกลาง
- ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์การบิน	3.53	0.80	มาก
- ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบิน	3.97	0.86	มาก
- ด้านการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบิน	3.47	0.76	มาก
- ด้านการจัดการความปลอดภัยด้านการบิน	4.44	0.88	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
- ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ	3.19	0.69	ปานกลาง
- ด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านการบิน	3.31	0.78	ปานกลาง
- ด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบิน	2.16	1.22	น้อย
- ด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน	4.81	0.40	มากที่สุด
2. มีขีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป	3.53	0.72	มาก
3. มีความรู้พื้นฐาน มีคุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.56	0.62	มากที่สุด
4. มีความรู้ในสาขาวิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	4.62	0.55	มากที่สุด
5. มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	4.56	0.67	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.86	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.15 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ด้านทักษะทางปัญญามีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน ในด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.81 ด้านการจัดการจัดการสายการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.47 ด้านการจัดการความปลอดภัยเกี่ยวกับการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.44 ด้านการจัดการท่าอากาศยานมีค่าคะแนน

เฉลี่ยรวม 4.09 ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.97 การจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.53 ด้านการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.47 ด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านการบิน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.31 ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.19 การจัดการจราจรทางอากาศมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.12 ด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 2.16 ตามลำดับ

สำหรับทักษะทางการบิน พบว่า ทักษะด้านการมีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.62 ด้านการมีความรู้ในสาขาวิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.56 ด้านความรู้พื้นฐาน มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ อยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.56 และด้านการมีจิตความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 3.53 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญาจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงพอใจในระดับมาก โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 3.86 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75

- คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. สามารถฟังและอ่าน รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง	4.40	0.66	มากที่สุด
2. สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง	4.44	0.67	มากที่สุด

ตารางที่ 4.16 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล (ต่อ)

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
3. สามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มิมีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้โดยมีประสิทธิภาพ	4.19	0.82	มาก
4. มีทักษะและความชำนาญการในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาที่งาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม	4.56	0.67	มากที่สุด
5. มีความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบิน	4.50	0.72	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.42	0.71	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยด้านการมีทักษะและความชำนาญการในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาที่งาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.56 ด้านความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบินมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.50 ด้านความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.44 ด้านความสามารถฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.40 และด้านความสามารถทำงานใน

วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มิวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.19 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมากที่สุด โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 4.22 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71

- คุณลักษณะด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

(n = 32)

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. มีความชำนาญการทางด้านตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน)	2.81	1.09	ปานกลาง
2. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้	4.81	0.54	มากที่สุด
3. มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	4.16	0.68	มาก
4. มีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.53	0.80	มาก
5. มีความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปได้	3.50	0.88	มาก
เฉลี่ยรวม	3.76	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.17 พนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร

และการใช้เทคโนโลยี พบว่า ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี โดยด้านความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.81 ด้านความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.16 ด้านความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.53 ด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่าน โปรแกรมสำเร็จรูปได้มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50 และด้านความชำนาญการทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน) มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.81 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมาก โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 3.76 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80

- ความพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ

ตารางที่ 4.18 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านอื่น ๆ โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล (n = 32)

ความพึงประสงค์ด้านอื่น ๆ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงประสงค์
1. สำเร็จการศึกษาในระดับ :			
- ปริญญาตรี (สาขาวิชาด้านการบิน)	4.84	0.45	มากที่สุด
- ปริญญาโท (สาขาวิชาด้านการบิน)	2.72	1.02	ปานกลาง
2. สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง	3.81	0.93	มาก
3. สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบินโดยเฉพาะ	4.41	0.91	มากที่สุด
4. มีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป	4.28	0.85	มากที่สุด
5. มีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัท	4.75	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.14	0.77	มาก

จากตารางที่ 4.18 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน ให้ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านอื่น ๆ ดังหัวข้อข้างต้น พบว่า ด้านการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี (สาขาวิชาด้านการบิน) มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.84 การมีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัทมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.75 การสำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบิน โดยเฉพาะมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.41 ด้านการมีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.28 การสำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงมีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.81 สำหรับการสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท (สาขาวิชาด้านการบิน) มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.72 ตามลำดับ

และเมื่อพิจารณาในภาพรวม พบว่า ระดับความพึงประสงค์ของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านอื่น ๆ จากพนักงานในอุตสาหกรรมการบินอยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมาก โดยพนักงานในอุตสาหกรรมการบินให้คะแนนในภาพรวมเฉลี่ย 4.14 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77

สรุปจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามของพนักงานในอุตสาหกรรมการบินเพื่อทราบถึงระดับความพึงประสงค์ของบัณฑิตในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย ระดับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับความพึงประสงค์ในระดับมาก

โดยคุณลักษณะด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.42 รองลงมาคือด้านความรู้ โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.14 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.09 ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.86 และด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.76 ตามลำดับ

4.1.5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านปัญหาของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน)

ข้อมูลด้านปัญหาของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) ที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยพบเจอ โดยผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การวิเคราะห์ข้อมูล ตามระดับของปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามเคยพบเจอใน บัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแปรผล

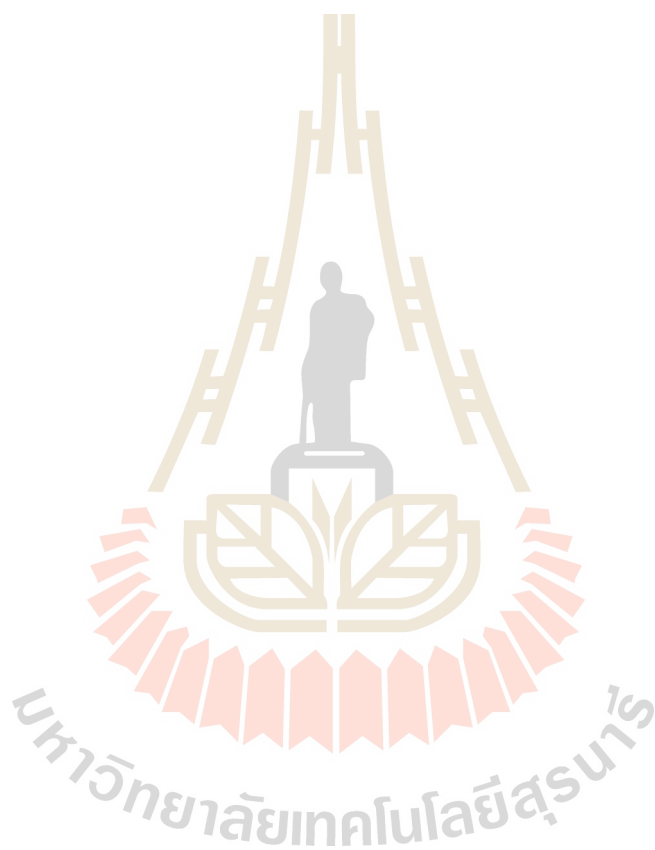
(n = 32)

ปัญหาด้านคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน)	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับของ ปัญหา
1. ไม่มีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน	2.97	1.09	ปานกลาง
2. ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	3.03	0.82	ปานกลาง
3. ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	2.59	0.95	น้อย
4. ไม่มีการพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.12	1.13	ปานกลาง
5. ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	2.00	0.84	น้อย
6. ไม่มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพอย่างแท้จริง	2.88	1.16	ปานกลาง
7. ไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริตในหน้าที่การงาน	2.38	1.01	น้อย
เฉลี่ยรวม	2.71	1.00	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 การรวบรวมแบบสอบถามจากพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน พบว่า คะแนนเฉลี่ย ระดับของปัญหาด้านคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาวิชาด้านการบินในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.71 มีปัญหาในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอธิบายได้ดังนี้ ปัญหาขาดความอดทน อดกลั้นในการทำงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.97 ปัญหาขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.03 ปัญหาขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.59 ปัญหาขาดการพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.12 ปัญหาขาดความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม

เท่ากับ 2.00 ปัญหาความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพอย่างแท้จริง มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.88 และปัญหาความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวมเท่ากับ 2.38 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัย เรื่องรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed methods research) โดยมีวัตถุประสงค์สำหรับการวิจัย คือ

- 1) เพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- 2) เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- 3) เพื่อหาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรม

การbin

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งเป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดคุณลักษณะของประชากรที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัย จึงใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 38 คน ได้แก่ อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinและพนักงานระดับผู้จัดการขึ้นไป และระดับปฏิบัติการในอุตสาหกรรมด้านการbin โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย 2 รูปแบบ ดังนี้

- 1) การสัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจการbin แบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับ รูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ กิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ การใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ คุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตร และการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
- 2) การใช้แบบสอบถามกับพนักงานในอุตสาหกรรม การbin แบ่งคำถามออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการbin แยกเป็นรายด้าน จำนวน 5 ด้าน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา และส่วนที่ 3 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการbin) ที่พึงประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และนำค่าสถิติ มาวิเคราะห์ ซึ่งสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ นำมาใช้ในการบรรยายของข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

5.1.1 ศึกษาและเปรียบเทียบรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

1) ด้านรูปแบบโครงสร้างหลักสูตรฯ

- ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญา สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษาที่มีชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญาที่เหมือนกัน 5 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม โดยทั้ง 5 แห่ง ใช้ชื่อหลักสูตรและชื่อปริญญาว่า หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต หรือ บธ.บ. สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbin สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการbin สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbin สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการbin และ สาขาวิชาบริหารการbin ตามลำดับ แต่จะมีเพียงสถาบันอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียวที่เปิดสอน และใช้ชื่อหลักสูตร และชื่อปริญญา ว่า หลักสูตรเทคโนโลยีการbinบัณฑิต สาขาการจัดการการbin หรือ ทล.บ. คือ สถาบันการbinพลเรือน สถาบันสมทบมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

- ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบในหัวข้อปีหลักสูตร สรุปได้ว่า 2 สถาบันอุดมศึกษาที่มีการปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ มหาวิทยาลัยรังสิต ปัจจุบันเป็นหลักสูตรปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2554 และสถาบันการbinพลเรือน หลักสูตรปรับปรุง ปีพุทธศักราช 2555 ส่วน 4 สถาบันอุดมศึกษาที่เหลือ เป็นหลักสูตรใหม่ โดยมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2555 สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2557 มหาวิทยาลัยเกริก หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2555 และมหาวิทยาลัยนครพนม หลักสูตรใหม่ ปีพุทธศักราช 2554 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยรังสิต มีการเปิดการเรียนการสอนในหลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ซึ่งครบระยะเวลา 5 ปี ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ ดังนั้น ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมการbin และมีมาตรฐานการศึกษาเทียบเท่าระดับสากล ซึ่งหลักสูตรปรับปรุงล่าสุดนั้น จะใช้ในการเรียนการสอนปีการศึกษา 2559

- ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบระบบภาคการศึกษา สรุปได้ว่า 5 สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอนในระบบการศึกษาแบบทวิภาค หรือ 2 ภาคการศึกษา ได้แก่มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม โดยแบ่งเป็นภาคเรียนที่ 1 ช่วงระหว่างเดือนสิงหาคมถึงเดือนธันวาคม และ

ภาคเรียนที่ 2 ช่วงระหว่างเดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม และ 1 สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนแบบระบบไตรภาค หรือ 3 ภาคการศึกษา ได้แก่สถาบันการบินพลเรือน โดยแบ่งเป็นภาคการศึกษาที่ 1 ช่วงระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกันยายน ภาคการศึกษาที่ 2 ช่วงระหว่างเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม และภาคการศึกษาที่ 3 ช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม

- ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบ โครงสร้างหลักสูตรรวม สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยนครพนม มีจำนวนหน่วยกิตรวมทั้งสิ้นตลอดหลักสูตร คือ 129 หน่วยกิต ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้ง 3 สถาบันมีรูปแบบหลักสูตรที่คล้ายคลึงกัน แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนของการเปิดการเรียนการสอน ซึ่งอีก 3 สถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สถาบันการบินพลเรือน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก มีจำนวนหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตรจำนวน 165 หน่วยกิต, 142 หน่วยกิต และ จำนวน 135 หน่วยกิต ตามลำดับ

- ผลจากการศึกษาและเปรียบเทียบ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยรังสิต และมหาวิทยาลัยนครพนมมีรูปแบบหลักสูตรคล้ายคลึงกัน ทำให้จำนวนหน่วยกิตในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเท่ากัน คือ 30 หน่วยกิต โดยสามารถแยกเป็นกลุ่มภาษาต่างประเทศ กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ และกลุ่มสหวิทยาการและพลศึกษา ซึ่งสถาบันอีก 3 สถาบัน ได้แก่ สถาบันการบินพลเรือน สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก มีจำนวนหน่วยในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 38 หน่วยกิต, 31 หน่วยกิต และ 31 หน่วยกิต ตามลำดับ

- ผลการศึกษาและเปรียบเทียบหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน สรุปได้ว่า มีเพียง 2 สถาบันอุดมศึกษาเท่านั้นที่เปิดสอนในหมวดวิชาเสริมพื้นฐาน ซึ่งมีการเปิดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐานสำหรับธุรกิจการบิน และรายวิชาว่ายน้ำและพลศึกษา คือสถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ และมหาวิทยาลัยเกริก

- ผลการศึกษาและเปรียบเทียบหมวดวิชาเฉพาะ สรุปได้ว่าตามรูปแบบ โครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของทั้ง 6 สถาบันอุดมศึกษานั้นจะแบ่งกลุ่มวิชาออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มวิชาแกนหรือกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ ซึ่งกลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ จะประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐานทางบริหารธุรกิจตลอดจนรายวิชาความรู้เบื้องต้นของอุตสาหกรรมการบินทั้งระบบ 2. กลุ่มวิชาชีพบังคับในส่วนของกลุ่มวิชาชีพบังคับ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และสถาบันการบินพลเรือน ได้กำหนดรายวิชาโดยแยกไปตามแขนงวิชาต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ประกอบด้วย แขนงวิชาธุรกิจโลจิสติกส์ทางการบิน แขนงวิชาการปฏิบัติการทางการบิน และแขนงวิชางานบริการการบิน สถาบันการบินพลเรือน ประกอบด้วย แขนงการจัดการจราจรทางอากาศ

แผนงานจัดการการขนส่งสินค้าทางอากาศ และแผนงานจัดการท่าอากาศยาน และสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอีก 4 สถาบันอุดมศึกษานั้น ในกลุ่มวิชาชีพบังคับไม่มีการแบ่งแยกเป็นแขนงวิชา

3. กลุ่มวิชาชีพเลือก และมีการแบ่งวิชาเอกหรือแขนงวิชาโดยให้นักศึกษาเลือกเรียนในวิชาเอกหรือแขนงวิชาที่ตนเองสนใจ สามารถแจกแจงเป็นแต่ละสถาบัน ได้ดังนี้

- มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นแขนงวิชาต่าง ๆ รวม 3 แขนงวิชา ได้แก่ แขนงธุรกิจ โลจิสติกส์ทางการบิน แขนงการปฏิบัติการทางการบิน และแผนงานบริการการบิน

- มหาวิทยาลัยรังสิต มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาชีพเลือกต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชาการจัดการงานบริการผู้โดยสารและท่าอากาศยาน กลุ่มวิชาการจัดการขนส่งสินค้าทางอากาศ กลุ่มวิชาการจัดการกิจกรรมพิเศษ กลุ่มวิชาการจัดการธุรกิจนำเที่ยว กลุ่มวิชาการจัดการกีฬาและนันทนาการเชิงพาณิชย์ และกลุ่มวิชาการจัดการ โรงแรมและภัตตาคาร

- สถาบันการบินพลเรือน มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาเอกเลือก ได้แก่ แผนงานจัดการจราจรทางอากาศ แผนงานจัดการการขนส่งสินค้าทางอากาศ และแผนงานจัดการท่าอากาศยาน

- สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาเอกเลือก ออกเป็นทั้งหมด 7 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจการบิน กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการ โลจิสติกส์ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการการค้าสมัยใหม่ กลุ่มวิชาเลือกด้านการจัดการธุรกิจอาหาร กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาอังกฤษ กลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาจีน และกลุ่มวิชาเลือกด้านภาษาญี่ปุ่น

- มหาวิทยาลัยเกริก และมหาวิทยาลัยนครพนม ไม่มีการแบ่งนักศึกษาออกเป็นกลุ่มวิชาชีพเลือก หรือแขนงวิชา

- ผลการศึกษาและเปรียบเทียบหมวดเลือกเสรี สรุปได้ว่าสถาบันอุดมศึกษา ทั้ง 6 แห่ง มีการบังคับให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาเลือกเสรี จำนวนทั้งสิ้น 6 หน่วยกิต โดยนักศึกษาสามารถลงทะเบียนเรียนในรายวิชาที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรีของแต่ละสถาบัน โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เคยเรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับจำนวนหน่วยกิต

2) ด้านผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจ
ด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจ
ด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน

หัวข้อ	รายละเอียด
1. ด้านรูปแบบการ เรียนการสอนของ หลักสูตรฯ	<p>อาจารย์ผู้สอนได้ประยุกต์เนื้อหาทางด้านประสบการณ์และวิชาชีพใน อุตสาหกรรมการบิน ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของตนเอง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนนี้เป็นเพียงตัวอย่างให้อาจารย์ผู้สอน พิจารณาเพื่อพัฒนาตามความถนัดและความสนใจของนักศึกษาใน แต่ละสถาบัน แต่ละแนวทางการจัดการเรียนการสอนสามารถ ผสมผสานให้สอดคล้องกับบริบทของสาระการเรียนรู้ หรือ สถานการณ์ในแต่ละชั้นเรียน ได้สรุปลักษณะเด่นของการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้ นักศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน มีรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มรายวิชาต่าง ๆ ที่สามารถค้นคว้าหา ความรู้ด้วยตนเอง และสามารถปฏิบัติได้จริง ตลอดจนได้ฝึกทักษะการ สังเกตการณ์เก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล คิดแก้ปัญหาอย่างเป็น ระบบ และนักศึกษาได้มีโอกาสรับประสบการณ์ จากผู้ทรงคุณวุฒิ และพนักงานที่ปฏิบัติงานอยู่ในอุตสาหกรรมการบินทั้งระบบ ซึ่งมี ประสบการณ์ในการทำงานเป็นระยะเวลายาวนาน มาให้ความรู้ เปิด ประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักศึกษา และสามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดและประสบการณ์ระหว่างนักศึกษาด้วยกัน และที่สำคัญมี รูปแบบการเรียนการสอน โดยให้นักศึกษา สามารถแก้ไขปัญหาและ สถานการณ์เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะเมื่อนักศึกษา สำเร็จการศึกษาไปแล้ว สามารถนำไปปรับ และประยุกต์ใช้กับการ ทำงานในอุตสาหกรรมการบินได้เป็นอย่างดี เนื่องจากลักษณะของงาน ในอุตสาหกรรมการบินจะมุ่งเน้นในส่วนของบริการเพื่อให้เกิด ความพึงพอใจสูงสุด สถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่คาดคิดก็สามารถเกิดขึ้น ได้ตลอดเวลา</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจ
ด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ	<p>อาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน จะใช้กิจกรรมที่นักศึกษาเป็นผู้กระทำหรือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยความกระตือรือร้น เช่น ได้คิดค้นคว้า รายงาน ทำโครงการ สัมภาษณ์ แก้ปัญหาสถานการณ์เฉพาะหน้าต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง รวมทั้งใช้กิจกรรมที่นักศึกษาได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในมหาวิทยาลัย หน่วยงานของท่าอากาศยาน สายการบิน และหน่วยงานสนับสนุนในอุตสาหกรรมการบินที่หลากหลายทั้งบุคคลและเครื่องมือทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนใช้กิจกรรมที่เน้นการให้นักศึกษาประเมินตนเอง เพราะเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา เข้าไปทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของอุตสาหกรรมการบิน นักศึกษาจะต้องพัฒนาเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา พร้อมทั้งสามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และจะต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่นจุดด้อยและพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น</p>
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ	<p>นักศึกษาได้เรียนรู้จากสถานประกอบการจริง ทั้ง 6 สถาบันที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในครั้งนี้ มีการให้นักศึกษาได้เรียนรู้ เรียนลึกจากสื่อการเรียนการสอนที่มีความเสมือนจริง โดยการจัดโครงการศึกษาดูงานในอุตสาหกรรมการบิน อาทิ หน่วยงานท่าอากาศยาน หน่วยงานสายการบิน รวมไปถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการเปิดโลกทัศน์ และประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับนักศึกษา รวมทั้งปัจจุบันประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เข้ามามีบทบาททำให้อุตสาหกรรมการบินมีการขยายตัวอย่างกว้างขวางในทุกมิติ ทุกสถาบันอุดมศึกษาจัดตั้งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ครบครัน เพื่อรองรับจำนวนนักศึกษา</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน (ต่อ)

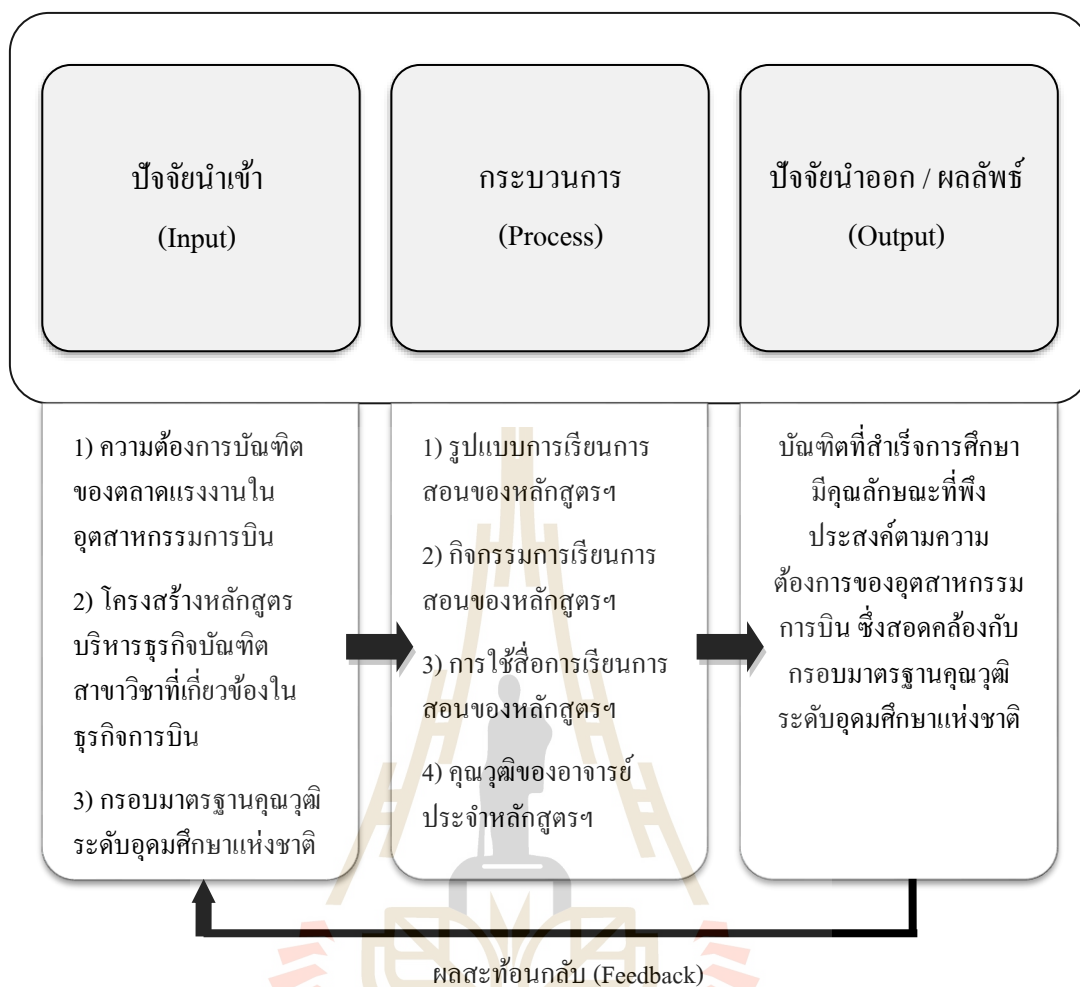
หัวข้อ	รายละเอียด
3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ (ต่อ)	<p>ที่เพิ่มขึ้น หนึ่งในสิ่งอำนวยความสะดวกที่หลายสถาบันนำมาเพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน คือการสร้างศูนย์ฝึกปฏิบัติการธุรกิจการบิน (Aviation Business Training Center) ที่มีความทันสมัยที่สุด จำลองระบบเกี่ยวกับธุรกิจการบินที่เสมือนจริง อาทิ อาคารผู้โดยสารที่หรูหรา ห้องฝึกปฏิบัติการภาคพื้นและห้องฝึกปฏิบัติการบนเครื่องบินที่ครบวงจร เพื่อรองรับต่อการฝึกภาคปฏิบัติให้กับนักศึกษาที่ครบกระบวนการ ให้เป็นมืออาชีพอย่างแท้จริง</p>
4. ด้านคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ	<p>อาจารย์ประจำหลักสูตรฯ ที่สถาบันอุดมศึกษารับเข้าใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2558 เริ่มบังคับใช้ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดวิธีการและเกณฑ์การคัดเลือกให้ได้มาตรฐาน หรือจัดทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษเอง</p> <p>ในส่วนของปัญหาที่พบด้านคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ สรุปได้ว่า ประสพปัญหาเรื่องการขาดแคลนบุคลากร หรืออาจารย์วิชาชีพทางการบิน โดยเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาตรงสายด้านการบินมีจำนวนน้อย และไม่มีความต้องการจะเป็นอาจารย์ในตำแหน่งอาจารย์ประจำสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่ในแต่ละสถาบันอุดมศึกษา เป็นอาจารย์พิเศษ ที่มีประสบการณ์ตรงทางการบิน ทำการสอนในรายวิชาชีพทางการบินเพื่อทดแทนการขาดแคลนของอาจารย์ประจำเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นสำหรับการเรียนการสอนในระดับหลักสูตรฯ</p>
5. ด้านการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ	<p>บัณฑิตที่จบการศึกษา มีอัตราการได้งาน ร้อยละ 70 ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานอุตสาหกรรมการบิน และยังมีผลตอบรับจากทางสถานประกอบการในเรื่องของทักษะทางด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิต</p>

ตารางที่ 5.1 สรุปผลการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ในหลักสูตรบริหารธุรกิจด้านการ
การบินของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
5. ด้านการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ (ต่อ)	<p>ที่ไม่มีความชำนาญในการใช้ภาษา สำหรับการติดต่อสื่อสารซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ได้นำข้อเสนอแนะจากสถานประกอบการมาแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ทางด้านทักษะภาษาอังกฤษดีขึ้น โดยมีการพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษสอดแทรกไปในรายวิชาของหลักสูตรฯ โดยให้อาจารย์ในรายวิชาต่าง ๆ ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการสื่อสารรวมถึงเอกสารประกอบการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในอัตราส่วนที่มีมากกว่าภาษาไทย และปรับเปลี่ยนอาจารย์ผู้รับผิดชอบการสอนภาษาอังกฤษโดยมุ่งเน้นให้เป็นอาจารย์ต่างชาติ (NATIVE SPEAKER) เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักภาษาให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้</p>

3) ผลการศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีรูปแบบหลักสูตร และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตร รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำหลักทฤษฎีระบบ (System theory) มาเป็นต้นแบบของรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน โดยรูปแบบหลักสูตรฯ ดังกล่าว ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) 2) กระบวนการ (Process) และ 3) ปัจจัยนำออก หรือผลลัพธ์ (Output)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสรุปแบบจำลองรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 แบบจำลองรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสกุลปริยวิศว์ หงษ์สกุล

4) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบินในประเทศไทย สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

ผลการวิจัย เรื่องรูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบิน ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ตามวัตถุประสงค์ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบินในประเทศไทย

- จากผลการวิจัยด้านประชากรศาสตร์ สรุปได้ว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 32 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 56.25 การศึกษา ช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นช่วงละ 12 คน ร้อยละ 37.50 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 53.12 ตำแหน่งงานปัจจุบัน

ในระดับปฏิบัติการและระดับผู้จัดการขึ้นไป มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเท่ากับ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 50 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 5 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในหน่วยงานสายการบิน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50

- จากผลการวิจัยด้านความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการใช้บัณฑิตที่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาของบัณฑิต ในสาขาวิชาทางการบิน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 รวมทั้งมีความต้องการด้านประสบการณ์ของบัณฑิตที่ไม่มีประสบการณ์แต่เคยฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 81.25 รองลงมาคือ ไม่มีประสบการณ์แต่จบการศึกษาทางการบิน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 และมีประสบการณ์ทำงาน 1-2 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 53.12 ตามลำดับ

การวิจัยในครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ในเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน ในประเทศไทยซึ่งผลการวิจัยสามารถแยกเป็นรายด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการเคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือมีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย มีภาวะเป็นผู้นำ มีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้ และมีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรม ในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

- 2) คุณลักษณะด้านความรู้ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านมีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณญาณอย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบิน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และมีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบและเหมาะสม ตามลำดับ

3) คุณลักษณะด้านทักษะทางปัญญา มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือมีความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้มีความรู้พื้นฐาน คุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน ในด้านการจัดการสายการบิน ด้านการจัดการความปลอดภัยด้านการบิน ด้านการจัดการท่าอากาศยาน ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบิน ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการบิน มีขีดความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบิน ด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านการบิน ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ ด้านการจัดการจราจรทางอากาศ และด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบิน ตามลำดับ

4) คุณลักษณะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตที่มีทักษะและความชำนาญในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาที่งาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือ มีความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบิน มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งมีความสามารถในการฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง และสามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปฏิสัมพันธ์กับผู้มีวัฒนธรรมหรือความคิดเห็นที่แตกต่างกันได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับ

5) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือ มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับมีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่าน โปรแกรมสำเร็จรูปได้ และมีความชำนาญการทางด้านตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน) ตามลำดับ

6) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.77 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีระดับความพึงประสงค์มากที่สุด รองลงมา คือ มีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัทฯ สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบิน โดยเฉพาะมีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป และสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท ตามลำดับ

นอกจากด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตแล้วนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามที่อยู่ในอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบปัญหาด้านคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) ซึ่งผลการวิจัยปัญหาด้านคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) โดยรวม มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บัณฑิตไม่มีการพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง มีระดับของปัญหามากที่สุด รองลงมา คือ บัณฑิตไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน บัณฑิตไม่มีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน บัณฑิตไม่มีความรู้ความชำนาญในวิชาชีพอย่างแท้จริง บัณฑิตไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย บัณฑิตไม่มีความซื่อสัตย์ สุจริตในหน้าที่การงาน และบัณฑิตไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นระดับของปัญหาที่พบเจอ ตามลำดับ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม พบว่า บัณฑิตมีการเคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม พร้อมทั้งความซื่อสัตย์สุจริต มีระดับความพึงประสงค์สูงสุด แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการบินนั้น มีความต้องการที่จะให้บัณฑิตพึงระลึก และคำนึงถึงการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานประกอบการนั้น ๆ อยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ อภกร หงส์สมบัติ สุกัญญา บุญน้อม และ ไข่มุก บุญส่ง (2555) ได้ทำการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี พบว่า สถานประกอบการหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชน ต้องการบัณฑิตที่มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจ ได้รับความความลับและเคารพสิทธิส่วนบุคคล และประพฤติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ

2) ด้านความรู้ พบว่า บัณฑิตมีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบิน มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีระดับความพึงประสงค์สูงสุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สถานประกอบการในอุตสาหกรรมการบิน มีความต้องการใช้บัณฑิตที่มีความรู้ ทักษะทางวิชาชีพด้าน

การบิน มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และขับเคลื่อนธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวนีย์ ลาคน้อย (2555) ได้ทำการศึกษาความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะ บัณฑิตคหกรรมศาสตร์และความต้องการความรู้ทางวิชาการของบัณฑิตสาขาอาหารและ โภชนาการ ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์) สาขาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ พบว่า หัวหน้าสถานประกอบการ ที่เน้นทางด้าน โภชนาการมีความต้องการบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการในด้าน โภชนาการ เพื่อให้บัณฑิตมีความต้องการความรู้ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพใน ทุกกลุ่มวิชาได้

3) ด้านทักษะทางปัญญา และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะการคิด วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี พบว่า บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจที่ เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน มีระดับความพึงประสงค์ สูงสุด และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตด้านทักษะ การคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี พบว่า บัณฑิตที่มีความสามารถในการ ใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้ มีระดับความพึงประสงค์สูงสุด แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมการบินมีความต้องการบัณฑิตที่มีทักษะทางด้านคำศัพท์ และทักษะการใช้ ภาษาอังกฤษที่เฉพาะเจาะจงในด้านการบิน พร้อมทั้งสามารถใช้ภาษาอังกฤษการสื่อสาร ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี อีกทั้งสอดคล้องกับวัชรภรณ์ สุรภิ และฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2556) ได้ทำการศึกษาความต้องการสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการจัดประชุม นิทรรศการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย พบว่า ความต้องการด้านบุคลากร ที่มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศอยู่ในระดับดี สามารถสื่อสารกับบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ย 4.52 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ที่บุคลากร ในอุตสาหกรรมการบิน และอุตสาหกรรมบริการต้องมีความรู้เพียงพอ สามารถใช้ได้ อย่าง ถูกต้อง อีกทั้งสอดคล้องกับ มัทนา วัฒนอมศักดิ์ (2553) ได้ทำการศึกษารูปแบบหลักสูตรปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้าน ข้อเสนอแนะสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรคือ ควรเพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษ หรือ ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะทางด้านภาษา และสามารถนำทักษะ ทางด้านภาษาไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ พบว่า บัณฑิตที่มีทักษะและ ความชำนาญการในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาที่งาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม มีระดับความ

พึงประสงค์สูงสุด สอดคล้องกับ วัชรารัตน์ สุรภิ และฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์ (2556) ได้ทำการศึกษาความต้องการสมรรถนะของบุคลากรในธุรกิจการจัดการประชุม นิทรรศการ และการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย พบว่า ความต้องการสมรรถนะของบุคลากรต้องมีทักษะการทำงานในหน้าที่ของตนเองแบบมีอาชีพด้วยการตรงต่อเวลา มีความละเอียดรอบคอบ และมีระเบียบวินัยในการปฏิบัติงานและมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับทุกสถานการณ์ในระหว่างการทำงาน ทั้งกับผู้ร่วมงานและต่อผู้มาใช้บริการ

5.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

1) การวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัดด้านการเก็บข้อมูลทุติยภูมิ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่มีปริมาณน้อย ทำให้ผู้วิจัยต้องค้นหาข้อมูลจากหลายแห่ง ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจมีจำนวนจำกัด

2) ข้อมูลโครงสร้างหลักสูตรฯ ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 แห่ง สำหรับบางมหาวิทยาลัย ไม่มีการเปิดเผยข้อมูล หรือข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตของสถาบันอุดมศึกษาบางสถาบัน ไม่สามารถเข้าถึงได้ ส่งผลให้ผู้วิจัยไม่สามารถหาข้อมูลบางสถาบันได้ จึงต้องติดต่อทางสถาบันอุดมศึกษาที่นำมาวิจัยนั้น ๆ โดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง

3) ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ ของสถาบันอุดมศึกษาทั้ง 6 สถาบัน มีข้อจำกัดด้านการให้ข้อมูลด้านหลักสูตรฯ รูปแบบการเรียนการสอน และไม่อนุญาตให้เปิดเผยข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์ จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถไล่ประวัติส่วนตัว และเปิดเผยรายชื่อในงานวิจัยได้

5.4 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อทำการวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1) โครงสร้างหลักสูตรฯ ของบางสถาบันอุดมศึกษาที่มีการปรับปรุงใหม่ เมื่อครบระยะเวลาตามสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของอุตสาหกรรมการบินที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2) เพื่อให้การวิจัยในครั้งต่อไปมีความเข้มข้นขึ้น ควรนำหลักสูตรที่เกี่ยวข้องด้านการบินในหลักสูตรอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากหลักสูตรบริหารด้านการบินมาทำการวิจัยด้วย อาทิ หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต และหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาเกี่ยวข้องกับการบิน) รวมถึงแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาในประเทศไทย และนำข้อมูลสมรรถนะของอาชีพต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพด้านการบิน จากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) เมื่อมีการประกาศใช้ใน ราชกิจจานุเบกษาอย่างเป็นทางการ

3) ควรพิจารณาปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมด้านการขนส่งประเภทอื่น ๆ

5.5 การประยุกต์ผลการวิจัย

มหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานการศึกษาความเป็นไปได้ และแนวทางในการเปิดสอนในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับด้านธุรกิจการบิน พร้อมทั้งสามารถนำผลการวิจัยในเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่ตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบินอย่างแท้จริง โดยการนำไปพิจารณาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้หลักสูตรฯ และการพัฒนาบัณฑิต มีมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และควบคู่ไปกับคุณลักษณะที่ตรงต่อความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตอีกด้วย

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. แนวโน้มการศึกษาไทยในครึ่งทศวรรษหน้า. นิตยสารการศึกษาวันนี้ (ฉบับเดือนพฤษภาคม 2552) : หน้า 15
- กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน. (ร่าง) ทิศทางและประมาณการความต้องการแรงงานฝีมืออุตสาหกรรมหลักของประเทศไทย พ.ศ. 2547 – 2552. กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงาน, 2548.
- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา. ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2552.
- คำพูน เพชรไชสี. การจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2547
- ชุตินา สัจจนันท์. การสำรวจสถานภาพการทำงานของบัณฑิต (ปีการศึกษา 2502-2516) และมหาบัณฑิต (ปีการศึกษา 2507-2516) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- ทรายทอง วรรณพิศิษฐ. การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต กลุ่มวิชาชีพแกน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมณ์เลิศ ดุย วีระนาวิณ จุรีวรรณ จันพลา และสัมพันธ์ สุกใส. การศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.
- ธัญชนก นันตติกุล. ระดับ TOF ของนิสิตปริญญาตรี คณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.
- นวลจันทร์ สมบัติมานะผล. การดำเนินการตามกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยคริสเตียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บุญชม ศรีสะอาด. การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น, 2540.
- ประพันธ์ แสงทองดี. การเลือกและการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2550.
- แผนกวิจัยและพัฒนาธุรกิจการบิน. สรุปข้อมูลข่าวสารอุตสาหกรรมการบินของไทยประจำเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๕๘. สำนักวิจัยและพัฒนาธุรกิจ สถาบันการบินพลเรือน, 2558.
- มันทนา วังถนอมศักดิ์. รายงานการวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- วัชรารักษ์ สุรภี และฉลองศรี พิมลสมพงษ์. การศึกษาความต้องการสมรรถนะของบุคลากรในอุตสาหกรรมการจัดประชุม นิทรรศการและการท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัลของประเทศไทย. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร, 8 (ฉบับเดือนเมษายน-กันยายน 2556) : หน้า 84-88
- สมาคมฝึกอบรมด้านการบิน. มาตรฐานวิชาชีพ และคุณวุฒิวิชาชีพ กลุ่มอาชีพธุรกิจการบิน. สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน), 2557.
- สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน. คู่มือนักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน หลักสูตรปรับปรุง 2554. มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี, 2554.
- สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน. โครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน หลักสูตรใหม่ 2555. มหาวิทยาลัยเกริก กรุงเทพมหานคร, 2555.
- สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน. โครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน หลักสูตรใหม่ 2557. สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ จังหวัดนนทบุรี, 2557.
- สาขาวิชาการบริหารการบิน. มคอ. 2 หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการบิน หลักสูตรใหม่ 2554. มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม, 2554.
- สาขาวิชาการจัดการการบิน. มคอ. 2 หลักสูตรเทคโนโลยีการบินบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน หลักสูตรปรับปรุง 2555. สถาบันการบินพลเรือน กรุงเทพมหานคร, 2555.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน. เอกสารโครงสร้างหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการธุรกิจการบิน หลักสูตรปรับปรุง 2554. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย, 2555.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. การพัฒนาหลักสูตร:ทฤษฎีและการปฏิบัติ. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม, 2557.
- สุบิน ยุระรัช และคณะ. ความพร้อมในการพัฒนาบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทยเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. รายงานวิจัย. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2554.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ. คณะกรรมการอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2552.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. คณะกรรมการอุดมศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2553.
- เสาวนีย์ ลาดน้อย. ความต้องการของสถานประกอบการต่อคุณลักษณะบัณฑิตศึกษาคหกรรมศาสตร์และความต้องการความรู้ทางวิชาการของบัณฑิตสาขาอาหารและโภชนาการ ศึกษาเฉพาะกรณีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปรินซ์มหาวิทยาลัยศาสดรมหาบัณฑิต (คหกรรมศาสตร์) สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปรินซ์มหาวิทยาลัยศาสดรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ ภาควิชาคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2555.
- อากร หงส์สมบัติ, สุกัญญา บุญน้อม และไข่มุก บุญส่ง. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถาบันพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา, 4 (กันยายน – ธันวาคม 2555) : 27 – 44
- อิทธิพันธ์ พัฒนานุพงษ์. การติดตามผลบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปีการศึกษา 2559. รายงานวิจัย. คณะอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและการบริการ, 2550.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Anthony J. Onwuegbuzie, Nancy L. Leech and Kathleen M. Collins. Qualitative Analysis Techniques for the Review of the Literature. The Qualitative Report 2012 Volume 17, Article 56, 1 – 28, TX, USA., 2012.
- Beauchamp, George A. Curriculum Theory. 4th ed. Illinois, 1975.
- Best, J.W. and Kahn, J.V. Research in Education. 10th ed. N.J., 2006.
- Charles Teddlie and Fen Yu. Mixed Methods Sampling A Typology With Examples. Journal of Mixed Methods Research Volume 1 Number 1 January 2007, 77 – 100, Baton Rouge, 2007.
- Cresswell, John W. Research design : Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approach. 2nd ed. New Delhi, 2002.
- Cresswell, John W. and Clark, Plano V.L. Mixed Methods Research. Thousand Oaks Calif, 2007.
- Print, Murray. Curriculum Development and Design. 2nd ed. St. Leonards, NSW, Australia, 1993.
- Oliva, P.F. Developing the Curriculum. 3rd ed. New York, 1992.

ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ที่ สปพ.๔๐๑(๖)/

สถาบันการบินพลเรือน
๓๐๓๒/๓๕๕ ถนนพหลโยธิน
แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.จิระจิตรา อิศกินส์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วย นายสกุลปริยวัฑ์ หงษ์สกุล รหัสนักศึกษา ๕๗๓๓๒๐๐๒๒๐ นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน รุ่นที่ ๒ สถาบันการบินพลเรือน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ "รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย" โดยมี ดร.อภิรดา นามแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการบินพลเรือน ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องดังกล่าว ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป สำหรับเครื่องมือการวิจัยและเอกสารประกอบการพิจารณา รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศตรี

(ดร.วันนา มานนท์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันการบินพลเรือน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สังกัดสำนักวิชาการ

โทร. ๐-๒๒๗๒-๖๑๐๑, ๐-๒๒๗๒-๕๗๕๑-๔ ต่อ ๓๐๙ โทรสาร ๐-๒๒๗๒-๖๑๐๑

ที่ สบพ.๕๐๑(๖)/

สถาบันการบินพลเรือน
๑๐๓๒/๓๕๕ ถนนพหลโยธิน
แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ชจิตพรหม เมฆินทรางกูร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วย นายสกุลปริยวัฑ์ หงษ์สกุล รหัสนักศึกษา ๕๗๑๓๒๐๐๒๒๐ นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน รุ่นที่ ๒ สถาบันการบินพลเรือน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ "รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย" โดยมี ดร.อภิรดา นามแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการบินพลเรือน ไคร์ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องดังกล่าว ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป สำหรับเครื่องมือการวิจัยและเอกสารประกอบการพิจารณารวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศตรี

(ดร.วัฒนา มานนท์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันการบินพลเรือน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สังกัดสำนักวิชาการ

โทร. ๐-๒๒๗๒-๖๑๐๑, ๐-๒๒๗๒-๕๗๕๑-๔ ต่อ ๓๐๙ โทรสาร ๐-๒๒๗๒-๖๑๐๑

ที่ สบพ.๔๐๑(๖)/

สถาบันการบินพลเรือน
๑๐๓๒/๓๕๕ ถนนพหลโยธิน
แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน อาจารย์ปริญดา อู่ศิริจันทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบรายงานผลการตรวจสอบเครื่องมือวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ

ด้วย นายสกุณปริยวัชร หงษ์สกุล รหัสนักศึกษา ๕๗๑๓๒๐๐๒๒๐ นักศึกษาหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการบิน รุ่นที่ ๒ สถาบันการบินพลเรือน ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ "รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย" โดยมี ดร.อภิรดา นามแสง เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันการบินพลเรือน ไคร์ขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องดังกล่าว ได้กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยในครั้งนี้ ตลอดจนให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับเครื่องมือการวิจัย เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้วิจัยในการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยต่อไป สำหรับเครื่องมือการวิจัยและเอกสารประกอบการพิจารณา รวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นาวาอากาศตรี

(ดร.วิटना มานนท์)

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
ผู้อำนวยการสถาบันการบินพลเรือน

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย สังกัดสำนักวิชาการ

โทร. ๐-๒๒๗๒-๖๓๐๑, ๐-๒๒๗๒-๕๗๔๓-๔ ตั๋ว ๓๐๙ โทรสาร ๐-๒๒๗๒-๖๓๐๑

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยทั้ง 6 สถาบัน
แบบสอบถามสำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

แบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยทั้ง 6 สถาบัน
เรื่อง รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT CURRICULUM MODELS OF
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THAILAND

เรียน ผู้ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน ซึ่งการวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- (2) เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- (3) เพื่อหาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน

ดังนั้น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ซึ่งข้อมูลในแบบสัมภาษณ์นี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านวิชาการเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์

นายสกุลปรีชาวิทย์หงษ์สกุล

นักศึกษาระดับปริญญาโท รุ่นที่ 2 หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน

แบบสัมภาษณ์ชุดนี้ มีรายละเอียดทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน ความสอดคล้องและการบูรณาการที่เหมาะสมของหลักสูตร

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ท่านเลือก(กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

- 1 เพศ
 ชาย   หญิง
- 2 อายุ
 21 - 30ปี   31 - 40ปี   41 - 50 ปี   มากกว่า 50 ปี
- 3 วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก   อื่นๆ (ระบุ).....
- 4 ตำแหน่งงานปัจจุบัน
 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร   อาจารย์ประจำหลักสูตร
- 5 ประสบการณ์ในการทำงานด้านการศึกษา
 0 - 5ปี   6 - 10ปี   11-15ปี   มากกว่า 15ปี

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน คุณวุฒิของอาจารย์ผู้สอน การยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ

ข้อที่ 1. ด้านรูปแบบการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 2. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 3. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของหลักสูตรฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 4. ด้านคุณวุฒิของอาจารย์ประจำหลักสูตรฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 5. ด้านการยอมรับของตลาดแรงงานต่อบัณฑิตของหลักสูตรฯ

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 **ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ**

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมมือกันพัฒนาผลงานวิจัยของประเทศไทย

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถาม สำหรับพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน
เรื่อง รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
THE AVIATION BUSINESS MANAGEMENT CURRICULUM MODELS OF
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS IN THAILAND

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต สาขาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน ซึ่งการวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษารูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- (2) เพื่อเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย
- (3) เพื่อหาคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์และตรงต่อความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน

ดังนั้น ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ซึ่งข้อมูลในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้ประโยชน์ในด้านวิชาการเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์

นายสกุลปรีชาวิวัฒน์สกุล

นักศึกษาระดับปริญญาโท รุ่นที่ 2 หลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต

สาขาการจัดการการบิน สถาบันการบินพลเรือน

แบบสอบถามชุดนี้ มีรายละเอียดทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน
- ส่วนที่ 3 ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ท่านเลือก(กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1 เพศ
 ชาย   หญิง
- 2 อายุ
 21 - 30ปี   31 - 40ปี   41 -50 ปี   มากกว่า 50 ปี
- 3 วุฒิการศึกษา
 ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก   อื่นๆ (ระบุ).....
- 4 ตำแหน่งงานปัจจุบัน
 ระดับปฏิบัติการ   ระดับผู้จัดการขึ้นไป
- 5 ระยะเวลาการปฏิบัติงาน
 0 - 1ปี   2 - 3ปี   4-5ปี   มากกว่า 5ปี
- 6 ประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน
 หน่วยงานสายการบิน   หน่วยงานสนับสนุนด้านการบิน
 หน่วยงานท่าอากาศยาน   หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน

1.2 ความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิตในหน่วยงานของท่าน

- 7 ระดับการศึกษาของบัณฑิต(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก
- 8 สาขาวิชา(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 สาขาวิชาทางการบิน   สาขาวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศ
 สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์   สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์
 สาขาวิชาทางด้านกฎหมาย   อื่นๆ (ระบุ).....
- 9 ประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์   1 - 2 ปี
 มากกว่า 2ปี   ไม่มีประสบการณ์แต่จบทางการบิน
 ไม่มีประสบการณ์แต่เคยฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบิน

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน

คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบ Likert's scales โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ช่องหลังข้อความที่ตรงกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามที่ท่านต้องการ (กรุณาตอบคำถามทุกข้อ)

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	ระดับความพึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
คุณลักษณะด้านทักษะทางวิชาชีพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552						
1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ (Ethics and Moral)						
1.1	มีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ					
1.2	เคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กร และสังคม					
1.3	มีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน					
1.4	เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย					
1.5	มีภาวะเป็นผู้นำมีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้					

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	ระดับความพึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ด้านความรู้ (Knowledge)						
2.1	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้					
2.2	มีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
2.3	หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจารณ์อย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ ในอุตสาหกรรมการบินได้					
2.4	มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม					
2.5	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)						
3.1	มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในด้านต่างๆ ดังนี้					
	- ด้านการจัดการท่าอากาศยาน					
	- ด้านการจัดการสายการบิน					
	- ด้านการจัดการจราจรทางอากาศ					
	- ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการบิน					
	- ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบิน					

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	ระดับความพึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.1 (ต่อ)	- ด้านการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบิน					
	- ด้านการจัดการความปลอดภัยด้านการบิน					
	- ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ					
	- ด้านการจัดการโลจิสติกส์ด้านการบิน					
	- ด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบิน					
	- ด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน					
3.2	มีจิตความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป					
3.3	มีความรู้พื้นฐาน มีคุณวุฒิตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดีสามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้					
3.4	มีความรู้ในสาขาวิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้					
3.5	มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้					
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)						
4.1	สามารถฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง					
4.2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการบริการหรือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง					
4.3	สามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ					

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	ระดับความพึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.4	มีทักษะและความชำนาญการในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหากับงาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง และสังคม					
4.5	มีความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบิน					
5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)						
5.1	มีความชำนาญการทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน)					
5.2	มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้					
5.3	มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ					
5.4	มีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
5.5	มีความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปได้					
6. คุณลักษณะด้านอื่นๆ						
6.1	สำเร็จการศึกษาในระดับ :					
	- ปริญญาตรี (สาขาวิชาด้านการบิน)					
	- ปริญญาโท (สาขาวิชาด้านการบิน)					
	- ปริญญาเอก (สาขาวิชาด้านการบิน)					
6.2	สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง					

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	ระดับความพึงประสงค์				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.3	สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบิน โดยเฉพาะ					
6.4	มีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป					
6.5	มีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัทฯ					

ส่วนที่ 3 ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง ในฐานะที่ท่านเป็นพนักงานในอุตสาหกรรมการบิน ท่านพบปัญหาด้านคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) อย่างไร กรุณาใส่เครื่องหมาย ลงใน ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อ	คุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน)	ระดับของปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	ไม่มีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน					
2.	ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
3.	ไม่มีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย					
4.	ไม่มีการพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง					
5.	ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้					
6.	ไม่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพอย่างแท้จริง					
7.	ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน					
8.	อื่นๆ (ระบุ).....					

ภาคผนวก ค.

การหาค่า IOC แบบสอบถามวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

เรื่อง รูปแบบหลักสูตรบริหารธุรกิจการbinsของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย

คำชี้แจง ขอให้ท่านตรวจสอบข้อคำถามว่ามีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการหรือไม่ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเห็นของท่าน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง + เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 0 เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ
ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง - เมื่อท่านเห็นว่า	ท่านแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามปฏิบัติการ

ในกรณีที่ท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงนิยาม และข้อคำถามแต่ละข้อ โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่านลงในช่องเสนอแนะ หรืออาจให้ข้อเสนอแนะ โดยตรงกับผู้วิจัย จักขอบคุณยิ่ง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1	เพศ					
	☐ ชาย ☐ หญิง	1	1	1	1	ใช้ได้
2	อายุ					
	☐ 21 - 30ปี ☐ 31 - 40ปี ☐ 41 - 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
3	วุฒิการศึกษา					
	☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	1	1	1	1	ใช้ได้
4	ตำแหน่งงานปัจจุบัน					
	☐ ระดับปฏิบัติการ ☐ ระดับผู้จัดการขึ้นไป	1	1	1	1	ใช้ได้
5	ประสบการณ์ทำงาน					
	☐ 0 - 1ปี ☐ 2 - 3ปี ☐ 4-5ปี ☐ มากกว่า 50 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
6	ประเภทของหน่วยงานในอุตสาหกรรมการบิน					
	☐ หน่วยงานสายการบิน					
	☐ หน่วยงานท่าอากาศยาน					
	☐ หน่วยงานสนับสนุนด้านการบิน ☐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
7	ระดับการศึกษาของบัณฑิต(ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)					
	☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
8	สาขาวิชา(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)					
	☐ สาขาวิชาทางด้านการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ สาขาวิชาทางด้านสังคมศาสตร์	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ สาขาวิชาทางด้านกฎหมาย	1	0	1	0.75	ใช้ได้
	☐ สาขาวิชาทางด้านภาษาต่างประเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ สาขาวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์	0	1	1	0.75	ใช้ได้
9	ประสบการณ์ทำงานของบัณฑิต(ตอบได้ มากกว่า 1 ข้อ)					
	☐ ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ 1 – 2 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ มากกว่า 2ปี	1	0	1	0.75	ใช้ได้
	☐ ไม่มีประสบการณ์แต่จบทางการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	☐ ไม่มีประสบการณ์แต่เคยฝึกปฏิบัติงาน ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรม การบิน	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของอุตสาหกรรมการบิน

คำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบ Likert's scales โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	=	5	คะแนน
มาก	=	4	คะแนน
ปานกลาง	=	3	คะแนน
น้อย	=	2	คะแนน
น้อยที่สุด	=	1	คะแนน

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
คุณลักษณะด้านทักษะทางวิชาชีพของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2552						
1. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ (Ethics and Moral)						
1.1	มีจิตสำนึก ตระหนักในจรรยาบรรณวิชาชีพและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ	1	1	1	1	ใช้ได้
1.2	เคารพกฎ ระเบียบ และข้อบังคับขององค์กรและสังคม	1	1	1	1	ใช้ได้
1.3	มีการแสดงออกซึ่งคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
1.4	เคารพสิทธิ รับฟังความคิดเห็นคนอื่น และมีความเป็นประชาธิปไตย	1	1	1	1	ใช้ได้
1.5	มีภาวะเป็นผู้นำมีความสามารถพิจารณาและตัดสินใจได้	1	1	1	1	ใช้ได้
2. ด้านความรู้ (Knowledge)						
2.1	มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้ความรู้ในสาขาวิชาและศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้	1	1	1	1	ใช้ได้
ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา			ระดับ	แปลผล

		ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า	
		1	2	3	IOC	
2.2	มีขีดความสามารถในการนำหลักวิชาการด้านธุรกิจการบินมาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้
2.3	หมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ เหตุผล และวิจรรณญาณอย่างเหมาะสมเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในอุตสาหกรรมการบินได้	1	1	1	1	ใช้ได้
2.4	มีความตระหนักในการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม รวมทั้งสามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงเพื่อนำมาใช้เชื่อมโยงกับวิชาชีพได้อย่างเป็นระบบ และเหมาะสม	1	1	1	1	ใช้ได้
2.5	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	ใช้ได้
3. ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills)						
3.1	มีความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการบินในด้านต่างๆ ดังนี้	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการจัดการท่าอากาศยาน					
	- ด้านการจัดการสายการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการจัดการจราจรทางอากาศ	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ด้านการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านกฎหมายและข้อบังคับการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการตลาดและการจัดการกลยุทธ์ด้านการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
- ด้านความปลอดภัยด้านการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้	
ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา			ระดับ	แปลผล

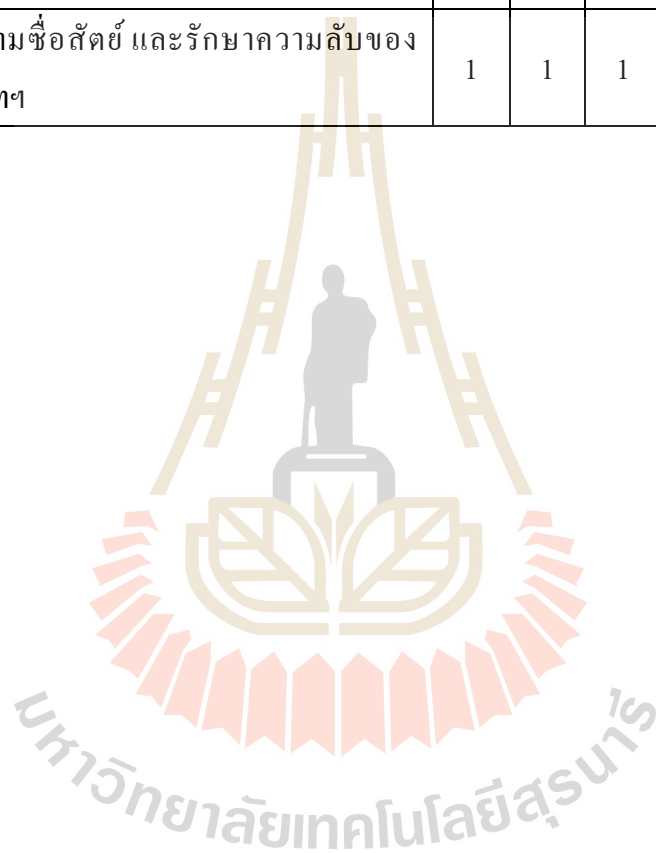
		ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า	
		1	2	3	IOC	
3.1 (ต่อ)	- ด้านเศรษฐศาสตร์การขนส่งทางอากาศ	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการจัดการ โลจิสติกส์ด้านการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านการบริหารงบประมาณและการบัญชีทางการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ด้านภาษาอังกฤษเทคนิคการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
3.2	มีจิตความสามารถที่จะสอบถาม วิจัย คิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุป	1	1	1	1	ใช้ได้
3.3	มีความรู้พื้นฐาน มีคุณสมบัติตรงตามตำแหน่งงาน ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถนำมาใช้ในการปฏิบัติงานได้	1	1	1	1	ใช้ได้
3.4	มีความรู้ในสาขาวิชา และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	1	1	1	1	ใช้ได้
3.5	มีความสามารถในการตัดสินใจ มีไหวพริบ ปฏิภาณ และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้	1	1	1	1	ใช้ได้
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and Responsibility)						
4.1	สามารถฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่าง	1	1	1	1	ใช้ได้
4.2	สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในกระบวนการปรึกษาหารือเพื่อแก้ไขปัญหาและความขัดแย้ง	1	1	1	1	ใช้ได้
4.3	สามารถทำงานในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน และปฏิสัมพันธ์กันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1	1	1	1	ใช้ได้

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา	ระดับ	แปลผล
-------	--------	--------------	-------	-------

		ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า	
		1	2	3	IOC	
4.4	มีทักษะและความชำนาญในการจัดการตนเอง เช่น การควบคุมอารมณ์ให้คงที่เมื่อประสบปัญหาทำงาน เพื่อนร่วมงาน หรือฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม	1	1	1	1	ใช้ได้
4.5	มีความสามารถในการเจรจาเพื่อให้ได้ข้อสรุป หรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ในสถานการณ์ปัจจุบันทางอุตสาหกรรมการบิน	1	1	1	1	ใช้ได้
5. ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี (Numerical Analysis, Communication and Information Technology Skills)						
5.1	มีความชำนาญทางตัวเลข (การใช้คณิตศาสตร์และสถิติในชีวิตประจำวัน)	1	1	1	1	ใช้ได้
5.2	มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถสื่อสารได้	1	1	1	1	ใช้ได้
5.3	มีความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับ	1	1	1	1	ใช้ได้
5.4	มีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	1	ใช้ได้
5.5	มีความรู้ความสามารถในการจัดทำและนำเสนอผลงานผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปได้	1	1	1	1	ใช้ได้
6. คุณลักษณะด้านอื่นๆ						
6.1	สำเร็จการศึกษาในระดับ :					
	- ปริญญาตรี (สาขาวิชาด้านการบิน)	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ปริญญาโท (สาขาวิชาด้านการบิน)	1	1	1	1	ใช้ได้
	- ปริญญาเอก (สาขาวิชาด้านการบิน)	1	1	1	1	ใช้ได้

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณา	ระดับ	แปลผล
-------	--------	--------------	-------	-------

		ของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า	
		1	2	3	IOC	
6.2	สำเร็จการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง	1	1	1	1	ใช้ได้
6.3	สำเร็จการศึกษาในสถาบันที่สอนด้านการบินโดยเฉพาะ	1	1	1	1	ใช้ได้
6.4	มีระดับผลการเรียน 2.5 ขึ้นไป	1	1	1	1	ใช้ได้
6.5	มีความซื่อสัตย์ และรักษาความลับของบริษัทฯ	1	1	1	1	ใช้ได้

ส่วนที่ 3 ปัญหา ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ลำดับ	รายการ	ผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ระดับ ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3		
1.	ไม่มีความอดทน อดกลั้นในการทำงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
2.	ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	1	1	1	1	ใช้ได้
3.	ไม่มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	1	1	1	1	ใช้ได้
4.	ไม่มีการพัฒนาความรู้ทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	ใช้ได้
5.	ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1	1	1	1	ใช้ได้
6.	ไม่มีความรู้ ความชำนาญในวิชาชีพอย่างแท้จริง	1	1	1	1	ใช้ได้
7.	ไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่การงาน	1	1	1	1	ใช้ได้

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิต (สาขาวิชาด้านการบิน) ที่พึงประสงค์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความคิดเห็นของท่านเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมมือกันพัฒนาผลงานวิจัยของประเทศไทย

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง.
แบบตอบรับบทความเพื่อลงตีพิมพ์วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

Technical Education Journal King Mongkut's University of Technology North Bangkok

แบบตอบรับบทความเพื่อลงพิมพ์
วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2561

ที่ 200 /2559

วันที่ 30 ธันวาคม 2559

เรื่อง การรับบทความเพื่อลงพิมพ์ในวารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

เรียน คุณสกุลปรีวีร์ หงษ์สกุล

ตามที่ท่านได้จัดส่งบทความวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบหลักสูตรบริหารธุรกิจการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย (Aviation Business Management Curriculum Models of Higher Education Institutions in Thailand) มาเพื่อพิจารณาเพื่อลงพิมพ์ในวารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ นั้น ในการนี้ขอเรียนให้ท่านทราบว่ากองบรรณาธิการวารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้รับบทความของท่านเพื่อลงพิมพ์ในวารสารปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2561

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และขอขอบคุณที่ท่านส่งบทความเพื่อลงพิมพ์ในวารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม พระจอมเกล้าพระนครเหนือในครั้งนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แสนราช)
รองหัวหน้ากองบรรณาธิการ
วารสารวิชาการครุศาสตร์อุตสาหกรรม
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ประวัติผู้จัดทำวิทยานิพนธ์

นักศึกษา	นายสกุลปรีชวัศว์หงษ์สกุล	รหัส 5713200220
สาขาวิชา	การจัดการการบิน	
วัน-เดือน-ปีเกิด	วันที่ 19 มีนาคม 2531	
จังหวัดที่เกิด	สงขลา	
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/7 หมู่ที่ 2 ถนนรัฐภูมิ ตำบลรัตภูมิ อำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา	
สถานที่ทำงาน	สาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี	
ตำแหน่ง	อาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารธุรกิจบัณฑิต (การจัดการธุรกิจด้านการบิน)	
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการธุรกิจด้านการบิน วิทยาลัยการท่องเที่ยวและการบริการ มหาวิทยาลัยรังสิต จังหวัดปทุมธานี 2553	
ผลงานวิจัย	รูปแบบหลักสูตรการบริหารธุรกิจด้านการบินของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย	